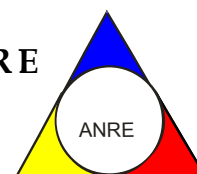

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE
ÎN DOMENIUL ENERGIEI

RAPORT ANUAL

2008

CUPRINS

I. Introducere	2
II. Activitatea de acces la rețea și autorizare	9
Energie electrică	9
Gaze naturale	19
III. Reglementări și performanțe ale pieței de energie electrică și de gaze naturale	22
Energie electrică	22
Gaze naturale	36
IV. Activitatea de stabilire a prețurilor și tarifelor	43
Energie electrică	43
Gaze naturale	47
V. Protecția consumatorului și control	57
VI. Cooperare și strategie	64
VII. Informare și comunicare	70
VII. Dezvoltare și consolidare instituțională	73
VIII. Buget și surse de finanțare	75
ANEXE	77

I. INTRODUCERE

Cadrul juridic de organizare și funcționare

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei – ANRE este o instituție publică autonomă de interes național cu personalitate juridică și finanțare integrală din venituri proprii, cu misiunea de a crea și a aplica sistemul de reglementări necesar funcționării sectorului și pieței energiei electrice precum și a gazelor naturale în condiții de eficiență, concurență, transparență și protecție a consumatorilor. În desfășurarea misiunii sale, ANRE urmărește integrarea actului de reglementare cu acțiunile altor autorități de reglementare și armonizarea cu obiectivele și prioritățile Guvernului.

ANRE funcționează în baza Legii nr. 13/2007 privind energia electrică cu modificările și completările ulterioare, a Legii gazelor nr. 351/2004, cu modificările și completările ulterioare, a *Regulamentului de organizare și funcționare* a instituției, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 410/2007. Odată cu apariția OUG nr. 221/2008, pentru stabilirea unor măsuri de reorganizare în cadrul administrației publice centrale, se înființează instituția viceprim-ministrului; aceasta dispune de un aparat propriu de lucru care face parte din aparatul de lucru al Guvernului și care are în coordonare printre alte instituții și autorități publice și Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei.

Desfășurarea activităților în sectorul energiei electrice și în cel al gazelor naturale urmăresc:

- asigurarea dezvoltării durabile a economiei naționale;
- diversificarea bazei de resurse energetice primare;
- asigurarea capacității de înmagazinare a gazelor naturale atât pentru nevoile curente, cât și pentru cele strategice;
- constituirea stocurilor de siguranță la combustibilii necesari pentru producerea energiei electrice, precum și a energiei termice produse în cogenerare;
- crearea și asigurarea funcționării piețelor concurențiale de energie;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu la sursele de gaze naturale;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu și reglementat al tuturor participanților la piețele de energie și la rețelele electrice de interes public; asigurarea accesului nediscriminatoriu al terților la conductele din amonte, depozitele de înmagazinare, sistemele de transport și de distribuție a gazelor naturale;
- transparența tarifelor, prețurilor și taxelor la energie, urmărind creșterea eficienței energetice atât în sectorul energiei electrice cât și în cel al gazelor naturale;
- asigurarea siguranței și continuității în alimentarea cu energie a consumatorilor;
- protejarea intereselor legitime ale consumatorilor;
- asigurarea siguranței în funcționare și a funcționării interconectate a Sistemului electroenergetic național -SEN și a Sistemului național de transport - SNT al gazelor naturale cu sistemele țărilor vecine și cu sistemele europene;
- asigurarea protecției mediului la nivel local și global, în concordanță cu reglementările legale în vigoare;
- promovarea utilizării surselor noi și regenerabile de energie;
- promovarea producției de energie electrică realizată în sisteme de cogenerare de înaltă eficiență, asociată energiei termice livrate pentru acoperirea unui consum economic justificat.

Principalele atribuții și competențe ale ANRE în sectorul energiei electrice:

- stabilește reglementări cu caracter obligatoriu pentru operatorii economici din sectorul energiei electrice;

- acordă, modifică, suspendă sau retrage autorizațiile și licențele pentru operatorii economici din sectorul energiei electrice, inclusiv pentru producătorii de energie termică produsă în cogenerare;
- elaborează și aprobă metodologiile de calcul necesare stabilirii prețurilor și tarifelor reglementate;
- stabilește tarifele/prețurile aplicabile consumatorilor captivi până la deschiderea integrală a pieței urmând ca după această dată să stabilească tarifele/prețurile pentru consumatorii casnici și pentru clienți comerciali mici a căror putere maximă aprobată prin avizul tehnic de racordare este de până la 100 kVA. Tarifele reglementate se aplică până când aceștia își exercită prima dată dreptul de eligibilitate;
- elaborează și aproba regulamentul de desemnare a furnizorului de ultimă opțiune, stabilește criteriile și regulile pentru stabilirea tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă opțiune;
- aprobă prețurile și tarifele practicate între operatorii economici din cadrul sectorului energiei electrice pe piața reglementată de energie electrică, tarifele pentru serviciile de sistem, de transport și de distribuție a energiei electrice, prețurile și tarifele practicate pentru activitățile și serviciile aferente producerii energiei termice în cogenerare destinate populației, pe bază de consultări, în scopul asigurării protecției consumatorului final;
- stabilește contractele-cadru de furnizare, pe cele dintre operatorii economici privind vânzarea, achiziția, transportul, serviciul de sistem și distribuția energiei electrice, precum și pe cele de vânzare a energiei termice produse în cogenerare;
- elaborează regulamentul de furnizare a energiei electrice la consumatori, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului;
- aprobă reglementări tehnice și comerciale pentru operatorii economici din sector;
- exercita controlul cu privire la respectarea de către operatorii economici din sectorul energiei electrice a reglementărilor emise, a sistemului de prețuri și tarife în vigoare și aplică sancțiuni în cazul nerespectării acestora;
- stabilește procedura de soluționare a neînțelegerilor precontractuale și soluționează neînțelegerile legate de încheierea contractelor dintre operatorii economici din sectorul energiei electrice, a contractelor de furnizare a energiei electrice și a contractelor de racordare la rețea;
- stabilește metodologia proprie de urmărire și control în vederea respectării de către operatorii economici a sistemului de prețuri și tarife;
- elaborează, în conformitate cu prevederile legale, regulamentul de constatare, notificare și sancționare a abaterilor de la reglementările emise în domeniu;
- urmărește aplicarea reglementărilor specifice în domeniul energiei electrice;
- sesizează ministerul de resort și Consiliul Concurenței cu privire la abuzul de poziție dominantă pe piață și la încălcarea prevederilor legale referitoare la concurență, ori de câte ori constată nerespectarea reglementărilor cu privire la concurență și transparență;
- creează și gestionează o bază de date la nivel național, necesară desfășurării activității sale și pentru furnizarea de informații altor autorități în elaborarea strategiei de dezvoltare a sectorului energiei electrice, precum și în legătură cu activitatea comerțului internațional cu energie electrică și cu practicile internaționale în domeniu, pe baza datelor ce vor fi transmise de operatorii economici implicați;
- elaborează regulamentul privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, regulament care se aprobă prin hotărâre a Guvernului;
- publică rapoarte anuale asupra activității proprii și rezultatelor activității de monitorizare desfășurate conform legii;
- organizează, monitorizează și controlează procedurile privind realizarea de noi capacități de producere a energiei electrice în condițiile în care prin procedura de autorizare nu este garantată siguranța alimentării pentru consumul intern;
- colaborează cu autoritățile de reglementare ale statelor din regiune pentru armonizarea cadrului de reglementare pentru dezvoltarea pieței regionale, inclusiv privind schimburile

transfrontaliere de energie electrică și regulile privind gestionarea și alocarea capacităților de interconexiune prin care sistemul este interconectat;

- monitorizează piața de energie electrică în vederea evaluării nivelului de eficiență, transparență și concurență a acesteia pe bază de reglementări proprii și prezintă rapoarte trimestriale primului-ministru și ministrului de resort privind problemele și soluțiile aplicate;

Principalele atribuții și competențe ale ANRE în sectorul gazelor naturale:

- elaborează și propune spre aprobare Guvernului Regulamentul privind acordarea autorizațiilor și licențelor în sectorul gazelor naturale;
- stabilește condițiile de valabilitate pentru autorizațiile și licențele acordate;
- elaborează și aprobă reglementări și norme tehnice la nivel național care stabilesc criteriile de siguranță tehnică, cerințele tehnice minime de proiectare, execuție și exploatare, necesare pentru funcționarea în condiții de eficiență și siguranță a obiectivelor din domeniul gazelor naturale;
- elaborează și propune spre aprobare Guvernului regulamentele privind accesul terților la conductele din amonte, conductele de tranzit, la depozitele de înmagazinare, la sistemele de transport și de distribuție a gazelor naturale;
- elaborează, aprobă și aplică reglementări pentru organizarea și funcționarea pieței de gaze naturale, privind asigurarea continuității și siguranței alimentării cu gaze naturale a consumatorilor;
- asigură liberalizarea totală a pieței interne de gaze naturale;
- aprobă regulamentele de programare, funcționare și dispecerizare a SNT și a depozitelor de înmagazinare a gazelor naturale, la propunerea operatorilor din sector;
- elaborează, aprobă și aplică criterii și metode pentru aprobarea prețurilor și pentru stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale;
- elaborează și aprobă contractele-cadru pentru furnizarea gazelor naturale, contractele-cadru pentru prestarea serviciilor de înmagazinare, de transport și de distribuție, precum și contractele-cadru pentru activitățile conexe, desfășurate în baza unor tarife reglementate;
- elaborează, aprobă și urmărește aplicarea reglementărilor tehnice, comerciale, economice, operationale, cu caracter obligatoriu, referitoare la parametrii de calitate ai serviciilor de transport, tranzit, înmagazinare, stocare, dispecerizare, distribuție și furnizare a gazelor naturale;
- avizează, în condițiile legii, clauzele și condițiile specifice din contractele de concesiune a bunurilor, activităților și serviciilor din sectorul gazelor naturale;
- monitorizează:
  - piața internă de gaze naturale;
  - respectarea reglementărilor privind organizarea și funcționarea pieței de gaze naturale;
  - respectarea reglementărilor privind accesul la conductele din amonte, depozitele de înmagazinare și la sistemele de transport și de distribuție;
  - respectarea criteriilor și a metodelor pentru aprobarea prețurilor și pentru stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale;
  - aplicarea regulilor privind gestionarea și alocarea capacităților de interconectare, împreună cu autoritatea sau cu autoritățile de reglementare din statele cu care există interconectare;
  - modul de rezolvare a problemei capacității supraaglomerate a SNT al gazelor naturale;
  - publicarea informațiilor de interes de către operatorii sistemelor de transport și de distribuție privind conductele de interconectare, utilizarea rețelei și alocarea capacității către părțile interesate, ținând cont de necesitatea de a păstra confidențialitatea datelor cu caracter comercial;

- separarea efectivă a conturilor pentru activitățile de înmagazinare, transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale și GNL - gaz natural lichefiat, GPL - gaz petrolier lichefiat, GNCV - gaz natural comprimat pentru vehicule, pentru evitarea subvențiilor încrucisate între acestea;
  - respectarea de către operatorii licențiați a condițiilor de valabilitate pentru licențe;
  - activitatea operatorilor licențiați pentru asigurarea securității și continuității în furnizarea gazelor naturale;
- soluționează divergențe privind refuzul de acces la SNT al gazelor naturale/sistemele de distribuție a gazelor naturale;
  - mediază neînțelegerile precontractuale în sectorul gazelor naturale, conform procedurilor proprii;
  - elaborează, aprobă și aplică Regulamentul de constatare, notificare și sancționare a abaterilor de la reglementările emise în domeniul gazelor naturale;
  - protejează interesele legitime ale consumatorilor din sectorul gazelor naturale;
  - creează baza de date necesară pentru desfășurarea activității sale și pentru furnizarea de informații altor organisme implicate în elaborarea strategiei de dezvoltare a sectorului gazelor naturale, precum și în activitatea de comerț internațional cu gaze naturale;
  - stabilește, pentru operatorii licențiați, obiectivele privind asigurarea securității și continuității în furnizarea de gaze naturale, precum și condițiile și procedura de desemnare a furnizorului de ultima instanță;
  - avizează, pentru fiecare perioadă de reglementare pentru care se stabilesc tarife și prețuri reglementate, programele de investiții ale operatorilor licențiați, în vederea recunoașterii costurilor și încadrării acestora în tarifele și prețurile aprobate.

În îndeplinirea atribuțiilor sale, ANRE colaborează cu Consiliul Concurenței, cu Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, cu ministerele și cu alte organe de specialitate ale administrației publice centrale sau locale interesate, cu asociațiile consumatorilor de energie electrică și de gaze naturale, cu operatorii economici specializați care prestează servicii pentru sector, cu asociațiile profesionale din domeniul energiei și cu asociațiile patronale și sindicale, cu autorități de reglementare din alte state.

Contextul activității ANRE în 2008

Principalele acte normative adoptate în cursul anului 2008, parte a procesului de reformă instituțională și funcțională a sectorului energiei electrice și termice, au fost:

1. LEGEA nr. 220 din 27 octombrie 2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie.
2. OUG nr. 172/2008 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice nr. 13/2007;
3. HG nr. 90/2008 pentru aprobarea Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public;
4. OUG nr. 13/2008 pt modificarea și completarea Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006 și a Legii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006;
5. OUG nr. 29/2008 pt modificarea OUG nr. 78/2002 privind asigurarea condițiilor de funcționare a unor centrale termice și electrice de termoficare aflate în proprietatea consiliilor județene sau locale;
6. HG nr. 323/27.03.2008 privind unele măsuri pentru finalizarea privatizării SC FDFEE Electrica Muntenia Sud SA și pentru modificarea art. 4 din HG nr. 528/2007 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării SC FDFEE Electrica Muntenia Sud SA;
7. HG nr. 750 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat regional privind valorificarea resurselor regenerabile de energie;

8. OG nr. 22/2008 privind eficiența energetică și promovarea utilizării la consumatorii finali a surselor regenerabile de energie;
9. HG nr. 1135/2008 privind aprobarea Programului de iarnă în domeniul energetic pentru asigurarea funcționării în condiții de siguranță și stabilitate a SEN în perioada 1 octombrie 2008 - 31 martie 2009;
10. OUG nr. 1333/2008 privind unele măsuri de reorganizare a sectorului energetic prin preluarea de către SC Electrica SA a unor pachete de acțiuni ;
11. HG nr. 1538/2008 privind modificarea art. 4 alin. (2) din HG nr. 1892/2004 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie;
12. HG nr. 1661/2008 privind aprobarea Programului național pentru creșterea eficienței energetice și utilizarea resurselor regenerabile de energie în sectorul public, pentru anii 2009-2010;

În aplicarea programului de reglementări aprobat prin decizie a președintelui ANRE, în anul 2008 autoritatea de reglementare a emis **132** ordine și **2365** decizii în domeniul energiei electrice, energiei termice produsă în cogenerare și al gazelor naturale vizând licențe, autorizații de înființare, atestare/autorizare operatori economici, autorizare persoane fizice, reglementarea relațiilor comerciale, reglementări tehnice și calificare prioritară, prețuri și tarife reglementate, aspecte comerciale și/sau tehnice ale pieței și sectorului energie.

Activitatea ANRE din anul 2008 s-a înscris în următoarele coordonate:

- continuarea procesului de acordare, modificare sau retragere a licențelor și autorizațiilor de înființare în domeniul energiei electrice și al gazelor naturale;
- atestarea agenților economici care proiectează, execută, verifică și exploatează instalații electrice din sistemul electroenergetic și autorizarea electricienilor care proiectează, execută și verifică instalații electrice;
- autorizarea și verificarea persoanelor fizice care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale și autorizarea și verificarea operatorilor economici care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale;
- completarea cadrului de reglementare cu noi reglementări comerciale în domeniul energiei electrice și al gazelor naturale;
- ajustarea prețurilor și a tarifelor la energia electrică și termică în cogenerare în scopul acoperirii costurilor justificate;
- stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de transport, de distribuție și de furnizare reglementată a gazelor naturale, precum și pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale;
- completarea necesarului de reglementări tehnice în domeniul energiei electrice și al gazelor naturale;
- efectuarea activităților de inspecție, îndrumare și control, orientate în special asupra îndrumării agenților economici în aplicarea reglementărilor emise;
- rezolvarea petițiilor și a disputelor precontractuale.

În anul 2008, 13 operatori economici din sectorul energiei electrice (SC Electrocentrale Busurești SA, SC Neg-New Energy, SC Neg Teren SRL, SA, S.C. „Termoelectrică” S.A., SC FDFEE Transilvania Sud SA, SC FDFEE Transilvania Nord SA, Primăria București, SC Electrica Muntenia Nord SA, SC Petprod SRL, AMEREM, Consiliul Local Deva, Asociația Class Pipera, SC Apaterm Galați .), au contestat la Curtea de Apel București diferite decizii și ordine emise de președintele ANRE, iar pe rolul Curții de Apel sunt 19 dosare.

Dintre contestațiile formulate, zece cereri au fost respinse ca neîntemeiate de Curtea de Apel

București, iar celelalte se află încă în curs de soluționare pe rolul acestei instanțe. ANRE a mai fost chemată în judecată de un nr. de 4 operatori economici care au contestat procese verbale de contravenție (SC FDFEE Electrica Muntenia Sud, SC OPCOM SA, SC Electro-Sind-Service SRL, SC Enel Distribuție), iar pe rolul judecătorilor au fost înregistrate un nr. de 5 plângeri. Dintre acestea o cerere a fost finalizată în favoarea ANRE-ului, iar 4 sunt în curs de soluționare.

Totodată, în anul 2008, Înalta Curte de Casație și Justiție a respins, ca nefondate, recursurile formulate de următorii operatori economici: Primăria Municipiului București, SC Romwin International SRL, SC CEZ Vânzare SRL, SC Electrica Transilvania Sud. În decursul anului 2008, ANRE a acționat în instanță un număr de 5 operatori economici (SC Bovin Suin Ceptura SA, SC Euftrat SRL, SC Pegol SRL, SC Enesy SRL, SC Elektro Engineering SRL,), în vederea recuperării sumelor datorate de aceștia ANRE. 4 din aceste acțiuni au fost admise, iar 1 sunt în curs de soluționare.

De asemenea, două persoane fizice au depus reclamații administrative la Tribunalul București cu referire la informațiile de interes public, reclamații care au fost soluționate în favoarea ANRE.

În ceea ce privește activitatea de reglementare a sectorului și a pieței **gazelor naturale**, pe parcursul anului 2008, Comisia de soluționare a refuzului accesului la sisteme a fost sesizată în 3 cazuri, astfel:

- **în primul caz**, prin Hotărârea nr. 13/29.01.2008 Comisia a constatat ca fiind justificat refuzul accesului la SNT, în temeiul dispozițiilor art.5.21 alin. (3) din Decizia nr. 1220/2006 privind Normele tehnice de transport gaze naturale;
- **în al doilea caz**, Comisia a stabilit că fapta de a nu răspunde solicitantului în termen de 30 de zile de la data de 19.03.2008, data adresei de revenire la cererea de acces la SNT, reprezintă o încălcare a prevederilor art.10 alin.(2) din Regulamentul privind accesul la Sistemul Național de Transport al gazelor naturale aprobat prin H.G. nr. 1043/2004, constituind contravenție în conformitate cu dispozițiile art. 19 lit. a) din reglementarea mai sus menționată. Hotărârea nr. 14/29.05.2008 a fost atacată pe calea contenciosului administrativ la Curtea de Apel București. Instanța, prin Sentința civilă nr. 3475/26.11.2008 a respins acțiunea TRANSGAZ ca nefondată.
- **în cel de-al treilea caz**, prin Hotărârea nr. 15/23.10.2008 Comisia a constatat că S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L. a încălcat dispozițiile art. 10 alin. (2) din Regulamentul privind accesul la sistemele de distribuție a gazelor naturale aprobat prin H.G. nr. 1043/2004.

În cursul anului 2008, ANRE a susținut în fața instanțelor de judecată un număr de 37 dosare în domeniul gazelor naturale, după cum urmează:

- 12 dosare având ca obiect litigii de muncă
- 10 dosare având ca obiect plângeri contravenționale
- 9 dosare având ca obiect acțiuni în contencios administrativ
- 4 dosare având ca obiect acțiuni în pretenții
- 1 dosar având ca obiect acțiune în constatare
- 1 dosar având ca obiect acțiune având ca obiect exproprierea

Din totalul cauzelor aflate pe rolul instanțelor de judecată în cursul anului 2008 au fost finalizate un număr de 11 cauze, restul aflându-se în derulare în prezent.

II. Activitatea de acces la rețea și autorizare

Energie electrică și termică produsă în cogenerare

A. Licențe și autorizații de înființare

În cursul anului 2008 ANRE a desfășurat, în continuare, procesele de acordare de licențe și autorizații de înființare (denumite, mai departe, pe scurt, autorizații), respectiv de modificare sau retragere a acestora, pe baza competențelor ce i-au fost atribuite de:

- Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările și completările ulterioare,
- Legea serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006.

În derularea proceselor de acordare, modificare și retragere de licențe/ autorizații, ANRE s-a conformat cerințelor specificate în „Regulamentul pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 540/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Documentele de autorizare (licențele, autorizațiile, condițiile asociate acestora) au fost emise ca urmare a deciziilor adoptate de Comitetul de reglementare al ANRE, în ședințe publice. În cadrul acestor ședințe s-au prezentat rapoarte prin care departamentul de profil al ANRE a informat asupra rezultatelor analizării datelor prezentate în documentațiile transmise de solicitanți, arătând modul în care aceștia au îndeplinit cerințele reglementate privind acordarea documentelor de autorizare, obiect al cererilor respective. La ședințele publice ale Comitetului de reglementare al ANRE au fost invitați și au participat reprezentanți ai altor instituții și autorități publice, ai unor operatori economici, precum și ai unor asociații patronale și profesionale din domeniu; după caz, aceștia au intervenit în discuțiile purtate, pentru a solicita explicații cu privire la conținutul unora dintre rapoartele ce s-au prezentat ori pentru a face unele comentarii, recomandări.

Licențe

Pentru desfășurarea de activități comerciale în sectorul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare

În cursul anului 2008, pe baza cererilor privind acordarea de noi licențe, respectiv de modificare a licențelor emise și ținând seama de concluziile rezultate din analiza documentațiilor anexate acestor cereri, Comitetul de reglementare a aprobat acordarea a **43** de licențe și modificarea, la cererea titularilor, a **52** dintre licențele aflate în vigoare, după cum sunt prezentate în tabelele de mai jos:

Licențe acordate în anul 2008

<i>Nr. crt.</i>	<i>Activitatea obiect al licenței</i>	<i>Nr. de licențe acordate</i>	<i>Puterea instalată a capacităților exploatare</i>
1.1	Producerea de energie electrică	8	9,9 MWe
1.2	Producerea de energie termică (în cogenerare)	2	31,7 MWt
2	Distribuția energiei electrice	5	145 MVA
3	Furnizarea de energie electrică	28	-

Total 43

Licențe modificate în anul 2008

<i>Nr. crt.</i>	<i>Activitatea obiect al licenței</i>	<i>Nr. de licențe modificate</i>
1.1	Producerea de energie electrică	14
1.2	Producerea de energie termică (în cogenerare)	5
2	Distribuție	1
3	Furnizare	32

Total 52

În cursul anului 2008 au fost scoase din evidență **3** dintre cererile înregistrate la ANRE, în vederea acordării de licențe, conform art. 26 alin. (3) din Regulamentul pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 540/2004, cu modificările și completările ulterioare. Solicitanții acestor licențe nu au completat documentația anexată cererilor depuse, corespunzător prevederilor din Regulament, în termen de 60 de zile lucrătoare de la data înregistrării scrisorilor prin care departamentul de profil al ANRE le-a semnalat această necesitate.

Repartizarea pe activități a licențelor care s-au acordat în anul 2008 este următoarea:

- a) **8 licențe pentru producerea de energie electrică**, dintre care:
  - **6 licențe** pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile (energie eoliană - o licență, hidroenergie - 5 licențe),
  - **2 licențe** pentru producerea de energie electrică în cogenerare, utilizând combustibili fosili;
- b) **2 licențe pentru producerea de energie termică în cogenerare**, care au fost acordate operatorilor care au devenit și titulari ai licențelor pentru producerea de energie electrică din combustibili fosili, menționați anterior;
- c) **5 licențe pentru distribuția energiei electrice** dintre care:
  - **licență** al cărei titular este o societate comercială care desfășoară distribuția energiei electrice în mod complementar activității sale principale (extracția de cărbune);
  - **4 licențe** ai căror titulari administrează parcuri industriale, desfășurând serviciul de distribuție a energiei electrice pentru utilizatori din cadrul acelor parcuri;
- d) **28 licențe pentru furnizarea de energie electrică.**

Repartizarea pe activități a licențelor care au fost modificate în anul 2008 este următoarea:

- i) **14 licențe pentru producerea de energie electrică**, dintre care:
  - **7 licențe** au fost modificate în scopul extinderii drepturilor de exploatare comercială ale titularilor asupra unor noi capacități de producere a energiei electrice care au fost puse în funcțiune;
  - **2 licențe** au fost modificate pentru că unele dintre capacitățile energetice exploatate pe baza licențelor respective au fost casate sau trecute în conservare;
  - **2 licențe** au fost modificate pentru a actualiza datele înscrise pe formularul licențelor, la cererea titularilor acestora, potrivit unor modificări administrative ce au intervenit la nivelul societăților comerciale respective;

- **2 licențe** au fost modificate în scopul extinderii duratei de valabilitate a acestora, în condițiile expirării, în 2008, duratei lor de valabilitate aprobate inițial;
  - în cazul uneia dintre aceste licențe, la solicitarea justificată a titularului, s-au rectificat unele date tehnice ale capacităților de producere a energiei electrice, care sunt înscrise în condițiile asociate licenței respective.
- ii) **5 licențe pentru producerea de energie termică în cogenerare**, ca urmare a punerii în funcțiune a unor noi capacități energetice, în cazul a **3** dintre aceste licențe, respectiv a retragerii din exploatare a unor capacități energetice, în cazul a **2** dintre licențe.
- iii) **o licență pentru distribuția energiei electrice**, ca urmare a unor modificări administrative ce au intervenit la nivelul societăților comerciale respective
- iv) **32 de licențe pentru furnizarea de energie electrică**, dintre care:
- **7 licențe** au fost modificate la solicitarea titularilor, potrivit unor modificări administrative ce au intervenit la nivelul societăților comerciale respective;
  - **25 de licențe** au fost modificate în scopul prelungirii duratei lor de valabilitate.

În cursul anului 2008 a fost au fost retrase **3 licențe pentru furnizarea de energie electrică**, la cererea titularilor acestora.

Autorizații de înființare

Pentru desfășurarea lucrărilor aferente realizării de noi capacități energetice sau rețehnologizării unor capacități energetice existente în sectorul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare

În cursul anului 2008, pe baza cererilor adresate ANRE, Comitetul de reglementare a aprobat acordarea a **41** de autorizații, după cum urmează:

Autorizații de înființare acordate în anul 2008

<i>Nr. crt.</i>	<i>Capacități energetice autorizate</i>	<i>Nr. de autorizații acordate</i>	<i>Puterea instalată a capacităților autorizate</i>
1.1	Capacități eoliene de producere de energie electrică – instalații noi	15	628,2 MWe
1.2	Capacități hidroelectrice existente – rețehnologizare	2	579 MWe
1.3	Capacități noi de producere de energie electrică și termică (în cogenerare)	10	76,05 MWe
2.	Capacități de transport de energie electrică	2	782 MVA
3.	Capacități de distribuție a energiei electrice	12	910 MVA

Total 41

Repartizarea, pe tipul de capacități energetice autorizate, respectiv de lucrări (instalare sau rețehnologizare) este următoarea:

- a). **24 autorizații** pentru realizarea unor noi capacități de producere a energiei electrice, dintre care:
- **15 autorizații** pentru realizarea de noi centrale electrice eoliene,

- **10 autorizații** pentru realizarea de noi grupuri de cogenerare, dintre numai una pentru extinderea unei centrale de cogenerare existente;
- b). **2 autorizații** pentru re tehnologizarea unor capacități hidroenergetice,
- c). **2 autorizații** au fost acordate pentru stații electrice având cel puțin un nivel de tensiune peste 110 kV, lucrările autorizate având ca obiect:
  - re tehnologizarea, în cazul unei stații electrice aparținând operatorului de transport și de sistem,
  - realizarea unei noi stații electrice, pentru racordarea la rețeaua electrică de transport a unor noi centrale electrice eoliene;
- d). **12 autorizații** au fost acordate pentru capacități destinate distribuției de energie electrică, după cum urmează:
  - **3 autorizații** pentru realizarea unor noi stații electrice destinate racordării de utilizatori la rețeaua electrică de distribuție;
  - **o autorizație** pentru realizarea unei noi linii electrice subterane de 110 kV;
  - **8 autorizații** au fost acordate operatorilor concesionari ai serviciului public de distribuție a energiei electrice, pentru re tehnologizarea unor stații electrice.

B. Atestarea agenților economici și autorizarea electricienilor

Activitatea de atestare a operatorilor economici se desfășoară în conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru atestarea agenților economici care proiectează, execută, verifică și exploatează instalații electrice din sistemul electroenergetic*; revizia 3 a acestui regulament fiind aprobată prin Ordinul ANRE nr. 24/2007. Regulamentul de atestare stabilește condițiile, criteriile și procedura de atestare, conform căreia rapoartele de analiză a cererilor de atestare, întocmite de serviciul de specialitate se prezintă Comisiei de atestare, decizia președintelui ANRE luându-se în funcție de hotărârea acestei comisii. Comisia de Atestare își desfășoară activitatea în baza *Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de Atestare*, aprobat prin decizie a președintelui ANRE. Ședințele Comisiei de Atestare au avut loc de 2 ori pe lună, în anul 2008 desfășurându-se 24 de ședințe.

În perioada 1 ianuarie 2008 – 31 decembrie 2008, au fost înregistrate **988 cereri de atestate de către agenți economici** care desfășoară activități supuse atestării. În urma analizei cererilor înregistrate la ANRE, în anul 2008, s-au acordat **1063 atestate**.

De la demararea activității de atestare (1 iulie 2004), până la 31-12-2008, ANRE a acordat **4171 atestate** (menționăm că un atestat se poate acorda pentru una sau mai multe tipuri de activități). **La 1 ianuarie 2009, dintre atestatele acordate, erau valabile 2381**, restul fiind expirate.

Monitorizarea activității titularilor de atestate constituie o parte importantă a activității de atestare, și include, în principiu, înregistrarea și analiza rapoartelor trimestriale și anule transmise de operatorii economici; solicitarea de informații suplimentare de la operatorii economici atestați, după caz; verificări, inspecții și acțiuni de control, conform planurilor anuale aprobate de conducerea ANRE.

În anul 2008, în urma analizei cererilor de atestare transmise de operatori economici în vederea reatestării sau extinderii domeniului de activitate, au fost transmise departamentului de control un număr de 114 note de sesizare prin care s-au constatat încălcări ale prevederilor reglementărilor ANRE, care s-au finalizat cu sancționarea titularilor de atestate respectivi.

Activitatea de atestare a operatorilor de măsurare a energiei electrice

Activitatea de atestare a operatorilor de măsurare a energiei electrice se desfășoară în conformitate cu “Regulamentul pentru atestarea operatorilor de măsurare a energiei electrice din Sistemul Energetic Național”, aprobat prin Ordinul președintelui ANRE nr. 46/ 2007, publicat în Monitorul Oficial nr. 886/27.12.2007. Potrivit acestui regulament ANRE acordă următoarele categorii de atestate de operator de măsurare:

În anul 2008, ANRE a înregistrat o cerere de atestare ca operator de măsură pentru tipul de activități de categoria C2 “operarea sistemelor de măsurare a energiei electrice cu înregistrare a energiei tranzacționate pe intervale de timp orare și transmitere în baza de date cu ajutorul unui calculator portabil, a sistemelor de citire și înregistrare scrisă a datelor din contoare cu acumulare, cuprinzând: transformatoare de măsurare de curent (dacă este cazul) cu clasa de exactitate cel puțin egală cu 1 și contoare electronice sau de inducție cu clasa de exactitate cel puțin egală cu 2 pentru energia activă și 3 pentru energia reactivă”, care a fost acordat în ședința comisiei de atestare din data de 5 decembrie 2008.

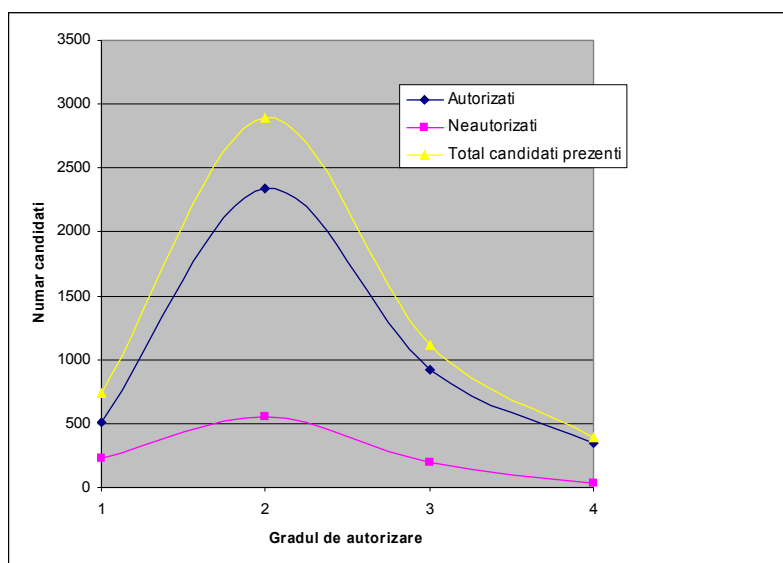
Activitatea de autorizare a electricienilor

Activitatea de autorizare a electricienilor se desfășoară în conformitate cu prevederile Regulamentului pentru autorizarea electricienilor care proiectează, execută, verifică și exploatează instalațiile electrice din sistemul electroenergetic, în prezent fiind în vigoare Revizie 3 a acestuia, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 25/2007.

În anul **2008**, ANRE a înregistrat **5771 cereri de autorizare**, dintre care 185 nu au fost admise din cauza faptului că solicitanții nu au îndeplinit condițiile stabilite prin Regulament. Menționăm că de la demararea activității (1 iulie 2004) ANRE a înregistrat un total de 14495 cereri de autorizare. În vederea autorizării, în anul 2008, ANRE a organizat și s-au desfășurat **5 sesiuni de autorizare**, astfel:

- 2 sesiuni ordinare (de Primăvară și de Toamnă) și
- 3 sesiuni extraordinare (Extrasesiuni), destinate reautorizării electricienilor autorizați anterior datei de 30 iunie 2004 de sucursale/ filiale ale operatorilor de distribuție.

Gradul de promovabilitate a examenului de autorizare în 2008 a fost de 80,24%, fiind autorizați 4115 candidați. Situația rezultatelor candidaților la examenul de autorizare în anul 2008, este prezentată în figura de mai jos:

Principalele date statistice referitoare la activitatea ANRE de autorizare a electricienilor în perioada 2004-2008, sunt prezentate în următorul tabel:

An calendaristic	2004	2005		2006		2007		2008				
Sesiune	Sesiune de Toamna	Sesiune de Primavara	Sesiune de Toamna	Sesiune de Primavara	Sesiune de Toamna	Sesiune de Primavara	Sesiune de Toamna	Sesiune de Primavara	Extrasesiune 1	Extrasesiune 2	Extrasesiune 3	Sesiune de Toamna
Total cereri	713	2024		3042		2716		5771				
Electricieni autorizati	601	903	733	1039	808	1183	638	1147	501	318	173	1976
Electricieni neautorizat	8	48	33	413	363	366	217	490	48	78	25	372
Absenti	59	51	54	77	95	97	80	135	23	15	15	181
Solicitanti neadmisi	27	82		185		131		185				
Total electricieni autorizați ANRE în perioada 2004-2008: 10020												

C. Emiterea de reglementări tehnice

În cursul anului 2008, au fost elaborate următoarele reglementări tehnice pentru sectorul energiei electrice:

Metodologie pentru emiterea avizelor de amplasament de către operatorii de rețea – revizuire, aprobată cu Ord. nr. 48/2008. Metodologia reprezintă forma revizuită a documentului aprobat prin Ordinul ANRE nr. 38 din 19.12.2003. Revizuirea Metodologiei pentru emiterea avizelor de amplasament de către operatorii de rețea, a fost impusă de necesitatea armonizării documentului cu prevederile Legii energiei nr.13/2007 și a Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public aprobat prin HG 90/2008. Scopul metodologiei îl reprezintă stabilirea etapelor și procedurilor necesare pentru emiterea avizelor de amplasament și pentru realizarea lucrărilor de deviere sau de modificare a instalațiilor rețelei electrice în vederea îndeplinirii condițiilor de coexistență impuse de norme, în cazul în care amplasamentul propus de solicitant afectează rețeaua electrică.

Codul tehnic al rețelelor electrice de distribuție - revizuire, aprobat cu Ord. nr. 128/2008.

Revizuirea Codului Tehnic al Rețelelor Electrice de Distribuție, aprobat prin Decizia ANRE nr. 101/2000, în vigoare în prezent, a fost considerată necesară în primul rând pentru punerea de acord cu prevederile Legii energiei electrice nr. 13/2007, pentru corelarea cu prevederile Codului Tehnic al Rețelei Electrice de Transport, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 20/2004, pentru revizuirea și completarea indicatorilor prevăzuți în standardul de performanță, cuprins ca un capitol distinct în cod, pentru aducerea acestuia la nivelul standardelor europene și pentru completarea cu prevederi privind cerințele tehnice de racordare la rețea a generatoarelor electrice eoliene, având în vedere perspectiva creșterii numărului acestui tip de surse și a puterilor instalate aferente

Regulament privind stabilirea soluțiilor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public – revizuire, aprobat cu Ordinul nr. 129/2008. Revizuirea regulamentului a fost necesară pentru punerea de acord a acestuia cu prevederile noii legislații în vigoare, respectiv ale Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin HG nr. 90/2008. Dintre principalele modificări aduse versiunii anterioare menționăm introducerea prevederii conform căreia operatorul de rețea la instalațiile cărui se racordează instalația unui utilizator este responsabil pentru elaborarea studiului de soluție, elaborarea studiului de soluție pe

bază de contract încheiat între operatorul de rețea și utilizator, au fost stabilite termenele care trebuie respectate la elaborarea studiilor de soluție pentru racordarea la rețelele electrice și avizarea acestora de către operatorii de rețea, etc.

Procedură privind colaborarea operatorilor de distribuție, de transport și de sistem pentru avizarea racordării utilizatorilor la rețelele electrice – revizuire, aprobată cu Dec. nr. 2741 din 11.12.2008. Conform prevederilor art.17 din Regulamentul privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin H.G. nr. 90/2008, pentru stabilirea celei mai avantajoase soluții de racordare, respectiv pentru emiterea avizului tehnic de racordare a unui loc de producere/consum care se încadrează în unul dintre cazurile stabilite în regulament, operatorii de distribuție și operatorul de transport și de sistem vor colabora în conformitate cu reglementările autorității competente.

Regulamentul privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin HG. 90/2008. Referitor la regimul accesului la rețelele electrice de interes public, Legea energiei electrice nr. 13/2007, prevede că ANRE, în cadrul competențelor și atribuțiilor cu care este abilitată, „elaborează regulamentul privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, regulament care se aprobă prin hotărâre a Guvernului “ (art. 11, alin. (2), lit. q)). Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările și completările ulterioare, prevede de asemenea că: „În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, ministerul de resort și autoritatea competentă vor elabora, vor modifica și vor completa regulamentele prevăzute de prezenta lege” (art. 90 alin. (3)). Având în vedere aceste dispoziții legale, precum și volumul foarte mare de modificări și completări ce trebuiau aduse Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 867/2003, a rezultat că este oportun ca ANRE să elaboreze un nou Regulament, care să îl înlocuiască pe cel existent și care, potrivit cadrului legal în vigoare, să fie aprobat prin hotărâre a Guvernului, pentru punerea de acord a conținutului Regulamentului cu prevederile Legii energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările și completările ulterioare; pentru a menține, prin continuitate, o tratare similară a celor care solicită racordarea la rețelele electrice în raport cu cei care s-au aflat anterior în această calitate și pentru a permite respectarea obiectivului și termenului precizat la art. 90 alin. (3) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările și completările ulterioare. Dintre principalele modificări și prevederi suplimentare aduse Regulamentului în vigoare menționăm: costurile cu realizarea lucrărilor de întărire a rețelelor electrice în amonte de punctul de racordare pentru asigurarea capacității necesare în vederea preluării consumului suplimentar solicitat de utilizator nu se mai suportă în exclusivitate de către utilizator, ca în prezent, ci de către operatorul de rețea; a fost eliminată componenta corespunzătoare capacității rezervate utilizatorului în rețeaua din amonte de punctul de racordare din tarifele de racordare, acestea cuprinzând numai costurile efective de realizare a lucrărilor de racordare a utilizatorilor la rețeaua electrică; a fost introdusă o etapă suplimentară în procesul de racordare la rețelele electrice pentru documentarea și informarea viitorului utilizator cu privire la aspectele racordării și posibilitățile de realizare a acesteia; au fost reduse termenele de transmitere a ofertelor, respectiv de emitere a avizelor tehnice de racordare de către deținătorii de rețele, la cererile de racordare ale utilizatorilor; au fost incluse prevederi de natură a asigura o informare mai bună a solicitanților de racordări la rețele, de a simplifica formalitățile și de a reduce timpul etapelor procesului de racordare.

Au fost aprobate/avizate proiectul - normă tehnică „**Condiții tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru centralele electrice eoliene**”, care, până la parcurgerea tuturor etapelor procedurii de notificare către Comisia Europeană și emiterea ordinului de aprobare de către președintele ANRE, are caracter informativ și de recomandare, și norma tehnică energetică „**Normativ pentru proiectarea și executarea rețelelor de cabluri electrice (NTE 007/08/00)**” elaborată de SC Electrica SA și aprobată cu Ordinul ANRE. nr. 38 /2008

Conform prevederilor „Procedurii privind revizuirea prescripțiilor energetice în domeniile producerii, transportului, dispecerizării, distribuției și furnizării energiei electrice – ediția 2”, aprobată prin Decizia președintelui ANRE nr. 926/2006 cu modificările și completările ulterioare, a fost analizată și aprobată prin **Ordinul președintelui ANRE nr. 126/2008 “Norma tehnică energetică privind conservarea echipamentelor energetice”** publicată în Monitorul Oficial nr. 881/24.12.2008 partea I. Aceasta reprezintă revizuirea prescripției energetice PE 231/1994 - „Prescripție de exploatare pentru conservarea echipamentelor energetice”, a cărei ultimă revizuire, ca prescripție energetică, a fost făcută în anul 1994 de ICEMENERG. Norma tehnică a fost elaborată de S.C. TERMOELECTRICA S.A. și S.C. Filiala ICEMENERG S.A

D. Calificare producție prioritară

Conform prevederilor **Regulamentului pentru calificarea producției prioritare de energie electrică**, aprobat prin Ordinul președintelui ANRE nr. 33/2004 cu modificările și completările ulterioare, în cursul anului 2008 au fost analizate 35 de cereri de calificare și documentații de Autoevaluare a Configurațiilor de producție în cogenerare, transmise de operatorii economici care dețin/exploatează comercial unități de producere a energiei electrice și termice în cogenerare. Factorul de calitate minim care reflectă eficiența energetică și de mediu a Configurațiilor de producție în cogenerare s-a menținut la valoarea de 105 pentru calificarea pe anul 2009.

Au fost emise 32 decizii privind calificarea pentru producție prioritară de energie electrică a Configurațiilor de producție în cogenerare, pentru anul 2009. Calificarea s-a bazat în principal pe date de exploatare din perioada octombrie 2007 – septembrie 2008. Pentru producătorii cu grupuri dispecerizabile se poate constata următoarea evoluție în timp a Energiei Electrice Eficiente și Capacității Electrice Eficiente a Configurațiilor de producție în cogenerare calificate:

Configurații de producție în cogenerare ale producătorilor cu grupuri dispecerizabile	Calificare 2007 (date de exploatare din perioada oct 2005-sept 2006)	Calificare 2008 (date de exploatare din perioada oct 2006-sept 2007)	Calificare 2009 (date de exploatare din perioada oct 2007-sept 2008)	Variație calif. 2008 față de calif. 2007	Variație calif. 2009 față de calif. 2008
	(1)	(2)	(3)	(2) / (1)	(3) / (2)
Energie electrică produsă [MWh]	12.528.073	13.253.682	12.218.819	1,058	0,922
Energie electrică eficientă [MWh]	9.785.069	10.234.431	8.866.627	1,046	0,866
Energie termică utilă [MWh]	20.233.644	18.700.797	18.091.032	0,924	0,967
Capacitate electrică instalată [MW]	3.534,00	3.881,28	3.633,25	1,098	0,936
Capacitate electrică eficientă [MW]	2.945,14	3.169,56	2.947,85	1,076	0,930

Pentru producătorii care nu dețin grupuri dispecerizabile se poate constata următoarea evoluție în timp a Energiei Electrice Eficiente și Capacității Electrice Eficiente a Configurațiilor de producție în cogenerare calificate:

Configurații de producție în cogenerare ale producătorilor care nu dețin grupuri dispecerizabile	Calificare 2007 (date de exploatare din perioada oct 2005-sept 2006)	Calificare 2008 (date de exploatare din perioada oct 2006-sept 2007)	Calificare 2009 (date de exploatare din perioada oct 2007-sept 2008)	Variație calif. 2008 față de calif. 2007	Variație calif. 2009 față de calif. 2008
	(1)	(2)	(3)	(2) / (1)	(3) / (2)

Energie electrică produsă [MWh]	557.921	578.481	524.093	1,037	0,906
Energie electrică eficientă [MWh]	553.093	536.329	524.093	0,970	0,977
Energie termică utilă [MWh]	2.118.885	2.089.580	2.090.317	0,986	1,001
Capacitate electrică instalată [MW]	183,61	206,26	188,23	1,123	0,913
Capacitate electrică eficientă [MW]	163,61	135,08	126,23	0,826	0,935

Au fost emise 3 decizii privind calificarea pentru producție prioritară de energie electrică, în cursul anului 2008, a unor Configurații de producție în cogenerare rezultate în urma intrării în exploatare comercială a unor investiții noi sau după retehnologizare. În aceste cazuri calificarea s-a făcut pe baza calculului justificative de proiect și a datelor din licențele de producere a energiei electrice și termice acordate.

F. Raportări privind rezultatele funcționării unităților de cogenerare în anul 2007

Conform prevederilor **Hotărârii Guvernului nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă**, pe baza documentațiilor de calificare anuală, transmise în anii 2007 și 2008 de operatorii economici care dețin/exploatează comercial unități de producere a energiei electrice și termice în cogenerare, a datelor de monitorizare și a altor documente relevante, în anul 2008 au fost evaluate și raportate următoarele rezultate ale anului 2007:

1. Conform prevederilor art. 13 alin. (3) din HG nr. 219/2007, producțiile de energie electrică și termică în cogenerare ale fiecărui operator economic care deține/exploatează comercial unități de producere a energiei electrice și termice în cogenerare, pe baza metodei de calcul prevăzută în Anexa II din Directiva 2004/8/CE. Rezultatele defalcate pe tipuri de producători (centrale electrice de cogenerare/ autoproducători). sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Energie electrică total produsă în unități de cogenerare	Energie electrică produsă în cogenerare (Anexa II-Dir. 2004/8/EC)	din care:		Cota de energie electrică în cogenerare din total producție națională	Energie termică utilă produsă în unități de cogenerare (Anexa II-Dir. 2004/8/EC)	din care:	
		Centrale electrice	Auto producători			Centrale electrice	Auto producători
TWh	TWh	TWh	TWh	%	PJ	PJ	PJ
14,23	6,62	5,65	0,97	10,7	73,3	61,7	11,6

2. Conform cerințelor art. 13 alin. (4) din HG nr. 219/2007:

a) Capacitățile (electric/ termic) de cogenerare sunt prezentate în tabelul de mai jos;

Tehnologia de cogenerare	Capacitatea maximă	
	Electrică (brut)	Termică (net)
	MW	MW
TG cu recuperarea energiei termice	57	72
Motoare cu combustie internă	33	35
TA de contrapresiune	575	2.306
TA de condensatie cu prize de cogenerare	3.820	7.944
Total	4.484	10.357

b) Cantitățile de combustibil utilizate în procesul de cogenerare pentru producerea de energie electrică și termică în cogenerare sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Combustibil total utilizat de unitățile de cogenerare	Combustibil utilizat pentru cogenerare (Anexa II-Dir. 2004/8/EC)	din care:				
		Combustibil Fosil Solid	Păcură	Gaze Naturale	Regenerabile și deșeuri	Alți combustibili
PJ	PJ	%	%	%	%	%
221,4	122,8	38,2	8,3	52,8	0,0	0,7

c) Cantitățile de energie de eficiență înaltă și economiile de combustibil primar obținute prin utilizarea cogenerării, determinate conform Anexei III din Directiva 2004/8/CE - prezentate în tabelul de mai jos:

Energie electrica in cogenerare de inalta eficienta (Anexa III-Dir. 2004/8/EC)	Consum combustibil in cogenerare de inalta eficienta (Anexa III-Dir. 2004/8/EC)	PES in valoare absoluta (Anexa III-Dir. 2004/8/EC)	PES (Anexa III-Dir. 2004/8/EC)
TWh	PJ	PJ	%
4,4	67,9	10,5	13,4

După cum se observă din datele statistice prezentate mai sus, cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare, determinată în conformitate cu prevederile Anexei II din Directiva 2004/8/CE – 6,62 TWh reprezintă circa 47 % din total energie electrică produsă în România din unități de cogenerare – 14,23 TWh (cantitatea totală de energie electrică produsă în unități de cogenerare reprezintă circa 23 % din total producție de energie electrică). Coroborând cu cantitatea de 4,4 TWh ce poate fi calificată ca energie electrica produsă în cogenerare de înaltă eficiență în conformitate cu prevederile Anexei III din Directiva 2004/8/CE (circa doua treimi din energia electrică în cogenerare), putem concluziona că potențialul de cogenerare instalat la nivel național este subutilizat datorită cererii utile sezoniere de energie termică (preponderent încălzire), dimensionării și tehnologiilor de producere neadaptate actualei piețe de energie termică.

De asemenea, la începutul anului 2008, a fost finalizată comunicarea rezultatelor funcționării unităților de cogenerare în anul 2006, în conformitate cu prevederile art. 13 alin. (3) și art. 13 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 219/2007.

Gaze naturale

A. Acordarea de autorizații și licențe agenților economici în sectorul gazelor naturale

Acordarea de autorizații și licențe în sectorul gazelor naturale a fost realizată, în perioada care face obiectul raportului, în temeiul următoarelor acte normative:

- Hotărârea Guvernului nr. 784/2000, republicată, cu modificările ulterioare, privind aprobarea Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor și licențelor în sectorul gazelor naturale;
- Regulamentul pentru autorizarea și verificarea persoanelor fizice care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale și Regulamentul pentru autorizarea și verificarea agenților economici care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Președintelui ANRE nr. 55/2007, cu modificările și completările ulterioare;
- Regulamentul pentru acordarea licenței provizorii în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Decizia Președintelui ANRGN nr. 387/22.03.2004, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, în baza prevederilor legale în vigoare, ANRE a acordat, în cursul anului 2008, următoarele autorizații și licențe operatorilor economici care își desfășoară activitatea în sectorul gazelor naturale din România:

- **30 autorizații de înființare** a distribuției de gaze naturale;
- **25 autorizații de modificare** a obiectivelor/sistemelor de distribuție a gazelor naturale;
- **55 autorizații de funcționare** a distribuției de gaze naturale;
- **1 autorizație de funcționare** a instalațiilor tehnologice de suprafață aferente activității de producție gaze naturale;
- **1 autorizație de înființare** a instalațiilor tehnologice de suprafață aferente activității de producție gaze naturale;
- **7 licențe de distribuție** a gazelor naturale;
- **30 licențe de furnizare** a gazelor naturale;
- **1 licență de înmagazinare/stocare** a gazelor naturale;
- **5 licențe provizorii** pentru participarea la licitațiile de concesiune a serviciului de distribuție a gazelor naturale;
- **50 modificări de autorizații de funcționare** a distribuției de gaze naturale;
- **1 modificare de autorizație de funcționare** a instalațiilor tehnologice de suprafață aferente activității de producție gaze naturale;
- **2 modificări de autorizații de funcționare** a instalațiilor tehnologice de suprafață aferente activității de înmagazinare/stocare a gazelor naturale;
- **40 modificări de licențe de distribuție** a gazelor naturale;
- **39 modificări de licențe de furnizare** a gazelor naturale;
- **3 modificări de licențe de înmagazinare/stocare** a gazelor naturale.

La finele anului 2008, în baza licențelor și autorizațiilor acordate de ANRE, se aflau pe piață: 7 producători; 1 operator pentru transport, dispecerizare și tranzit, 3 operatori pentru înmagazinare, 76 furnizori, 38 distribuitori.

Prin acordarea de autorizații și licențe unor noi operatori de distribuție a gazelor naturale, numărul localităților alimentate cu gaze naturale din România a crescut față de anul 2000, ajungând în prezent la **2026**.

B. Autorizarea operatorilor economici care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale

În cursul anului 2008, în baza prevederilor Regulamentului pentru autorizarea și verificarea agenților economici care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Președintelui ANRE nr. 55/2007, ANRE a continuat activitatea de autorizare a operatorilor economici care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale.

Astfel, un număr de **518 firme** au fost autorizate pentru a desfășura una sau mai multe din activitățile precizate mai sus, ANRE acordând acestora un număr de **1239 autorizații**.

C. Autorizarea personalului de specialitate din domeniul gazelor naturale

Ca urmare a aplicării prevederilor Regulamentului pentru autorizarea și verificarea persoanelor fizice care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Președintelui ANRE nr. 55/2007, cu modificările și completările ulterioare, precum și în scopul creșterii competenței profesionale în sectorul gazelor naturale, în cursul anului 2008, ANRE a organizat o sesiune de examene pentru autorizarea/reautorizarea persoanelor fizice care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale. În urma promovării examenelor de autorizare, un număr de **3853 persoane** au dobândit calitatea de instalator autorizat atestată prin legitimație.

D. Emiterea de reglementări tehnice

În cursul anului 2008, cadrul de reglementare în domeniul gazelor naturale a suferit modificări importante, ca urmare a necesității promovării și aplicării unor acte normative, având în vedere prevederile Legii gazelor nr. 351/2004, cu modificările și completările ulterioare.

ANRE a elaborat sau a revizuit, ținând cont de propunerile și observațiile primite din partea instituțiilor publice interesate, a organizațiilor de protecție a consumatorilor, a organizațiilor profesionale din sectorul gazelor naturale precum și din partea operatorilor economici ce își desfășoară activitatea în acest sector, următoarele reglementări tehnice:

- Regulamentul de măsurare a cantităților de gaze naturale tranzacționate în România;
- Regulamentul privind autorizarea și verificarea persoanelor fizice care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale;
- Regulamentul privind autorizarea și verificarea operatorilor economici care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale;
- Codul Rețelei pentru Sistemul Național de transport al gazelor naturale;
- Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de soluționare a solicitărilor privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorilor izolați;
- Normativul de proiectare, execuție, operare, întreținere și reparare a sistemelor de depozitare și distribuție a gazelor petroliere lichefiate utilizate drept combustibil pentru autovehicule.

Având în vedere modificările apărute pe piața gazelor naturale s-a dovedit a fi necesară revizuirea unor acte normative aprobate/elaborate de către ANRE, astfel fiind aduse o serie de amendamente următoarelor acte normative:

- Norme tehnice pentru proiectarea, executarea și exploatarea sistemelor de alimentare cu gaze naturale.
- Condițiile de valabilitate ale licenței de distribuție, aferente societăților comerciale care și-au separat activitatea de distribuție de activitatea de furnizare a gazelor naturale;
- Condițiile de valabilitate ale licenței de distribuție, aferente societăților comerciale care nu și-au separat activitatea de distribuție de activitatea de furnizare a gazelor naturale;
- Norme tehnice pentru proiectarea, execuția și exploatarea stațiilor de depozitare și distribuție a GNCV;
- Regulament privind accesul reglementat la depozitele de înmagazinare subterană a gazelor naturale;
- Norme tehnice pentru proiectarea, executarea și exploatarea instalațiilor de utilizare de înaltă presiune în domeniul gazelor naturale;
- Norme tehnice pentru exploatarea obiectivelor aferente sistemelor de transport gaze naturale;
- Norme tehnice pentru proiectarea, execuția și exploatarea instalațiilor tehnice de suprafață aferente câmpurilor de producție gaze naturale;

Aceste proiecte de acte normative se află în faza „document de discuție”, urmând ca în cursul anului 2009 să fie parcurse etapele legale necesare aprobării acestora.

III. Reglementări și performanțe ale pieței de energie electrică și de gaze naturale

Energie electrică

A. Evoluții pe piața cu amănuntul și pe piața angro în anul 2008

Pentru completarea și consolidarea cadrului general de reglementare, în vederea întăririi disciplinei și concurenței pe **pieța cu amănuntul** a fost emis **Ordinul ANRE nr. 58/2008** pentru desemnarea furnizorilor de ultimă opțiune de energie electrică pentru perioada 1 iulie 2008 - 30 iunie 2009”.

În vederea analizării monitorizării modului în care au fost transpuse în reglementările coerciale ale pieței cu amănuntul prevederile legislației europene în domeniul energiei electrice, în cadrul Grupurilor de lucru ale Consiliului European a Reglementărilor CEER – ERGEG din care au făcut parte reprezentanții ANRE au contribuit la elaborarea următoarelor documente:

- „*Obstacole în schimbarea furnizorului pe piața cu amănuntul de energie electrică*”
- „*Ghidul de bune practici pe piața de energie electrică*”
- „*Raportul privind reglementarea prețurilor la consumatori*”.
- „*Al patrulea raport privind calitatea furnizării energiei electrice*”

Pentru stabilirea celor mai bune practici în ceea ce privește schimbarea furnizorului, printre cele cinci studii de caz prezentate a fost și cel din România.

Anul 2008 a fost cel de-al patrulea an de aplicare a „*Regulamentului de etichetare a energiei electrice la consumatori*”, elaborat în anul 2004 și aprobat prin Ordinul ANRE nr. 41/ 2004. ANRE a elaborat o analiza statistică comparativă a structurii cantităților de energiei electrice produse în anul 2007 de către principalii producători din țara noastră, precum și a emisiilor poluante asociate acestora. Producătorii și furnizorii de energie electrică din România au elaborat și transmis părților interesate declarații, respectiv etichete conținând informații privind energia electrică produsă, respectiv furnizată, în decursul anului 2007. În luna aprilie 2008, facturile transmise consumatorilor au conținut și informațiile privind: contribuția fiecărei surse primare de energie la acoperirea achiziției de energie electrica a furnizorului, nivelul emisiilor specifice CO₂ și deșeurile radioactive aferente energiei electrice furnizate, precum și comparația datelor de mai sus cu valorile medii la nivel național.

În cursul anului 2008 a continuat procesul de elaborare, completare și dezvoltare a legislației secundare necesare funcționării și dezvoltării **pieței angro de energie electrică**, ca o consecință ce decurge din implementarea legislației naționale armonizate cu aquis-ul comunitar. Reglementările emise în acest sens au fost:

- „*Ordinul președintelui ANRE nr. 53/2008 privind încetarea valabilității regulilor tranzitorii pentru decontarea pe Piața pentru Ziua Următoare*” ale cărui prevederi permit implementarea mecanismului de direct debit și de garantare, în vederea preluării de către S.C. Opcom S.A. a rolului de contraparte pentru tranzacțiile cu energie electrică realizate pe Piața pentru Ziua Următoare.
- În vederea prevenirii abuzului de poziție dominantă pe piața de echilibrare și totodată ținând seamă în principal de modificarea prețului la combustibilii utilizați la producerea energiei electrice în intervalul cuprins între noiembrie 2006 și septembrie 2008, președintele ANRE

a emis „Ordinul nr. 119 pentru modificarea Ordinului nr. 33 din 20 noiembrie 2006 privind reguli de ofertare pe Piața de Echilibrare” ale cărui clauze prevăd limitarea la valoarea de 400 lei/MWh a celui mai mare preț din oferta zilnică pe Piața de Echilibrare corespunzătoare reglajului de creștere de putere, precum și respectarea condiției ca diferența între cel mai mare preț din oferta zilnică pe perioada unei zile de livrare și cel mai mic preț din oferta zilnică pe perioada aceleiași zile de livrare, pentru fiecare unitate dispecerizabilă/consumator dispecerizabil, să fie de maxim 100 lei/MWh.

- În vederea creșterii lichidității pe Piața de Echilibrare, președintele ANRE a emis „ Ordinul nr. 124 privind modalități de plată pe Piața de Echilibrare și pentru dezechilibrele părților responsabile cu echilibrarea”, ale cărui prevederi introduc o plată parțială pentru energia electrică tranzacționată pe Piața de Echilibrare și pentru dezechilibrele părților responsabile cu echilibrarea la sfârșitul primei luni care urmează lunii de livrare. Această plată se bazează pe valorile măsurate, dar nevalidate, ale energiei electrice tranzacționate pe piața angro, urmând ca facturarea finală, pe baza valorilor măsurate aprobate să se facă la termenele prevăzute în Codul comercial al pieței angro de energie electrică, respectiv în cursul celei de a 3-a luni care urmează lunii de livrare.
- În cursul anului 2008 au fost avizate de către președintele ANRE aproximativ 8 proceduri operaționale, necesare detalierii prevederilor din Codul comercial al pieței angro de energie electrică, elaborate de S.C. Opcom S.A.

B. Monitorizarea funcționării pieței de energie electrică

Activitatea de monitorizare a funcționării pieței de energie electrică s-a desfășurat în conformitate cu prevederile **Metodologiei de monitorizare a pieței angro de energie electrică pentru aprecierea nivelului de concurență pe piață și prevenirea abuzului de poziție dominantă**, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 35/2006 și ale Metodologiei de monitorizare a pieței cu amănuntul de energie electrică**, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 60/2008**.

Activitățile de monitorizare a piețelor de energie electrică desfășurate de compartimentul de specialitate din cadrul ANRE împreună cu cele similare din cadrul S.C. „OPCOM” S.A. și C.N. „Transelectrica” S.A. au permis:

- publicarea pe pagina de internet a ANRE de rapoarte lunare cu privire la funcționarea piețelor supravegheate. Rapoartele conțin informații cu privire la regulile de funcționare a pieței și date agregate privind funcționarea sistemului electroenergetic și a pieței. Pe baza acestora se poate aprecia nivelul de concurență pe piața națională de energie electrică, iar părțile interesate își pot realiza propriile analize. Raportul public s-a aflat într-un proces continuu de îmbunătățire și îmbogățire, în conformitate cu concluziile rapoartelor de consultanță finanțate de Uniunea Europeană și cu liniile directoare de bună practică cu privire la transparența pe piața de energie electrică realizate de ERGEG. La realizarea acestor rapoarte, ANRE ia în considerare principiile general acceptate la nivelul Uniunii Europene cu privire la publicarea datelor și respectarea echilibrului necesar în vederea evitării înțelegerilor tacite;
- efectuarea unor aprecieri periodice cuprinse în rapoarte interne cu privire la eficiența funcționării piețelor angro și cu amănuntul de energie electrică și implicit a eficienței cadrului de reglementare, precum și a comportamentului participanților la piețele respective.
- efectuarea de analize pe probleme specifice pieței de energie electrică, în scopul evidențierii distincte a efectelor reglementărilor destinate acestor domenii, ale modului de aplicare a regulilor de piață și ale comportamentului participanților, în vederea asigurării feed-backului necesar eventualelor ajustări ale cadrului de reglementare;

Astfel de analize au vizat, de exemplu: măsura în care au fost respectate cu bună credință regulile cu privire la garanții contractuale, respectiv corectitudinea modalității de renunțare la contractele încheiate pe PCCB – Opcom de către un furnizor concurențial, comportamentul de ofertare al unui participant pe o piață centralizată (ringul BRM), corectitudinea realizării ofertei pe piața cu amănuntul de către un producător, realizarea cu responsabilitate a managementului resurselor de către un participant cu rol determinant în siguranța sistemului, cauzele diferențelor constatate pentru anul 2007 dintre producțiile realizate și rezultatele rulării Powrsym pe date prognozate, gradul de respectare a liniilor directe cuprinse în Regulamentul CE 1228/2003, evaluarea marjei de furnizare a furnizorilor activi pe PAN/PAM, analiza prețurilor medii de revenire pe piața concurențială, costurile induse sistemului de către dezechilibrele PRE Transelectrica pentru schimburi neplanificate cu alte sisteme, corelarea notificărilor fizice în piața de echilibrare realizate de un participant cu notificările sale pentru validarea producției prioritare etc.

După caz, în vederea clarificării problemelor sesizate au fost solicitate punctele de vedere ale participanților implicați și au fost organizate întâlniri în care operatorii și-au expus argumentele, iar reprezentanții ANRE au prezentat punctul de vedere al autorității din perspectiva reglementărilor în vigoare; aceste demersuri s-au finalizat prin clarificarea modului de aplicare a reglementărilor în viitor, propuneri de îmbunătățire a reglementărilor și descurajarea participanților de a adopta comportamente inadecvate.

Departamentul de specialitate a contribuit, cu analize și date statistice, la realizarea Raportului anual către Comisia Europeană al Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei, la completarea raportului către INS și Eurostat, la rapoartele cu privire la prețurile pe piața cu amănuntul realizate conform Directivei UE 377/1990 cu modificările și completările aduse prin Decizia Comisiei Europene nr. 394/2007 și la alte comunicări realizate de ANRE către diferite instituții interne și internaționale.

În vederea gestionării cât mai corecte și rapide a informațiilor raportate lunar de operatorii economici, s-au importat lunar în baza de date (MIS) raportările agenților economici și pe baza acestora s-au întocmit rapoarte pe problematici specifice iar informațiile prelucrate au fost utilizate apoi la întocmirea rapoartelor de monitorizare interne și publice.

Structura sectorului de producere a energiei electrice

Evoluția producției de energie electrică în perioada 1989-2008 precum și participarea producătorilor și resursele utilizate pentru producerea energiei electrice în 2008 sunt prezentate în capitolul **Anexe**.

Structura prezentă a sectorului de producere a energiei electrice reflectă reorganizările succesive care au avut loc în perioada 2000 - 2004 și care au condus la reducerea concentrării pe piața angro. În anul 2008 producția de energie electrică a crescut cu aproximativ 6% față de cea din 2007, iar energia electrică livrată în rețele de principalii producători (cei deținători de unități dispecerizabile) s-a majorat cu cca 6,5%, ajungând la cca 59 TWh.

Față de anul 2007 s-a majorat cu cca 48% energia livrată pe bază de combustibil nuclear, a crescut și energia pe bază de resurse hidro cu cca 8%, în timp ce energia electrică pe bază de combustibil gazos s-a redus cu cca 16%. Structura pe tipuri de resurse a energiei electrice livrate de către producătorii cu unități dispecerizabile este prezentată în capitolul **Anexe**.

Structura pe participanți a **producției de energie electrică** în anul 2008, fiind considerați doar cei cu unități dispecerizabile (care fac obiectul monitorizării pieței), este prezentată în tabelul de mai jos:

Producător	Energie electrică produsă	
	TJ	GWh
S.C. „Termoelectrica” S.A.	5463	1517
S.C. „Electrocentrale București” S.A.	20890	5803
S.C. „CE Rovinari” S.A.	21373	5937
S.C. „CE Turceni” S.A.	27652	7681
S.C. „CE Craiova” S.A.	17435	4843
S.C. „Electrocentrale Deva” S.A.	13762	3823
S.C. „Hidroelectrica” S.A.	61215	17004
S.N. „Nuclearelectrica” S.A.	40413	11226
Autoproducători	8038	2233
Alți producători	14188	3941
TOTAL	230429	64008

În anul 2008 s-a importat o cantitate de cca 923 GWh și s-au exportat 5366 GWh; valorile nu reprezintă fluxuri fizice, ci sunt rezultatul schimburilor comerciale, conform rapoartelor realizate de operatorul de transport și sistem. Comparativ cu anul 2007, importul s-a redus cu cca 29%, iar exportul a crescut cu cca 59%.

Consumul intern calculat pe baza acestor date (fără considerarea energiei livrate de producătorii deținători de unități mici, nedispecerizabile) a fost de cca 54,61 TWh, cu cca 2,3% mai mare decât cel din 2007; acesta a avut o evoluție neuniformă de-a lungul anului, cu creșteri importante în prima parte, urmate de o scădere începând cu luna noiembrie.

În tabelul următor sunt prezentate valorile medii anuale ale indicatorilor de structură C1 și HHI determinate pe baza energiei livrate în rețele de producători în anii 2004 - 2008.

Valori medii anuale C1 și HHI

Anul	C1	HHI
2004	32%	1573
2005	37%	1831
2006	31%	1562
2007	28%	1404
2008	28%	1523

Valorile indicatorilor de concentrare prezentați iau în considerare structura existentă la nivel de societăți cu personalitate juridică distinctă, neținând seama de participațiile deținute de unii operatori în acționariatul altora.

Valoarea indicelui HHI pentru anul 2008, determinată în funcție de energia anuală livrată în rețele a fost de 1523, sub pragul de 1800, care delimitează piețele cu concentrare moderată a puterii de piață de cele cu concentrare excesivă.

Evoluția lunară a HHI la producere calculat pe baza energiei livrate, comparativ pentru anii 2004, 2005, 2006, 2007 și 2008 este prezentată în capitolul **Anexe**.

Se constată că valorile HHI la producție se situează, în general, în domeniul cu concentrare moderată de piață (< 1800) cu excepția lunilor în care, datorită hidraulicității mari, ponderea S.C. „Hidroelectrica” S.A. pe piață crește semnificativ.

În 2008 Hidroelectrică a avut cote de piață superioare valorii de 30% doar în lunile aprilie, mai și iunie, ceea ce a condus la valori HHI superioare limitei de 1800 în aceste luni; se face precizarea că majorarea cotei de piață a Hidroelectrică și creșterea indicatorului de concentrare HHI nu a afectat prețurile de pe PZU și PE în acele perioade. Comparativ cu majoritatea piețelor europene de energie electrică, valorile precizate arată că pe piața din România (la producere) există un nivel mediu de concentrare.

Piața angro de energie electrică

Așa cum se constată din tabelul următor, și în anul 2008 predominantă pe ansamblul pieței angro a fost tranzacționarea pe contracte bilaterale (negociate bilateral și reglementate), reprezentând cca. 117% din consumul intern (față de cca. 106% din consumul intern, înregistrat în 2007). În graficul din anexa 3a este prezentată evoluția lunară a volumelor tranzacționate pe principalele componente ale pieței angro de energie electrică în perioada ianuarie 2006-decembrie 2008 comparativ cu consumul intern.

Componente piața angro	Volum tranzacționat în anul 2008 - GWh -	Evoluție față de anul 2007 - % -	Pondere din consumul intern corepunzător anului 2008 - % -
Piața contractelor negociate bilateral	34745	▲ 28%	63,7%
Piața contractelor reglementate	29104	▼ 1%	53,3%
Piețe Centralizate de Contracte	8770	▲ 49%	16,1%
PZU	5208	▲ 3%	9,5%
PE	3546	▲ 2%	6,5%

Se remarcă unele evoluții pozitive din analiza comparativă pentru anii 2007 și 2008 a volumelor tranzacționate pe componentele prezentate ale pieței angro, concretizate în creșterea volumului tranzacționat pe piețele centralizate (preponderent PCCB, dar și PZU), ceea ce a condus la creșterea transparenței tranzacțiilor. În același timp, este de remarcat creșterea volumului tranzacționat pe PE, dar cu păstrarea ponderii acestei piețe în consumul intern (6,5%), precum și majorarea volumelor tranzacționate pe contracte negociate bilateral; aceasta semnifică, pe de o parte, creșterea lichidității pe această piață, iar pe de altă parte existența unor marje suficiente permise de prețurile de achiziție inițiale.

Analiza comparativă a prețurilor medii rezultate din tranzacțiile încheiate pe componente ale pieței angro în anul 2008, respectiv 2007 prezentată în tabelul de mai jos, evidențiază creșterea convergenței între prețurile contractelor negociate bilateral și cele ale contractelor reglementate, dar păstrarea unei diferențe semnificative între acestea și prețurile medii aferente piețelor centralizate, care au cunoscut creșteri importante:

Prețuri medii pe componente ale pieței	Anul 2008 - lei/MWh	Anul 2007 - lei/MWh	Anul 2006 - lei/MWh	Evoluție 2008 față de 2007

angro	-	-	-	- % -
Piața contr. bilaterale negociate	146,07	125,93	107,53	▲ 16,1%
Piața contr. bilaterale reglementate	151,15	157,17	154,40	▼ 3,8%
Piețe Centralizate de Contracte	177,04	166,99	127,81	▲ 6,0%
PZU	188,53	161,70	161,06	▲ 16,6%
PE (preț de deficit)	278,12	222,51	248,77	▲ 25,0%

Precizări:

Prețurile medii nu conțin TVA, accize sau alte taxe și s-au determinat prin ponderarea prețurilor cu cantitățile corespunzătoare tranzacțiilor de vânzare raportate lunar de către participanții la piață.

Prețurile medii aferente pieței contractelor bilaterale negociate sunt calculate pe baza a 89% din cantitatea totală tranzacționată în 2006 (exclusiv contractele cu consumatorii eligibili și cele de export), corespunzător cantității pentru care participanții au raportat și prețul tranzacțiilor, 99% pentru anul 2007 și 100% pentru anul 2008.

Prețurile medii anuale corespunzătoare PZU și PE au fost determinate prin ponderarea cantităților lunare tranzacționate pe respectivele piețe cu prețurile medii lunare rezultate din medierea aritmetică a celor orare corespunzătoare unei luni; pentru piața de echilibrare sunt prezentate prețurile medii de deficit.

Prețurile prezentate pe componente ale pieței angro nu sunt perfect comparabile, deoarece cele reglementate reflectă doar prețul energiei, în timp ce prețurile PZU și PE includ componenta TG a tarifului de transport (înglobată, de ofertanți, în preț), iar cele negociate și cele încheiate pe piețe centralizate de contracte au un regim mixt din punct de vedere al includerii componentei TG.

Piața contractelor bilaterale reglementate

Componenta reglementată a pieței angro, a continuat să funcționeze și în 2008, în scopul alimentării la tarife reglementate a consumatorilor care nu au uzat de dreptul de a-și alege furnizorul, precum și pentru acoperirea pierderilor în rețelele de transport și distribuție. Din totalul tranzacțiilor pe piața reglementată producătorii termo au acoperit cca 59% (din care 11% pentru consumul propriu tehnologic al rețelelor de distribuție și cca 3% pentru consumul propriu tehnologic al rețelei de transport), producătorul nuclear cca 25% (din care cca 6% pentru cpt distribuție), iar cel hidro cca 13% (din care 3% pentru cpt distribuție). Diferența de 3% au constituit-o contractele la prețuri reglementate de întraajutorare între producători (indiferent de combustibil). Din totalul vânzărilor producătorilor, cca. 47% au fost realizate pe piața reglementată, iar 53% pe piața concurențială (cotele sunt calculate fără considerarea tranzacțiilor realizate pe piața de echilibrare/dezechilibre).

Pentru furnizorii implicați achizițiile de pe piața reglementată au reprezentat în 2008 cca 95% din total, iar restul cantităților destinate acoperirii necesarului de energie al consumatorilor alimentați în regim reglementat au fost achiziționate de pe piața concurențială.

În total, aceștia au achiziționat în anul 2008 de pe piața angro o cantitate de energie electrică de 84010 TJ (23336 GWh). Prețul mediu de achiziție a energiei electrice a fost de 154,32 lei/MWh. Pentru operatorii de distribuție achizițiile de pe piața reglementată au reprezentat în 2008 cca 90% din total, iar restul energiei electrice necesare pentru acoperirea consumului propriu al rețelelor de

distribuție a fost achiziționată de pe piața concurențială. În total, operatorii de distribuție au achiziționat în anul 2008 de pe piața angro o cantitate de energie electrică de 22896 TJ (6360 GWh). Prețul mediu de achiziție a fost de 149,27 lei/MWh.

Piața concurențială

În piața concurențială sunt cuprinse toate tranzacțiile realizate în urma contractelor negociate bilateral între diverși participanți (inclusiv revânzările succesive), precum și tranzacțiile încheiate pe piețele centralizate (PCCB, PCCB-NC, PZU, ringul BRM pentru energie electrică, PE) care funcționează în baza unor mecanisme tip licitație. Volumul tranzacțiilor pe piața concurențială a crescut față de 2007, în principal datorită revigorării tranzacțiilor succesive între furnizori (înainte de achiziționarea energiei electrice de către consumatorul final), care au reprezentat cca 32% din consumul intern, comparativ cu anul 2007, când au reprezentat cca 18% din consumul intern. Privită din punctul de vedere al *producătorilor*, **pieța concurențială** (exclusiv tranzacțiile pe PE) a avut în componență vânzări în structura celor prezentate în tabelul următor:

Vânzări totale ale producătorilor pe piața concurențială		100%
A.	<i>Tranzacții realizate în urma contractelor negociate bilateral</i>	64,8%
	1. Cu furnizori concurențiali	46,2%
	2. Cu parteneri externi (export)	4,7%
	3. Cu alți producători	5,3%
	4. Cu furnizori implicați și distribuitori	0,1%
	5. Cu consumatori eligibili	8,6%
B.	<i>Tranzacții realizate prin mecanismele de tip licitație ale piețelor centralizate</i>	26,7%
	1. Cu furnizori concurențiali	23,1%
	2. Cu furnizori implicați și distribuitori	3,6%
	3. Cu consumatori eligibili	0,0%
C.	<i>Tranzacții pe PZU</i>	8,5%

Prețurile medii de tranzacționare a energiei de către producători pe piața concurențială (care cuprind, de cele mai multe ori, și tarifele aferente de transport, sistem și dacă este cazul, distribuție) au fost de cca 232 lei/MWh pentru vânzarea la consumatorii eligibili, 105 lei/MWh pentru vânzarea negociată la furnizorii concurențiali, 101 lei/MWh la export, 223 lei/MWh la alți producători.

Pentru livrările pe contractele încheiate pe piețele centralizate de către producători au rezultat prețuri medii de cca. 177 lei/MWh pentru vânzarea la furnizorii concurențiali și cca 179 lei/MWh pentru vânzările către distribuitori/furnizori implicați; prețul mediu de vânzare al producătorilor pe PZU a fost de cca 193 lei/MWh.

Privită din punctul de vedere al *furnizorilor*, **piața concurențială** a avut în componență vânzări în structura celor prezentate în tabelul următor:

Vânzări totale ale furnizorilor pe piața concurențială		100%
A.	<i>Tranzacții realizate în urma contractelor negociate bilateral</i>	94,6%
	1. Cu alți furnizori	42,6%
	2. Cu parteneri externi (export)	9,1%
	3. Cu producători	1,6%
	4. Cu consumatori eligibili	41,3%
B.	<i>Tranzacții realizate prin mecanismele de tip licitație ale piețelor centralizate</i>	0,3%
	1. Cu alți furnizori	0%
	2. Cu producători	0,3%
C.	<i>Tranzacții pe PZU</i>	5,1%

Piețele centralizate pentru contracte

În decursul anului 2008 s-au înregistrat creșteri consistente ale tranzacțiilor pe piețele centralizate de contracte, volumul cantităților livrate în baza acestor contracte reprezentând cca 16% din consumul intern (comparativ cu ponderea de 11% înregistrată în anul 2007); volumul tranzacțiilor *încheiate* pe PCCB organizat de Opcom în decursul anului 2008 (pentru diferite perioade de livrare) a fost, însă, cu cca 3% mai mic decât al celor încheiate în 2007.

Creșterea volumului livrărilor pe contracte încheiate pe piețe centralizate este considerată o evoluție favorabilă pentru piața de energie electrică, datorită caracterului transparent al formării prețurilor, care se pot constitui în referințe corecte și pentru contractele încheiate prin negociere.

În decursul anului 2008 au avut loc livrări de mică amploare și în urma unor tranzacții încheiate prin intermediul ringului de tranzacționare a energiei electrice din cadrul BRM, dar, necesitatea existenței unei lichidități crescute pentru stabilirea unui preț corect a fost factorul care a limitat utilizarea platformei de tranzacționare BRM preponderent la piața cu amănuntul.

Volumul tranzacțiilor încheiate pe PCCB (în principal pentru livrare în 2009) a fost maxim în luna octombrie și a avut valori semnificative în septembrie și noiembrie, prețurile de tranzacționare reflectând în aceste luni o cerere ridicată; prefigurarea crizei economice și reducerii consumului pare a se fi resimțit de-abia în decembrie, când nivelul contractelor încheiate s-a diminuat față de decembrie 2007.

O caracteristică a PCCB în anul 2008 poate fi considerată apariția tranzacționării de contracte pentru livrare în ore de gol, dar și tranzacționarea de contracte cu grad mare de flexibilitate a livrărilor, ceea ce le-a îndepărtat de caracterul standardizat. Nivelul tranzacțiilor cu produse cu grad mai ridicat de standardizare, propuse spre tranzacționare pe PCCB-NC, a fost și în acest an destul de redus, beneficiile standardizării nefiind conștientizate de participanți. ANRE a solicitat Opcom să realizeze analize cu privire la cauzele acestei situații și își propune să aprofundeze această

analiză, în vederea dinamizării tranzacționării de contracte standardizate, care au un rol esențial în creșterea lichidității și transparenței pieței de energie electrică.

Prețul mediu ponderat al livrărilor din anul 2008 pe contracte încheiate pe PCCB a fost de cca 177 lei/MWh, în creștere cu cca 6% față de media similară din 2007, dar cu cca 6% mai mic decât media prețului pe PZU.

Indicatorii de concentrare calculați atât pe ofertele lansate în anul 2008, cât și pe energiile tranzacționale în acest an pe contracte încheiate pe PCCB evidențiază o piață cu concentrare excesivă pe parte de vânzare, datorită faptului că doar 4 producători oferă, de regulă, energie pe această piață: CE Turceni, CE Rovinari, CE Craiova și Nuclearelectrica.

Piața pentru ziua următoare - PZU

Volumul de energie electrică tranzacționat pe PZU în 2008 a fost cu cca 3% mai mare decât cel tranzacționat în 2007, cu un maxim lunar în decembrie.

Prețul mediu anual de închidere a PZU (atât cel ponderat cu cantitățile tranzacționate, cât și media aritmetică a acestuia) a cunoscut creșteri de cca 17-18% față de mediile corespunzătoare din 2007, dar acestea sunt atenuate de relaționarea cu cursul RON/Euro, ajungând până la cca 5-7%.

Evoluția lunară a prețului mediu și a volumului tranzacționat pe PZU în perioada ianuarie 2006 – decembrie 2008 este prezentată în capitolul **Anexe**.

Prețul mediu lunar stabilit pe PZU s-a caracterizat printr-o tendință de creștere accentuată în perioada de toamnă a anului 2008 (vezi capitolul **Anexe**), care a reflectat relativa lipsă de resurse (datorată limitării resurse hidro), comparativ cu necesarul, reprezentat de obligațiile contractuale ale operatorilor din sector.

Astfel, în octombrie 2008 s-a înregistrat valoarea maximă a prețului mediu lunar, de cca 244 lei/MWh, care este cel mai mare preț mediu lunar de la începutul tranzacționării pe PZU; valorile medii lunare cele mai scăzute s-au obținut în aprilie (140,95 lei/MWh) și mai (140,58 lei/MWh), în conexiune cu situația hidrologică, dar s-a observat și o scădere abruptă în decembrie (152,99 lei/MWh), datorită scăderii consumului.

Se apreciază că prețul de pe PZU încorporează cu suficientă acuratețe informațiile disponibile privind nivelul resurselor și al necesarului de energie electrică, prezentând, totodată, volatilitatea ridicată specifică. Indicatorul de concentrare HHI pe PZU a avut valori care, în general, indică lipsa de concentrare la cumpărare și o piață cu concentrare moderată pe partea de vânzare; la vânzare s-au înregistrat, însă, și zile cu valori mari ale HHI, indicând o piață concentrată.

Din comparația prețului de închidere a PZU organizată de OPCOM cu prețurile spot stabilite de alte burse de energie europene se remarcă faptul că evoluția a fost semnificativ diferită față de cele de pe EXAA, Powernext, EEX și Nordpool:

- spre deosebire de anul 2007, piețele europene EXAA, EEX și Powernext au avut valori de preț mai ridicate pentru întreg anul 2008 comparativ cu cele înregistrate la NordPool;
- prețul Opcom a fost, în general, peste cel realizat la Nordpool și sub cel realizat la celelalte 3 piețe enumerate; lipsa de convergență a prețului Opcom semnifică nivelul redus al tranzacțiilor transfrontaliere în scop de arbitraj, probabil datorită corelării dificile de către participanți a mecanismelor existente la nivel european de alocare a capacităților transfrontaliere necesare pe multiple granițe.

Piața de echilibrare - PE

În luna decembrie 2008 pe această piață operau 98 PRE, precum și 20 de producători ce dețin un număr de 136 unități dispecerizabile. În tabelul de mai jos, sunt prezentate valorile comparative pentru anii 2006, 2007 și 2008 ale indicatorilor de concentrare determinate pe baza energiei efectiv livrate de producători pe PE pentru fiecare tip de reglaj și sens:

Anul	Tip reglaj	Sens reglaj	2006	2007	2008
C1	Reglaj secundar	Crestere	80%	60%	71%
		Scădere	80%	56%	71%
	Reglaj terțiar rapid	Crestere	69%	51%	70%
		Scădere	53%	30%	38%
	Reglaj terțiar lent	Crestere	29%	29%	27%
		Scădere	31%	19%	27%
HHI	Reglaj secundar	Crestere	6510	3915	5438
		Scădere	6612	3538	5367
	Reglaj terțiar rapid	Crestere	5061	2979	5065
		Scădere	3452	1590	2319
	Reglaj terțiar lent	Crestere	2203	1769	2021
		Scădere	2582	1276	1838

Ca și în anii precedenți, valorile indicatorilor de concentrare pentru anul 2008 arată existența unui participant dominant și o concentrare excesivă a pieței de echilibrare pentru reglajul secundar și cel terțiar rapid la creștere. Având în vedere nivelul mare de concentrare înregistrat în mod constant pe piața de echilibrare, ANRE a menținut și în anul 2008 o limită superioară a prețurilor de ofertare pe această piață; începând cu luna septembrie, prin Ordinul 119/2008, valoarea impusă a fost mărită de la 350 lei/MWh la 400 lei/MWh. Volumul total tranzacționat pe PE în anul 2008 a crescut cu 2% față de anul 2007, iar valoarea lunară s-a situat constant sub cea tranzacționată pe PZU (exceptând luna septembrie), (vezi capitolul **Anexe**) relaționarea celor două piețe (PZU și PE) în anul 2008 fiind, în general, corectă.

Evoluțiile prețurilor medii lunare de decontare a dezechilibrelor înregistrate de PRE-uri (prețul de excedent și prețul de deficit) pentru perioada iulie 2005 - decembrie 2008. Valorile medii ale prețurilor de decontare în 2008 au fost: 278 lei/MWh (prețul de deficit) și 67 lei/MWh (prețul de excedent) sunt prezentate în capitolul **Anexe**.

O caracteristică a anului 2008 o reprezintă faptul că valoarea suplimentară lunară rezultată din piața de echilibrare și decontarea dezechilibrelor PRE a reprezentat un venit, exceptând luna august, valoarea cumulată pe întregul an fiind de 25,38 mil lei.

Piața de servicii de sistem

Datorită faptului că această piață prezintă un grad ridicat de concentrare, asigurarea rezervelor a fost realizată preponderent prin contracte reglementate la nivelul fiecărui interval orar, încheiate între OTS și furnizorii de servicii tehnologice de sistem; contractele încheiate în sistem concurențial în urma licitațiilor lunare organizate de OTS au reprezentat numai cca. 10% din cantitatea totală de servicii de sistem contractată. Prețurile rezultate în urma licitațiilor pentru diferitele tipuri de rezerve s-au situat în următoarele limite:

- 89,37 – 113,13 lei/hMW (față de 63,53 lei/hMW reglementat) pentru banda de reglaj secundar;
- 38,76 – 41,06 lei/hMW (față de 31,76 lei/hMW reglementat), pentru rezerva de reglaj terțiar rapid;
- 23,29 - 25,94 lei/hMW (față de 23,29 lei/hMW reglementat) pentru rezerva terțiară lentă.

Aceste prețuri sunt de același nivel ca în anul anterior, în timp ce ecartul dintre valorile minime și cele maxime s-a diminuat.

Deoarece prețurile obținute în urma licitațiilor pe primele două tipuri de rezerve au fost relativ ridicate față de cele reglementate - ceea ce a condus în primele două luni ale anului la un consum mare al fondurilor alocate în acest scop - începând cu luna martie, OTS a organizat licitație doar pentru rezerva terțiară lentă (cca. 30% din cantitatea totală contractată pe acest tip de rezervă).

Pe piața pentru rezerva de capacitate, în 2008 au activat 3 dintre producătorii de energie electrică: SC Termoelectrica SA, SC Electrocentrale București SA, iar în ultimele 4 luni ale anului și SC Electrocentrale Galați SA. Puterea cumulată a participanților la această piață, pusă la dispoziție sistemului, nu a depășit în nici o lună necesarul de 700 MW, prețul fiind cel reglementat (12 lei/MW, conform Metodologiei aferente aprobate de ANRE).

Datorită condițiilor asemănătoare de utilizare, apariția pieței de rezervă de capacitate a diminuat necesarul efectiv de rezervă terțiară lentă față de anul 2007.

Alocarea capacităților de interconexiune

Alocarea capacităților de interconexiune pe liniile de interconexiune ale Sistemului Electroenergetic Național cu sistemele vecine în vederea realizării tranzacțiilor de import/export și tranzit de energie electrică se face începând cu 1 iulie 2005 prin licitații explicite. Licitațiile se desfășoară, de regulă, pentru perioade lunare și anuale sau ori de câte ori este necesar, dar nu pentru perioade mai scurte de o săptămână. Capacitatea netă de interconexiune este determinată de OTS și este împărțită în mod egal cu OTS-urile vecine pentru ambele sensuri.

Ca o caracteristică generală pentru anul 2008 a funcționării sistemului de alocare a capacităților s-au evidențiat nivelul ridicat al prețurilor capacităților de interconexiune pe direcția export realizat la licitația anuală (35 – 77 lei/MWh/h), în special pe granițele cu Serbia, Ungaria și Bulgaria și reducerile semnificative ale prețurilor în majoritatea lunilor (martie – august, noiembrie - decembrie) în cadrul licitațiilor lunare; face excepție de la această regulă luna octombrie, când s-a constatat o majorare a prețurilor la licitația lunară.

Specifică anului 2008 a fost și împărțirea, de către OTS, a perioadei unei luni în mai multe subperioade pentru care au fost organizate licitații distincte în cadrul sesiunilor lunare.

Piața cu amănuntul

Pe parcursul anului 2008 pe piața cu amănuntul au activat 47 de furnizori, dintre care 5 dețin și licență de producere, iar 7 sunt furnizori implicați. Pe piața reglementată, consumatorii alimentați în

regim reglementat au fost deserviți în principal de 7 furnizori implicați – 4 proprietate de stat și 3 cu acționariat majoritar privat.

În anul 2008 numărul total de consumatori captivi a fost de 8.772.934. Energia furnizată acestora a fost de aproximativ 23416 GWh, înregistrând astfel o creștere de cca 4% față de anul 2007, în condițiile unei creșteri a consumului final total de cca 2%.

În decembrie 2008, 3509 consumatori eligibili erau prezenți pe piața concurențială, energia electrică furnizată acestei categorii de consumatori în anul 2008 fiind de cca 22414 GWh, cu o creștere față de anul anterior de cca 1%.

Valorile indicatorilor de concentrare a pieței concurențiale cu amănuntul în anii 2004-2008, prezentați în tabelul de mai jos evidențiază evoluția pozitivă a acesteia. Anul 2008 se caracterizează printr-o piață neconcentrată, determinată de numărul mare de furnizori care au concurat pe acest segment de piață și de divizarea acestora ca putere de piață:

Anul	C1	HHI
2004	62%	4323
2005	39%	1930
2006	20%	885
2007	19%	904
2008	17%	659

Cotele de piață ale furnizorilor pe piața concurențială cu amănuntul de energie electrică corespunzătoare anului 2008 sunt prezentate în capitolul **Anexe**. În luna decembrie 2008, consumul consumatorilor alimentați în regim concurențial (care și-au schimbat furnizorul sau au renunțat la tarifele reglementate) a înregistrat o pondere de 41% din consumul final total, cea înregistrată la finele anului 2007 fiind de cca 47%.

La nivel de an 2008 se remarcă o scădere cu un punct procentual a gradului real de deschidere a pieței de energie electrică comparativ cu anul 2007, reprezentând cca 49% din consumul final total. Evoluția anuală a gradului de deschidere a pieței cu amănuntul este prezentată în capitolul **Anexe**.

Tabelul următor prezintă **prețurile medii de vânzare** ale fiecărei categorii de consumatori necasnici alimentați în regim concurențial.

AN 2008		
Categoria de consumatori	Consum (MWh)	Pret mediu de vânzare (lei/MWh)
IA	8503	326.54
IB	331723	343.95
IC	1063927	308.08
ID	4004294	276.73
IE	2796914	252.40
IF	1430927	227.01
Altii	12777289	191.51
Total	22413578	224.44

Prețul mediu de vânzare a rezultat din împărțirea valorii totale a veniturilor furnizorului din

vânzările către o anumită categorie de consumatori (inclusiv contravaloarea serviciilor asigurate: transport TG, transport TL, servicii de sistem, distribuție, decontare piață, dezechilibre, taxe agregare PRE, măsurare), la cantitatea totală de energie electrică vândută respectivei categorii. Prețurile nu conțin TVA, accize sau alte taxe.

Incadrarea consumatorilor în categorii s-a realizat pe baza prognozei anuale de consum a acestora, în conformitate cu modificările aduse Directivei 377/90/EC prin Decizia 2007/394/EC, în luna iunie a anului 2007. Tabelul următor detaliază intervalele de consum corespunzătoare fiecărei categorii în parte:

Categorii consumatori necasnici	Consum anual cuprins in intervalul (MWh):	
Banda - IA		<20
Banda - IB	20	<500
Banda - IC	500	<2000
Banda - ID	2000	<20000
Banda - IE	20000	<70000
Banda - IF	70000	<=150000
Altii	>150000	

C. Promovarea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie și cogenerare

Anul 2008 a fost al treilea an de funcționare a sistemului de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie (E-SRE). Activitățile de reglementare cu referire la acest domeniu s-au concentrat pe urmărirea modului de funcționare a sistemului legislativ și de reglementare aferent, a comportamentului operatorilor economici implicați, în scopul:

- evidențierii eventualelor disfuncționalități și îmbunătățirii cadrului de reglementare existent,
- atingerii obiectivului asumat de România de 33% ponderea E-SRE în consumul național de energie electrică în anul 2010.

În acest sens pot fi identificate următoarele activități:

- calificarea capacităților de producție de E-SRE pentru producție prioritară și pentru schema de susținere prin certificate verzi;
- monitorizarea producătorilor de E-SRE calificați pentru producție prioritară necontrolabilă;
- certificarea E-SRE și emiterea de garanții de origine producătorilor, certificarea energiei electrice produse în cogenerare;
- monitorizarea funcționării pieței de certificate verzi și completarea cadrului de reglementare pentru piața de certificate verzi.

Cu referire la calificarea capacităților de producție de E-SRE pentru producție prioritară și pentru schema de susținere prin certificate verzi în cursul anului 2008 au fost:

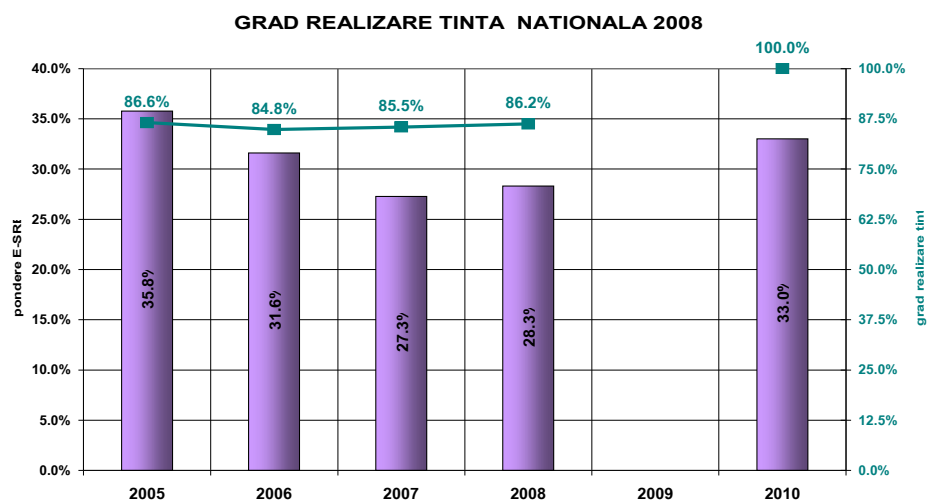
- decizii pentru calificarea a 21 de noi capacități de producție din care 8 pentru unități eoliene și restul pentru unități hidro,
- calificați pentru producție prioritară de E-SRE pentru anul 2009 un număr de 39 producători.

Principalele rezultate obținute în urma etapei de calificare pentru producție prioritară de E-SRE pentru anul 2009 se prezintă după cum urmează:

- Capacitatea electrică instalată în unitățile de producere a E-SRE calificate pentru producție prioritară pentru anul 2009 este de 378,650 MW și include centrale eoliene și centrale hidro cu puteri instalate de cel mult 10 MW;
- Producția de E-SRE prognozată pentru anul 2009 este de 628275,1 MWh din care 62,72% este calificată pentru producție prioritară necontrolabilă și 37,28% producție prioritară controlabilă;
- Din producția de E-SRE prognozată pentru anul 2009 cca. 2,74% va fi produsă pe bază de energie eoliană și restul de 97,26% din sursa hidro.
- Factorul de capacitate prognozat variază, în cazul capacităților hidro cu puteri instalate de cel mult 10 MW, între 11.4-32.3%, iar în cazul capacităților eoliene între 5-22.2%, în funcție respectiv de factorii hidrologici și condițiile de vânt.

Cu referire la certificarea E-SRE și emiterea de garanții de origine producătorilor de E-SRE pot fi menționate următoarele:

- Anul 2008 este al patrulea an de funcționare a sistemului de certificare a originii E-SRE, fiind emise producătorilor de E-SRE 644 de garanții de origine. Au primit garanții de origine 35 de producători de E-SRE, dintre care 11 utilizează energie eoliană și 24 energie hidro.
- Puterea electrică instalată în centralele producătorilor de E-SRE care au solicitat garanții de origine a fost de 6444 MW, din care ponderea puterii instalate în centrale eoliene de 0.17% fiind încă nesemnificativă în comparație cu cea instalată în centrale hidroelectrice.
- Energia electrică în centralele hidroelectrice este produsă în proporție de 99,93% în centrale hidroelectrice, din care 3,26% în centrale cu puteri instalate sub 10 MW.
- Energia electrică în centralele hidroelectrice este produsă în proporție de 95.5% în centrale hidroelectrice cu puteri instalate mai mari de 10 MW, 3.9% în centrale cu puteri instalate de cel mult 10MW, și 0,6% în centrale cu puteri instalate de cel mult 1MW.
- Luând în considerare consumul intern brut de energie electrică pe anul 2008, publicat de Institutul Național de Statistică în Buletinul Statistic Lunar pe luna decembrie 2008, și producția totală de E-SRE realizată în 2008 (producția de energie hidroelectrică fiind liniarizată pe ultimii 15 ani), ponderea E-SRE în totalul consumului brut de energie electrică al României a fost de 28,3%, ceea ce înseamnă o realizare de 86.2% a țintei propuse pentru anul 2010 de 33%.
- Toate informațiile privind producătorii de E-SRE din România sunt obținute prin intermediul garanțiilor de origine emise de ANRE, iar rezultatele prelucrării acestora fac obiectul unui raport anual care este făcut public pe site-ul ANRE.

Cu referire la monitorizarea funcționării pieței de certificate verzi și completarea cadrului de reglementare pentru piața de certificate verzi se menționează următoarele:

- În anul 2008 au fost emise 132 445 certificate verzi din care 8,3% pentru producători din surse eoliene și restul de 91,7% din surse hidro.
- Pentru îndeplinirea cotei au fost disponibile 141 068 de certificate verzi din care 8623 au fost reportate din anul 2007.
- Producătorii de E-SRE au tranzacționat CV primite în proporție de 83,1% pe piața centralizată a CV și 16,9% pe piața contractelor bilaterale.
- Prețul de tranzacționare a fost de 169,13 lei/CV pe piața centralizată a certificatelor verzi și 170.72 lei /CV pe piața contractelor bilaterale.
- Pentru anul 2008 în prima decada a lunii decembrie, cota obligatorie de achiziție de certificate verzi de către furnizorii care furnizează energie electrică consumatorilor finali a fost modificată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 127/2008, fiind stabilită la 0,316% față de cota legal stabilită inițial pentru anul 2008 la 5,26%. Modificarea a fost operată ca urmare a numărului de CV emise până în luna noiembrie și prognoza pe luna decembrie și a consumului final prognozat de energie electrică pentru anul 2008.
- Pe baza analizei datelor transmise de către furnizorii de energie electrică, Operatorul Pieței de Certificate Verzi, precum și a datelor colectate de la Direcția de monitorizare din cadrul ANRE s-au stabilit pentru anul 2008: numărul de certificate verzi necesar a fi achiziționate conform prevederilor legale de fiecare furnizor, numărul de certificate verzi neachiziționate, lista furnizorilor care nu și-au îndeplinit cota obligatorie legal stabilită de achiziție de certificate verzi.
- Din numărul total de 133 furnizori deținători de licență în anul 2008 au fost activi 64 de furnizori dintre care obligația de cumpărare funcție de energia electrică livrată a revenit doar la un număr de 60 de furnizori, ceilalți furnizând o cantitate mai mică decât limita minimă de cumpărare a cel puțin un CV. Dintre furnizorii cu obligație de cumpărare, 23 furnizori nu și-au îndeplinit cota obligatorie, parțial sau în totalitate, echivalent a 15116 CV neachiziționate.
- Contravaloarea unui CV neachiziționat este de 70 euro/certificat, respectiv 247,023 lei. Sumele rezultate din colectarea contravalorii certificatelor verzi neachiziționate de furnizori se redistribuie potrivit Legii 220/2008 în vederea facilitării accesului producătorilor de E-SRE la rețeaua de transport/distribuție.
- În anul 2008, producătorii de E-SRE au beneficiat de 22,636 mil lei pentru susținerea E-SRE, de 3,59 ori mai mult față de 2007, fapt ce a condus la o creștere a prețului la consumatorul final cu 0.484 lei/MWh.
- Rezultatele privind modul de funcționare a pieței de certificate verzi sunt prezentate anual în *Raportul de monitorizare a pieței de certificate verzi* făcute publice pe site-ul ANRE și în care se evidențiază indicatorii semnificativi necesari cuantificării:
  - performanțele pieței de certificate verzi, eficacității sistemului aplicat pentru promovarea E-SRE, precum și a comportamentului participanților la această piață;
  - impactului economic și de mediu datorat schemei de promovarea E-SRE.
- Rezultatele obținute sunt utilizate la elaborarea de către Ministerul de resort a raportului de țară privind promovarea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie.

Gaze naturale

În anul 2008 a continuat activitatea de elaborarea de reglementări specifice privind organizarea, funcționarea și dezvoltarea pieței naționale a gazelor naturale și armonizarea cadrului de reglementare pentru dezvoltarea pieței regionale de gaze naturale, elaborarea contractelor-cadru

pentru activitățile reglementate, precum și elaborarea standardelor de calitate a serviciilor s-a materializat prin adoptarea mai multor ordine ale președintelui autorității de reglementare, cu privire la:

- modificarea Standardului de performanță pentru serviciul de transport al gazelor naturale, prin Ordinul președintelui ANRE nr. 45/24.04.2008;
- modificarea contractului-cadru de distribuție a gazelor naturale, prin Ordinul președintelui ANRE nr. 46/08.05.2008 și, respectiv, republicarea acestuia;
- modificarea și completarea condițiilor generale de contractare a serviciilor de distribuție a gazelor naturale, prin Ordinul președintelui ANRE nr. 46/08.05.2008 și, respectiv, republicarea acestora;
- modificarea contractelor-cadru de furnizare reglementată, de transport, de distribuție și de înmagazinare subterană a gazelor naturale, prin Ordinul președintelui ANRE nr. 68/26.06.2008.

Standardul de performanță pentru serviciul de transport al gazelor naturale a fost aprobat ca anexa nr. 1 la Decizia președintelui ANRGN nr. 1361/2006, acesta reglementând criteriile de calitate comercială, definite prin indicatori de performanță, și stabilind obligațiile care revin operatorului Sistemului Național de Transport în relațiile sale cu utilizatorii și solicitanții de acces la SNT, precum și cu autoritatea de reglementare. Modificarea standardului de performanță pentru serviciul de transport al gazelor naturale a avut în vedere:

- stabilirea nivelului indicatorilor de siguranță pentru serviciului de transport, prin intermediul cărora este evaluată siguranța în exploatarea sistemului, prin raportarea la lungimea de rețea supusă controlului anual, la numărul de defecte anuale, care generează pierderi de gaze sau la numărul de defecte anuale, care generează pierderi de gaze, cauzate de acțiunea unor terți, pe km de rețea activă;
- reconsiderarea prevederilor standardului referitoare la nivelul indicatorilor privind rezolvarea reclamațiilor utilizatorilor SNT referitoare la măsurarea gazelor naturale, precum și a celor referitoare la integritatea și funcționarea SNT în condiții de siguranță.

Modificarea **Contractului-cadru de distribuție a gazelor naturale** precum și modificarea și completarea **Condițiilor generale de contractare a serviciilor de distribuție a gazelor naturale** au avut în vedere:

- separarea legală, funcțională și organizatorică a titularilor licențelor de distribuție și de furnizare a gazelor naturale;
- trecerea la facturarea cantităților de gaze naturale distribuite, în baza energiei conținute de acestea;
- oferirea posibilității operatorului sistemului de distribuție a gazelor naturale de a proceda la regularizarea sumelor rezultate din reîncadrarea beneficiarului, în cazul în care consumul acestuia din cursul anului nu mai corespunde încadrării făcute la încheierea contractului.

Modificarea **Contractelor-cadru de furnizare reglementată, de transport, de distribuție și de înmagazinare subterană a gazelor naturale** s-a impus în scopul adaptării acestora la schimbările intervenite prin trecerea, începând cu data de 1 iulie 2008, la facturarea cantităților de gaze naturale, în baza energiei conținute de acestea.

În acest sens, prin Ordinul președintelui ANRE nr. 68/2008, au fost făcute precizări cu privire la exprimarea capacităților și/sau a cantităților de gaze naturale prevăzute în contractele de furnizare reglementată/transport/distribuție/înmagazinare subterană, în unități de energie. A fost elaborat, de asemenea, **Contractul-cadru de transport al gazelor naturale**, aprobat ca anexa nr. 1 la Codul rețelei pentru Sistemul Național de Transport al gazelor naturale, publicat în Monitorul Oficial al României în 30 ianuarie 2008 și care va intra în vigoare la data de 1 iulie 2009, cu excepția Cap. III – Accesul la serviciile de transport aferente SNT care va intra în vigoare la data de 1 martie 2009.

În același timp, în doua parte a anului 2008 au fost elaborate și supuse consultării publice, prin două sesiuni de dezbatere publică, următoarele proiecte de reglementări, care urmează să fie definitive și supuse spre aprobare în anul 2009:

- contract-cadru pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la consumatorii casnici;
- contract-cadru pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la consumatorii noncasnici;
- regulamentul de furnizare a gazelor naturale.

Proiectele contractelor-cadru pentru furnizarea reglementată au fost elaborate datorită noii abordări a raporturilor contractuale reglementate dintre consumatori și furnizorii licențiați de gaze naturale, intervenite ca urmare a deschiderii integrale a pieței de gaze naturale, fapt ce a impus o nouă structurare a contractelor-cadru pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale.

Regulamentul de furnizare a gazelor naturale, reprezintă un nou proiect de reglementare prin care sunt stabilite un set minim de reguli referitoare la activitatea de furnizare, atât pentru consumatori cât și pentru furnizorii de gaze naturale. Prin intermediul acestui proiect se asigură un cadru de reglementare unitar, indiferent de regimul juridic aplicat raporturilor contractuale dintre prestatorul de servicii de furnizare și consumatorul de gaze naturale, având în vedere că prin deschiderea integrală a pieței spre concurență inclusiv consumatorii casnici de gaze naturale au dreptul să-și aleagă furnizorul de gaze naturale.

În cursul anului 2008, au fost primite 370 sesizări din partea consumatorilor, agenților economici sau a altor entități implicate în sectorul gazelor naturale, cu referire, în principal, la clarificarea aplicării prevederilor contractuale, ca urmare a divergențelor apărute în derularea contractelor comerciale încheiate în baza contractelor-cadru elaborate în cadrul serviciului; la clarificarea aspectelor referitoare la încadrarea/reîncadrarea consumatorilor în tranșele de consum și, respectiv, regularizarea sumelor corespunzătoare; la soluționarea divergențelor rezultate din interpretarea diferită a locului de consum.

În conformitate cu prevederile art.8, lit.i) din Legea gazelor nr. 351/2004, cu modificările și completările ulterioare, și în exercitarea principalelor atribuții ce îi revin, experții departamentului de specialitate au elaborat și au contribuit la elaborarea următoarelor acte normative:

- Ordinul ministrului economiei și finanțelor nr. 169/18.01.2008 privind condițiile de alimentare cu gaze naturale a consumatorului izolat;
- Ordinul președintelui ANRE nr. 41/11.04.2008 privind stabilirea nivelurilor minime ale stocurilor de gaze naturale pe care titularii licențelor de furnizare a gazelor naturale au obligația să îl dețină în depozitele de înmagazinare subterană, la încheierea activității de injecție din anul 2008;
- Ordinul președintelui ANRE nr. 47/08.05.2008 pentru aprobarea Metodologiei privind schimbarea furnizorului de către consumatorii noncasnici de gaze naturale;
- Ordinul președintelui ANRE nr. 117/14.08.2008 pentru aprobarea Metodologiei privind raportarea informațiilor referitoare la consumatorii industriali de gaze naturale și a Metodologiei privind raportarea informațiilor referitoare la consumatorii de energie electrică.

Promovarea **Ordinului privind condițiile de alimentare cu gaze naturale a consumatorului izolat** a fost justificată de faptul că există situații speciale de natură a afecta drepturile anumitor consumatori de a fi alimentați cu gaze naturale. În context, precizăm că există localități în care serviciul public de distribuție a gazelor naturale, fie nu a fost concesionat în condițiile legii, fie, deși

există concesionar, sistemul de distribuție a gazelor naturale nu este dezvoltat pe toată suprafața unității administrativ-teritoriale, astfel încât potențialii consumatori sunt privați de alimentarea cu gaze naturale.

Promovarea Ordinului **privind stabilirea nivelurilor minime ale stocurilor de gaze naturale pe care titularii licențelor de furnizare a gazelor naturale au obligația să îl dețină în depozitele de înmagazinare subterană, la încheierea activității de injecție din anul 2008**, a fost necesară pentru asigurarea continuității și siguranței în furnizare. Titularii licenței de furnizare a gazelor naturale care prestează serviciul de furnizare reglementată a gazelor naturale au obligația de a constitui în depozitele subterane stocuri de gaze naturale destinate acoperirii vârfurilor de consum. Nivelul minim estimat necesar este de 12,5% din cantitatea de gaze naturale ce urmează a fi furnizată în regim reglementat în anul 2008, cantități fundamentate de către operatori, care au stat la baza determinării veniturilor reglementate pentru această activitate, aferente primului an al celei de a doua perioade de reglementare. De asemenea, pentru furnizarea gazelor naturale aferentă segmentului concurențial, se va lua în calcul un procent de 12,5% din cantitatea ce urmează a fi furnizată, declarată pe propria răspundere, la stabilirea tarifului anual pentru acordarea licenței de furnizare a gazelor naturale, iar dacă un furnizor furnizează gaze naturale atât pe segmentul reglementat, cât și pe segmentul concurențial, procentul de 12,5% se va raporta la cantitățile de gaze naturale cumulate, pentru cele două segmente.

Metodologia privind schimbarea furnizorului de către consumatorii noncasnici de gaze naturale a fost elaborată pentru a veni în sprijinul consumatorilor noncasnici de gaze naturale și a asigura un caracter unitar legislației secundare adoptate de ANRE în domeniul deschiderii pieței de gaze naturale, având în vedere că prin Ordinul președintelui ANRE nr. 47/08.11.2007 a fost aprobată Metodologia privind schimbarea furnizorului de către consumatorii casnici de gaze naturale. Semnalele primite ca urmare a adoptării acestei reglementări au relevat oportunitatea elaborării unei metodologii similare pentru schimbarea furnizorului de către consumatorii noncasnici de gaze naturale. Metodologia urmărește sintetizarea informațiilor necesare și utile consumatorului noncasnic în procesul de alegere și de schimbare a furnizorului de gaze naturale, în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare.

Elaborarea **Metodologiei privind raportarea informațiilor referitoare la consumatorii industriali de gaze naturale** a fost justificată de necesitatea armonizării legislației naționale cu prevederile legislației comunitare, prin transpunerea prevederilor Deciziei 2007/394/CE privind metodologia aplicabilă pentru colectarea prețurilor la gaz și energie electrică pentru utilizatorii finali din industrie care modifică Directiva Consiliului 1990/377/CE privind o procedură comunitară de îmbunătățire a transparenței prețurilor la gaz și energie electrică pentru utilizatorii finali din industrie.

În cursul anului 2008, au fost primite și soluționate sesizări din partea consumatorilor și a agenților economici din sectorul gazelor naturale, al căror obiect a fost constituit în principal din clarificarea aspectelor referitoare la procesul de schimbare a furnizorului de către consumatorii de gaze naturale; neînțelegeri în aplicarea ordinului privind stabilirea nivelurilor minime ale stocului de gaze naturale pe care titularii de licență de furnizare au obligația să îl dețină în depozitele de înmagazinare subterană; structura amestecului de gaze naturale.

În cursul anului 2008 au fost propuse spre avizare, fiind emise și decizii în acest sens, clauzele specifice pentru 17 contracte de concesiune a serviciului de distribuție a gazelor naturale. Au fost transmise observații și propuneri pe marginea proiectului de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea „Planului de acțiuni pentru situații de urgență în perioada octombrie 2008 - martie 2009” și au fost formulate amendamente în vederea semnării Memorandumului privind interconectarea sistemelor de transport al gazelor naturale ale României și Ungariei pe ruta Szeged-Arad și Metodologiei de alocare a capacității pe conducta de pe teritoriul României;

Monitorizarea pieței de gaze naturale este activitatea prin care autoritatea de reglementare verifică îndeplinirea cerințelor pe care, anterior monitorizării, prin instrumentele legale specifice, le-a impus instituțiilor reglementate, constată conformitățile sau neconformitățile și, respectiv, identifică pe cei responsabili de neconformități, propune forma de sancționare adecvată, și periodic, asigură revizuirea propriilor proceduri pentru a se asigura că acestea sunt corelate cu obiectivele și obligațiile față de persoanele interesate ale autorității de reglementare.

În acest scop, activitatea de monitorizare a pieței se derulează conform prevederilor a două metodologii: *Metodologia de monitorizare a pieței interne de gaze* aprobată prin decizia președintelui ANRGN nr.183 / 2007, *Metodologia de raportare a consumatorilor industriali* aprobată prin decizia președintelui ANRGN nr. 184 / 2007, iar activitatea de monitorizare a îndeplinirii standardelor de performanță de către operatorii licențiați are ca temei legal *Standardul de performanță pentru activitatea de furnizare*, *Standardul de performanță pentru serviciul de distribuție* și *Standardul de performanță pentru serviciul de transport*.

În scopul derulării obiectului său de activitate, direcția de specialitate a elaborat două proceduri operaționale, respectiv: *Monitorizarea pieței interne reglementate a gazelor naturale și a consumatorilor eligibili* (cod: ANRE-PB14.1) și *Monitorizarea standardelor de performanță a serviciilor prestate în sectorul gazelor naturale* (cod: ANRE-PB14.2).

În conformitate cu „**Metodologia de monitorizare a pieței interne de gaze naturale**”, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 62/ 2007, modificată și completată cu Ordinul președintelui ANRE nr. 114/ 2008, operatorii licențiați de ANRE au obligația raportării lunare a activității lor. Astfel, în urma datelor introduse de aceștia în modulul de colectare on-line, activitatea de monitorizare a constat în următoarele:

- Supravegherea modului de funcționare a pieței interne de gaze naturale, de respectare a prețurilor și tarifelor reglementate;
- Asigurarea respectării tarifelor și prețurilor reglementate;
- Efectuarea de aprecieri periodice (lunar și anual) cuprinse în rapoarte interne cu privire la eficiența funcționării pieței de gaze naturale, precum și a comportamentului participanților la piață;
- Verificarea cantităților de gaze naturale raportate în baza de date a ANRE, proces necesar operatorilor licențiați pentru verificarea veniturilor reglementate realizate în anul 2008;
- Identificarea neregulilor în funcționarea pieței de gaze naturale și a cazurilor de încălcare de către operatorii economici din sector, a reglementărilor emise de către ANRE cu privire la organizarea și funcționarea pieței;
- Întocmirea de raportări anuale privind cantitățile de gaze naturale realizate de fiecare titular de licență (furnizare/ distribuție/ înmagazinare/ transport/ tranzit/ dispecerizare) în vederea regularizării facturilor emise de Direcția economică a ANRE;
- Întocmirea de raportări statistice anuale privind piața de gaze naturale;
- Publicarea pe pagina de Internet a ANRE a rapoartelor lunare cu privire la funcționarea pieței de gaze naturale. Rapoartele conțin informații cu privire la regulile de funcționare a pieței, date agregate privind funcționarea pieței, care fac posibile evaluări ale nivelului concurenței și analize specifice ale părților interesate;
- Monitorizarea contractelor de achiziție ale titularilor de licențe de furnizare gaze naturale.

Conform prevederilor Ordinului comun nr.102.1366/ 530/ 97/ 2006 al MEC/ ANRE/ ANRM, până la realizarea convergenței prețului producției interne cu prețul gazelor naturale din import, toți operatorii sunt obligați la respectarea amestecului de gaze naturale, constituit din gaze din producția internă curentă/ înmagazinare și din gaze naturale din import curent/ înmagazinare. Astfel, au fost analizate Rapoartele de fundamentare privind cererea de gaze naturale și sursele de acoperire a

acesteia înaintate de Operatorul de piață din cadrul SNTGN Transgaz și au fost avizate rapoartele sus menționate.

Totodată, deoarece începând cu 1 iulie 2008, facturarea cantităților de gaze naturale se face în unități de energie, a fost modificată și completată “**Metodologia de monitorizare a pieței interne de gaze naturale**”, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 114/2008, astfel încât operatorii licențiați de ANRE, să poată raporta pe modulul de colectare on-line cantitățile achiziționate / furnizate/ distribuite/ înmagazinate/ transportate, în unități de energie.

În conformitate cu prevederile **Regulamentului privind accesul reglementat la depozitele de înmagazinare subterană a gazelor naturale**, aprobat prin Decizia ANRGN nr. 824/2004, au fost analizate cererile furnizorilor de gaze naturale și a aprobat accesul la depozitele de înmagazinare subterană pentru cantitățile de gaze naturale necesare realizării serviciului public obligatoriu pentru ciclul de înmagazinare 2008-2009.

Monitorizarea aplicării prevederilor standardelor de performanță are ca scop asigurarea de informații relevante managementului autorității și compartimentelor interesate, în cadrul unui proces continuu care utilizează colectarea sistematică a datelor cu privire la un set de indicatori de performanță identificați, privind progresul îndeplinirii obiectivelor unei intervenții sau ale unui proces aflat în desfășurare. În acest context, a fost urmărit modul de aplicare a următoarelor reglementări ANRE :

- Standardul de performanță pentru serviciul de transport al gazelor naturale, aprobat prin Decizia nr. [1361/13 decembrie 2006](#), publicată în: M.O. nr. 27 din 16 ianuarie 2007, modificat prin Ordinul nr.45/ 24 aprilie 2008 publicat în M.O.nr.351/ 7 mai 2008;
- Standardul de performanță pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Decizia nr.1361/13 decembrie 2006, publicată în: M.O. nr. 27 din 16 ianuarie 2007, modificat și completat prin Ordinul nr. 59/13 decembrie 2007, publicat în M.O. nr. 877/20 decembrie 2007;
- Standardul de performanță pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale, aprobat prin Ordinul nr.37 /01 octombrie 2007, publicat în M.O. nr. 690 din 11 octombrie 2007. Termenul de intrare în vigoare a acestui Standard este 01 ianuarie 2008.

Pe baza referențialelor care au stat la baza dezvoltării analizei a fost aplicat programul care a permis atât înregistrarea indicatorilor de performanță specifici, cât și asigurarea publicării pe pagina de web a ANRE a datelor transmise de către operatorii licențiați, în baza obligațiilor anuale de raportare ale acestora. Acest program funcționează în mod corespunzător, fiind alimentat, ori de câte ori este necesar, cu date transmise de către societățile licențiate din sector, în termen de maximum două zile de la primirea acestora la ANRE, pagina de web a autorității putând fi accesată, oricând, de orice persoană interesată să cunoască valorile indicatorilor de performanță realizați, în activitatea curentă, de societățile din sectorul gazelor naturale și să le raporteze la valorile prescrise prin standardele de performanță.

Monitorizarea efectuată în cursul anului 2008 a inclus următorii operatori licențiați :

1. **Transport gaze naturale**

- ✓ un operator de transport licențiat.

2. **Distribuție gaze naturale** (35 operatori de distribuție, cu licență valabilă în anul 2008):

- ✓ numai 16 au transmis, în termenul și în conformitate cu condițiile prevăzute în standardul de performanță aferent, o raportare corectă
- ✓ 19 operatori de distribuție au fost atenționați că nu au transmis raportările în termenul prevăzut în referențial, pentru 6 dintre aceștia fiind necesare reveniri prin scrisori emise de către ANRE, deși, în prealabil, fuseseră contactați telefonic de mai multe ori;

- ✓ cei 19 operatori au trimis raportări necorespunzătoare care au fost modificate în vederea corectării de câte 2, 3 sau 4 ori, rezultând un volum total de 73 de raportări care au fost verificate;
- ✓ ca urmare, doar 2 operatori și-au corectat raportările conform cerințelor.

3. **Furnizare gaze naturale** (85 de furnizori cu licență valabilă în anul 2008):

- ✓ numai 5 au transmis, în termenul și în conformitate cu condițiile prevăzute în standardul de performanță aferent, o raportare corectă;
- ✓ 80 de furnizori au fost atenționați că nu au transmis „sinteza obligațiilor” în termenul prevăzut în referențial, pentru 52 dintre aceștia fiind necesare reveniri prin scrisori emise de către ANRE, deși, în prealabil, fuseseră contactați telefonic de mai multe ori.
- ✓ 103 raportări („sinteza obligațiilor”) au fost primite și verificate de întrucât pentru acești 80 de operatori au fost elaborate răspunsuri în scris conținând precizări necesare corectării raportărilor, unele fiind modificate de 2, 3 sau chiar 4 ori.
- ✓ din cele 103 numai 46 au fost corecte, aceasta urmare a faptului că SMSPSG a elaborat și a postat pe pagina de web a autorității un model de întocmire a documentului solicitat.

Una dintre cauzele frecvente care au determinat înțelegerea greșită a informațiilor care trebuiau să constituie raportările la termen a fost definirea confuză a unei părți dintre indicatorii de performanță prescriși prin standardele aferente. În acest sens, va fi nevoie ca indicatorii de monitorizare să fie adaptați pentru a răspunde schimbărilor sau vor fi necesari indicatori suplimentari pentru a reflecta schimbările produse de evoluția politicilor publice pe piața gazelor naturale.

În scopul aplicării corecte a monitorizării și pentru evaluarea obiectivă a performanțelor societăților implicate, se urmărește obținerea *feedback*-ului ca etapă prin care cunoștințele și informațiile sunt diseminate și utilizate pentru a măsura progresul realizat în obținerea rezultatelor așteptate sau pentru a confirma/infirma obținerea acestora.

De asemenea, au fost consolidate relațiile cu ASRO (Asociația Română de Standardizare), în contextul implicării efective a serviciului în cadrul manifestărilor organizate de aceasta. Compatibilitatea modului de abordare al problemelor în cele două structuri, ASRO și, respectiv, ANRE a fost evidențiată cu ocazia Zilei Mondiale a Standardizării, în cadrul căreia au fost prezentate informații de interes pentru ambele părți.

ANRE a venit, astfel, în ajutorul agenților economici implicați, cu modele care, aplicate, conduc la o mai bună cooperare și la facilitarea demersurilor acestora. În acest mod, au fost obținute informații necesare pentru îmbunătățirea performanțelor și pentru luarea deciziei și valorificarea experienței anterioare.

În cursul anului 2008, departamentul piață de gaze naturale în colaborare cu departamentul prețuri și tarife în domeniul gazelor naturale au elaborat:

- Studiul de piață privind impactul proiectului NABUCCO asupra pieței de gaze naturale din România
- Elaborarea deciziei privind scutirea tronsonului romanesc al gazoductului Nabucco de la prevederile legislației referitoare la accesul tertilor la sistemele de transport al gazelor naturale și de la metodologiile de tarifare necesară pentru implementarea proiectului NABUCCO.

IV. ACTIVITATEA DE STABILIRE A PREȚURILOR ȘI TARIFELOR

Energie electrică

Odată cu intrarea în vigoare a HG nr. 90/2008 pentru aprobarea **Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public** și având în vedere prevederile *Legii nr. 13/2007 a energiei electrice*, cu modificările și completările ulterioare, în cursul anului 2008 au fost revizuite reglementările de profil existente și a fost completat cadrul de reglementare cu noi reglementări. Astfel, au fost emise următoarele reglementări:

Ordinul ANRE nr. 54/2008 pentru modificarea ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 29/2003 pentru aprobarea *Metodologiei de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de distribuție de medie și joasă tensiune*. Prin intermediul acestui ordin a fost modificată formula de calcul a tarifului de racordare, în sensul eliminării din calcul a componentei A aferente tarifului de racordare, corespunzătoare lucrărilor de întărire a rețelei în amonte de punctul de racordare.

Ordinul ANRE nr. 55/2008, pentru modificarea și completarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei 15/2004 pentru *aprobarea tarifelor și indicilor specifici utilizați la stabilirea tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de medie și joasă tensiune*. Modificarea adusă de acest ordin a fost suportarea costurilor aferente componentei A, corespunzătoare lucrărilor de întărire a rețelei în amonte de punctul de racordare, de către operatorul de distribuție a energiei electrice. De asemenea, a fost modificată și înlocuită *Anexa 1 – Tarifele și indicii specifici utilizați la stabilirea tarifelor de racordare*.

Ordinul ANRE nr. 130/2008 *privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatorii principali de distribuție*, prin care sunt stabilite valorile tarifelor specifice de distribuție aplicate de cei opt operatori principali de distribuție a energiei electrice, valabile de la 1 ianuarie 2009.

Decizia ANRE nr. 570/2008 pentru aprobarea machetelor de monitorizare a activității operatorilor principali de distribuție a energiei electrice și a ghidului de completare al machetelor.

De asemenea, au fost emise **18 decizii** pentru aprobarea tarifelor pentru prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice de către alți operatori economici decât operatorii principali de distribuție și **19 avize** pentru preluarea de capacități energetice de distribuție a energiei electrice.

În cursul anului 2008, în concordanță cu prevederile metodologiilor de stabilire a tarifelor pentru **serviciul de transport**, pentru serviciul de sistem, au fost elaborate și aprobate următoarele ordine și decizii :

1. **Ordinul nr. 35/2008** – pentru modificarea tarifului pentru serviciile prestate de operatorul piețelor centralizate S.C. OPCOM S.A.
2. **Ordinul nr. 36/2008** - privind tariful reglementat de tranzit perceput de OTS de la operatorii economici care realizează tranzite de energie electrică din/spre sistemele electroenergetice ale țărilor perimetrice.
3. **Ordinul nr. 63/2008** pentru modificarea tarifului pentru serviciul de sistem.
4. **Ordinul nr. 64/2008** pentru modificarea metodologiei de stabilire, implementare și utilizare a serviciului tehnologic de sistem rezerva de capacitate.
5. **Ordinul nr. 131/2008** pentru modificarea metodologiei de stabilire, implementare și utilizare a serviciului tehnologic de sistem rezerva de capacitate.

6. **Ordinul nr. 132/2008** pentru aprobarea tarifelor pentru serviciul de transport, a tarifului pentru serviciul de sistem, a tarifului pentru serviciile prestate de operatorul de pietele centralizate participante la pietele administrate de acesta.
7. **Deciziile nr. 668 ÷ 674/2008** pentru stabilirea cantităților orare de servicii tehnologice de sistem în trim. II 2008.
8. **Deciziile nr. 1245 ÷ 1251/2008** pentru stabilirea cantităților orare de servicii tehnologice de sistem în semestrul II 2008.
9. **Decizia nr. 1229/2008** privind condițiile de achiziție a serviciului tehnologic de sistem rezerva de capacitate.
10. **Decizia nr. 1939/2008** pentru aprobarea Ghidului de completare a machetelor de monitorizare a activității operatorului de transport și de sistem.
11. **Decizia nr. 2890/2008** privind condițiile de achiziție a serviciului tehnologic de sistem rezerva de capacitate.
12. **Deciziile nr. 2891 ÷ 2897/2008** pentru stabilirea cantităților orare de servicii tehnologice de sistem în anul 2009.

Au fost efectuate analize privind lucrările de investiții în rețeaua electrică de transport ale C.N. Transelectrica S.A., privind implicațiile realizării importului de energie electrică în insule pasive de consum, au fost desfășurate activități legate de monitorizarea activității de transport al energiei electrice conform Reglementării CE 1228/2003 precum și activități de colaborare cu Organismul Interimar pentru Energie privind fondurile structurale și privind soluționarea divergențelor legate de rețeaua electrică de transport

În decursul anului 2008 pe baza prevederilor din *Metodologia de calcul necesar stabilirii prețurilor și tarifelor reglementate*, a solicitărilor transmise de furnizorii implicați și a analizelor economice efectuate de ANRE referitoare la activitatea celor 8 furnizori implicați și a costurilor justificate ale acestora, au fost emise trei Ordine ale președintelui ANRE cu privire la tarifele reglementate pentru consumatorii care nu și-au exercitat dreptul la eligibilitate, astfel:

- **Ordinul nr. 65/24.06.2008** pentru aprobarea tarifelor reglementate la energia electrică livrată de furnizorii implicați și furnizorii de ultimă opțiune consumatorilor captivi, alții decât cei casnici și cei asimilați consumatorilor casnici și a tarifelor pentru energia reactivă;
- **Ordinul nr. 66/24.06.2008** pentru aprobarea tarifelor reglementate la energia electrică livrată de furnizorii implicați și furnizorii de ultimă opțiune consumatorilor casnici și asimilați consumatorilor casnici; Aprobarea celor două Ordine a determinat o creștere medie a prețului la energia electrică de 5,31% iar pentru consumatorii casnici tarifele reglementate au fost majorate de la 1 iulie 2008 cu 4,4%.
- **Ordinul nr. 134/22.12.2008** pentru aprobarea tarifelor reglementate la energia electrică livrată de furnizorii implicați și furnizorii de ultimă opțiune consumatorilor captivi, alții decât cei casnici și cei asimilați consumatorilor casnici precum și a tarifelor pentru energia reactivă. Aprobarea acestui ordin a determinat modificarea prețurilor pentru energia electrică destinată consumatorilor care nu au optat pentru schimbarea furnizorului de energie electrică. Ca urmare a procesului de diferențiere pe regiuni a rezultat o modificare a prețurilor ceea ce a determinat, pe ansamblu, o creștere a prețului energiei electrice la final de circa 1,5%.

De asemenea pe parcursul anului 2008 pentru reducerea costurilor de achiziție a energiei electrice pentru furnizorii implicați, în condițiile Procedurii de modificare a cantităților de energie electrică din contractele reglementate de vânzare-cumpărare între producători și furnizorii consumatorilor captivi, aprobată prin Decizia președintelui nr. 1007/2006, au fost aprobate cinci Decizii de modificare a cantităților reglementate.

Comisia Comunităților Europene, având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, a decis ca Directiva 90/377/CE privind o procedura comunitară de îmbunătățire a transparenței

prețurilor la gaz și energie electrică pentru utilizatorii finali din industrie, să fie modificată prin Decizia 2007/394/CE a Comisiei privind metodologia aplicabilă pentru colectarea prețurilor la gaz și energie electrică pentru utilizatorii finali din industrie. Această modificare a fost necesară pentru a surprinde transformările care s-au produs la nivelul piețelor interne de energie din 1990 până în prezent.

Ca urmare a acestor schimbări, în vederea armonizării legislației naționale relevante cu prevederile legislației comunitare, s-a impus abrogarea Deciziei președintelui ANRGN nr. 184/2007 și a Ordinului președintelui ANRE nr. 15/2001, cu modificările și completările ulterioare și aprobarea Metodologiei privind raportarea informațiilor referitoare la consumatorii industriali de gaze naturale și a Procedurii pentru colectarea și raportarea prețurilor la energia electrică pentru consumatori în conformitate cu prevederile Directivei 90/377/CEE.

Astfel prin **Ordinul ANRE nr. 117/2008** s-au aprobat *Metodologia privind raportarea informațiilor referitoare la consumatorii industriali de gaze naturale și Metodologia privind raportarea informațiilor referitoare la consumatorii de energie electrică.*

Metodologia de calcul necesar stabilirii prețurilor și tarifelor reglementate aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 11/2005** prevedea aplicarea acesteia până la deschiderea integrală a pieței de energie electrică și desemnarea furnizorilor de ultimă opțiune printr-un mecanism concurențial. În conformitate cu prevederile art.11, lit. c) din Legea energiei electrice nr. 13/2007 cu modificările și completările ulterioare și a Deciziei nr. 683/2008 de aprobare a programului de reglementări al ANRE pe anul 2008, s-a aprobat, prin **Ordinul nr. 133/2008, Metodologia de calcul necesar stabilirii prețurilor și tarifelor reglementate**. Prin aceasta nu s-au adus modificări privind modul de calcul al tarifelor reglementate la consumatorii captivi de energie electrică dar au fost eliminate sau modificate articolele care făceau referire la termenele de aplicare ale metodologiei.

În anul 2008 a fost aprobată „**Metodologia de stabilire a prețurilor și a cantităților de energie electrică vândute de producători pe bază de contracte reglementate și a prețurilor pentru energia termică livrată din centrale cu grupuri de cogenerare**” prin **Ordinul ANRE nr. 57/2008**. În concordanță cu prevederile acestei metodologii, în iulie 2008, a avut loc ajustarea prețurilor pentru energia electrică și a prețurilor energiei termice destinate consumului populației, la solicitarea producătorilor care încheie contracte reglementate. Prețurile pentru energia electrică și termică, aprobate prin decizie a președintelui ANRE ca urmare a acestui proces de ajustare, au înregistrat în ansamblu o creștere de circa 4% pentru energia electrică și circa 9% pentru energia termică.

Aceste creșteri au fost rezultatul atât a creșterii costurilor cu combustibilii, cât și a cheltuielilor suplimentare induse de achiziția certificatelor de gaze cu efect de seră în cazul producătorilor care nu se încadrează în limitele impuse prin directivele specifice ale Comisiei Europene.

În semestrul IV al anului 2008, au fost stabilite prețurile și cantitățile de energie electrică și termică vândute de producători pe bază de contracte reglementate în anul 2009, prin decizie a președintelui ANRE pentru fiecare dintre producători. Au fost emise un număr de 34 decizii în decembrie 2008. La nivel întregului sistem, prețurile pentru energia electrică și termică vândută pe bază de contract reglementat în anul 2009 au fost menținute la nivelul prețurilor aprobate în anul 2008. Au fost efectuate modificări punctuale ale prețului energiei electrice și termice vândute pe bază de contract reglementat în cazul producătorilor care utilizează combustibil fosil. Pe ansamblu, prețul mediu reglementat la nivel național nu a crescut.

Un alt reper al activității a fost elaborarea și susținerea de către ANRE a Proiectului de HG privind stabilirea criteriilor și condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, proiect avizat în semestrul I

al anului de către ministerele de resort și ulterior de Guvern. Conform reglementărilor europene privind ajutorul de stat, în trimestrul III al anului 2008, acest proiect a fost înaintat Comisiei Europene spre informare.

În anul 2008, conform cerințelor Legii energiei electrice și a Condițiilor asociate licențelor acordate de către ANRE, toți titularii de licențe au avut obligația de a întocmi și transmite *autorității competente* Rapoarte financiare și Rapoarte de activitate anuale pentru activitățile desfășurate în cursul anului 2007 în sectorul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare.

În cursul anului 2008 a fost finalizată „**Metodologia de întocmire a raportului financiar de către titularii de licențe**”, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 59/2008**. Cu această ocazie, au fost organizate patru întâlniri de lucru cu titularii de licențe în scopul prezentării metodologiei, a formularelor de raportare și instruirea acestora cu privire la completarea formularelor.

La data de 1 ianuarie 2008, în evidențele ANRE erau înregistrați **205 operatori economici** deținători ai cel puțin unei licențe valabile în sectorul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare. Până la sfârșitul anului 2008, un număr de **196 titulari de licențe** (96% din totalul celor înregistrați), au comunicat Autorității informații cu privire la activitatea desfășurată în anul de raportare 2007. Dintre aceștia, **158 operatori economici** (reprezentând 77% din total) au fost activi în sectorul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare, iar **38** de operatori economici (19% din total) au comunicat că nu au desfășurat activități comerciale în acest sector.

În anul 2008, au existat **9** operatori economici, deținători ai unei singure licențe (de furnizare energie electrică) și care nu au desfășurat activitate în sectorul energiei electrice. Pentru acești operatori economici, durata de valabilitate a licențelor a expirat în cursul anului 2008 sau le-au fost retrase licențele. Au depus rapoarte financiare pe suport hârtie, **156** titulari de licențe, reprezentând 76% din totalul acestora, respectiv, 99% din numărul celor care au desfășurat activități în sectorul energiei electrice și termice produse în cogenerare. De asemenea, au fost recepționate 156 rapoarte financiare în format electronic, pentru a fi importate în baza de date a ANRE. Un număr de 2 titulari de licențe, reprezentând 1% din total, nu au depus rapoarte financiare până la data de 31 decembrie 2008.

În cursul anului 2008, au depus rapoarte de activitate (de performanță), în format hârtie, un număr de 147 titulari de licențe, reprezentând 72% din totalul acestora, respectiv, 93% din numărul celor care au desfășurat activități în sectorul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare. Un număr de 145 operatori economici (reprezentând 71% din total, respectiv, 92% din numărul celor care au avut activitate în sector) au transmis rapoarte de activitate în format electronic, pentru a fi importate în baza de date a ANRE.

Anul 2008 a fost primul an în care formularele electronice de raportare au fost transferate automat în Sistemul informatic al ANRE, prin intermediul paginii web (www.anre.ro). Încărcarea *on-line* a formularelor s-a făcut prin utilizarea de către fiecare operator economic a unui nume de utilizator (*username*) și a unei parole proprii, ce au fost distribuite acestora de către serviciul Analiză rapoarte anuale, pe perioada trimestrului IV al anului 2008.

Gaze naturale

Activitatea de distribuție și furnizare reglementată

Începând cu 1 februarie 2008, au intrat în vigoare ordinele privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale, realizate de operatorii activi pe piața gazelor naturale, la începutul primului an al celei de-a doua perioade de reglementare, 2008 – 2012.

Pentru consumatorii casnici, prețurile finale reglementate au fost majorate cu 8,5% față de nivelul lunii decembrie 2007. La acea dată creșterea prețurilor s-a datorat evoluției prețurilor gazelor naturale din import, respectiv, cotațiilor produselor petroliere pe piețele internaționale, reflectate în prețul mediu de import, care a crescut de la 315 USD/1000 mc la 370 USD/1000 mc și evoluției prețului producției interne, acesta din urmă fiind recomandat de ANRE pentru perioada imediat următoare la un nivel de 495 RON/1000 mc față de 470 RON/1000 mc în trim. IV 2007.

NR.CRT.	DENUMIREA SOCIETATII	NR. ORDIN / DATA
1.	S.C. AMARAD S.A.	03/ 21.01.2008
2.	S.C. APOPI & BLUMEN S.R.L.	04/ 21.01.2008
3.	S.C. AURAPLAST S.R.L.	02/ 21.01.2008
4.	S.C. BEN&BEN S.A.	05/ 21.01.2008
5.	S.C. BERG SISTEM GAZ SA București	02/ 21.01.2008
6.	S.C. CONGAZ S.A	06/ 21.01.2008
7.	S.C. CONSTRUCT P&G S.R.L. Brăila	07/ 21.01.2008
8.	S.C. CORDUN GAZ S.A. Cordun	08/ 21.01.2008
9.	S.C. COVICONSTRUCT 2000 SRL Voluntari	10/ 21.01.2008
10.	S.C. CPL CONCORDIA – Filiala Cluj România S.R.L.	09/ 21.01.2008
11.	S.C. DESIGN PROIECT S.R.L.	11/ 21.01.2008
12.	S.C. DISTRIGAZ SUD S.A.	12/ 21.01.2008
13.	S.C. DISTRIGAZ VEST S.A. Oradea	13/ 21.01.2008
14.	S.C. E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A.	34/ 21.01.2008
15.	S.C. E.ON GAZ ROMÂNIA S.A.	14/ 21.01.2008
16.	S.C. EURO SEVEN INDUSTRY SRL București	15/ 21.01.2008
17.	S.C. GAZ EST SA Vaslui	16/ 21.01.2008
18.	S.C. GAZ NORD EST Hârlău	17/ 21.01.2008
19.	S.C. GAZ SUD SA Ghermănești	18/ 21.01.2008
20.	S.C. GAZ VEST S.A. ARAD	19/ 21.01.2008
21.	S.C. GRUP DEZVOLTARE REȚELE S.A.	02/ 21.01.2008
22.	S.C. HARGAZ HARGHITA GAZ S.A. Odorheiu-Secuiesc	20/ 21.01.2008
23.	S.C. INTERGAZ SRL Zimnicea	21/ 21.01.2008
24.	S.C. MEGACONSTRUCT SA București	22/ 21.01.2008
25.	S.C. MM DATA SRL București	23/ 21.01.2008
26.	S.C. NORD GAZ S.R.L. Rădăuți	24/ 21.01.2008
27.	S.C. OLIGOPOL S.R.L. Brașov	25/ 21.01.2008
28.	S.C. OTTO GAZ SRL Otopeni	02/ 21.01.2008
29.	S.C. PROGAZ DISTRIBUTION S.A. Câmpina	27/ 21.01.2008
30.	S.C. PETROM S.A.	26/ 21.01.2008
31.	S.C. ROMGAZ S.A.	02/ 21.01.2008
32.	S.C. SALGAZ SA Salonta	28/ 21.01.2008
33.	S.C. TIMGAZ S.A. Buziaș	29/ 21.01.2008
34.	S.C. TULCEA GAZ S.A. Tulcea	30/ 21.01.2008

35.	S.C. VEGA 93 SRL Galați	31/ 21.01.2008
36.	S.C. VITAL GAZ SA București	32/ 21.01.2008
37.	S.C. WIROM GAS SA București	33/ 21.01.2008

ANRE a luat decizia de a nu opera nici o modificare a prețului gazelor naturale la 1 aprilie 2008. În cursul lunii martie 2008, au fost primite solicitări din partea Distrigaz Sud și E.ON Gaz România ca, începând cu aprilie 2008, autoritatea de reglementare să ajusteze prețul gazelor naturale furnizate consumatorilor captivi, inclusiv casnici, cu procente cuprinse între 8 și 12%, pe fondul unei iminente majorări a prețului gazului din import. Astfel, pentru trimestrul II 2008, prețurile finale reglementate pentru consumatorii finali au rămas la nivelul celor aprobate la 1 februarie 2008.

La începutul trimestrului III 2008, la 1 iulie s-au aplicat noi tarife la gaze naturale și s-a trecut la facturarea în unități de energie a consumului de gaze naturale. A fost efectuată ajustarea prețurilor la gaze naturale de la 1 iulie cu un procent mediu de 12,5%. Astfel, noile prețuri reglementate pentru furnizarea gazelor naturale către consumatorii casnici au fost de 104,41 lei/MWh în cazul EON GAZ România (în creștere cu 11,6% față de cele precedente) și de 104,70 lei/MWh în cazul SC Distrigaz Sud SA București (în creștere cu 12,5% față de cele precedente).

Decizia de ajustare a prețurilor a fost luată ca urmare a creșterii costurilor cu achiziția gazelor naturale în perioada ianuarie - iunie 2008, precum și pentru recuperarea parțială a diferențelor de preț înregistrate în aceeași perioadă.

Toate solicitările primite din partea furnizorilor de gaze naturale au fost analizate, în special cele ale Distrigaz Sud și EON GAZ România, care au cerut adaptarea prețurilor reglementate la costurile reale de achiziție a gazelor naturale din import, în condițiile în care prețul de import pentru trimestrul III este estimat la cca. 480 USD/1000 mc, în creștere cu 30% față de nivelul recunoscut în tarifele curente, respectiv 370 USD/1000 mc.

Decizia ANRE de ajustare a prețurilor a reprezentat o măsură necesară pentru asigurarea funcționării normale a pieței interne, pentru asigurarea continuității în furnizarea gazelor naturale și pentru constituirea stocurilor de iarnă. Măsura luată s-a concretizat după cum urmează:

NR.CRT.	DENUMIREA SOCIETATII	NR. ORDIN / DATA
1.	S.C. AMARAD S.A.	73/ 26.06.2008
2.	S.C. APOPI & BLUMEN S.R.L.	74/ 26.06.2008
3.	S.C. AURAPLAST S.R.L.	99/ 26.06.2008
4.	S.C. BEN&BEN S.A.	75/ 26.06.2008
5.	S.C. BERG SISTEM GAZ SA Bucuresti	100 / 26.06.2008
6.	S.C. CONGAZ S.A	76/ 26.06.2008
7.	S.C. CONSTRUCT P&G S.R.L. Braila	77/ 26.06.2008
8.	S.C. CORDUN GAZ S.A. Cordun	78/ 26.06.2008
9.	S.C. COVICONSTRUCT 2000 SRL Voluntari	79/ 26.06.2008
10.	S.C. CPL CONCORDIA – Filiala Cluj România S.R.L.	80/ 26.06.2008
11.	S.C. DESIGN PROIECT S.R.L.	81/ 26.06.2008
12.	S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L.	83/ 26.06.2008
13.	S.C. DISTRIGAZ SUD S.A.	82/ 26.06.2008
14.	S.C. DISTRIGAZ VEST S.A. Oradea	84/ 26.06.2008
15.	S.C. E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A.	86/ 26.06.2008
16.	S.C. E.ON GAZ ROMÂNIA S.A.	85/ 26.06.2008
17.	S.C. EURO SEVEN INDUSTRY SRL București	87/ 26.06.2008
18.	S.C. GAZ EST SA Vaslui	88/ 26.06.2008

19.	S.C. GAZ NORD EST Hârlău	90/ 26.06.2008
20.	S.C. GAZ SUD SA Ghermănești	89/ 26.06.2008
21.	S.C. GAZ VEST S.A. ARAD	91/ 26.06.2008
22.	S.C. GRUP DEZVOLTARE REȚELE S.A.	92/ 26.06.2008
23.	S.C. HARGAZ HARGHITA GAZ S.A. Odorheiu-Secuiesc	93/ 26.06.2008
24.	S.C. INTERGAZ SRL Zimnicea	94/ 26.06.2008
25.	S.C. MEGA CONSTRUCT SA București	95/ 26.06.2008
26.	S.C. MM DATA SRL București	96/ 26.06.2008
27.	S.C. NORD GAZ S.R.L. Rădăuți	97/ 26.06.2008
28.	S.C. OLIGOPOL S.R.L. Brașov	98/ 26.06.2008
29.	S.C. OTTO GAZ SRL Otopeni	101/ 26.06.2008
30.	S.C. PROGAZ DISTRIBUTION S.A. Câmpina	105/ 26.06.2008
31.	S.C. PETROM S.A.	104/ 26.06.2008
32.	S.C. ROMGAZ S.A.	103/ 26.06.2008
33.	S.C. SALGAZ SA Salonta	106/ 26.06.2008
34.	S.C. TIMGAZ S.A. Buziaș	107/ 26.06.2008
35.	S.C. TULCEA GAZ S.A. Tulcea	108/ 26.06.2008
36.	S.C. VEGA 93 SRL Galați	109/ 26.06.2008
37.	S.C. VITAL GAZ SA București	110/ 26.06.2008
38.	S.C. WIROM GAS SA București	111/ 26.06.2008

În trimestrul IV 2008 prețurile finale reglementate pentru consumatorii finali au rămas la nivelul celor aprobate la 1 iulie 2008 chiar dacă au fost primite - din partea operatorilor ce activează pe piața gazelor naturale – Distrigaz Sud și E.ON Gaz România - cereri de majorare a prețului la gaze naturale, începând cu 1 octombrie 2008. Cererile au fost motivate prin creșterile costurilor la import din trimestrul IV.

Pe parcursul anului 2008 și-au început activitatea 2 noi operatori, care au solicitat *fundamentarea prețurilor și tarifelor reglementate*, fiind astfel emise “ordinele pentru stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale”, respectiv:

- S.C. **MEHEDINȚI GAZ S.A.** – Ordin nr. 112 / 03.07.2008, M.O. 524/11.07.2008;
- S.C. **PRISMA SERV COMPANY S.R.L.** – Ordin nr. 118 / 02.09.2008, M.O. 654/16.09.2008;

Conform metodologiei de tarifare, aprobată prin Decizia ANRGN nr. 1078/2003, solicitările operatorilor pentru *ajustarea veniturilor reglementate* aferente unei activități reglementate, pe parcursul perioadelor de reglementare, se înaintează ANRE cu cel puțin 90 de zile anterior începerii anului din perioada de reglementare, pentru care se fac aceste ajustări. Astfel, în perioada septembrie - noiembrie 2008, operatorii activi de pe piața gazelor naturale au transmis către ANRE fundamentările privind ajustarea veniturilor aferente activităților de distribuție și furnizare reglementate, pentru al doilea an al celei de-a doua perioadă de reglementare, precum și toate datele și informațiile necesare pentru susținerea elementelor de fundamentare.

Astfel, analiza celor 40 de operatori care au transmis fundamentări a vizat următoarele aspecte:

1. nivelul costurilor neprevăzute, aferente activității de distribuție, pentru anul 2008, cu toate justificările detaliate;
2. nivelul costurilor neprevăzute, aferente activității de furnizare, pentru anul 2008, cu toate justificările detaliate;
3. prognozele de consum pentru anul 2009, defalcate pe trimestre (MWh);
4. cantitățile de gaze naturale estimate a fi distribuite și furnizate în perioada 1 octombrie-31 decembrie 2008, defalcate pe categorii de consumatori (MWh);

5. prognozele de consum pentru anul 2009, defalcate pe categorii de consumatori (MWh);
6. veniturile obținute din activitățile de distribuție și furnizare conform facturilor emise, pentru perioada ianuarie-decembrie 2008, cu defalcarea acestora lunară;
7. cantitățile de gaze naturale efectiv distribuite în perioada ianuarie-septembrie 2008 (MWh);
8. cantitățile de gaze naturale efectiv furnizate în regim reglementat în perioada ianuarie-septembrie 2008 (MWh).

Pe baza fundamentărilor prezentate și a analizelor efectuate, au fost elaborate rapoarte cuprinzând propunerile pentru stabilirea venitului de bază, a ratei de creștere a eficienței economice a activității reglementate, a prețurilor și tarifelor reglementate.

Costul unitar al gazelor

Suma fixă unitară - CUG^{fr} pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale (inclusiv serviciile aferente), destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată, se estimează de către ANRE la începutul fiecărui trimestru al perioadei de reglementare și este recunoscută în prețul final.

Costurile de achiziție estimate de ANRE pentru gazele naturale destinate furnizării către consumatorii care au ales să rămână parte într-un contract reglementat (furnizare în regim reglementat), reflectă informațiile existente la momentul reevaluării, pe piața internă și internațională. Aceste costuri sunt evaluate astfel încât să acopere integral cheltuielile ce vor fi efectuate de furnizorii licențiați pentru achiziția gazelor naturale, într-o manieră prudentă și eficientă.

Astfel, ținându-se cont de:

- prognoza privind sursele și cererea totală de gaze naturale în fiecare trimestru;
- prognoza operatorilor licențiați de gaze naturale privind cantitățile ce urmează a fi furnizate în regim reglementat în anul 2008;
- estimarea ANRE privind evoluția prețului la gazele naturale din import, realizată pe baza cotațiilor internaționale publicate în Platts Oilgram Price Report pentru produsele „GasOil 0,2” și „1% Fuel Oil” în condiția Cargoes, FOB Mediterana, Basis Italy și a unei formule de aproximare a prețului;
- valoarea tarifelor de transport și a taifelor de înmagazinare în vigoare la data evaluării;

suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale a fost evaluată la 686,02 LEI/1000 mc pentru luna ianuarie 2008, rămânând neschimbată față de trimestrul IV 2007, la 702,37 LEI/1000 mc pentru lunile februarie și martie 2008, la 73,40 lei/MWh în trimestrul III 2008, iar pentru trimestrul al IV-lea valoarea estimată a fost de 79,90 lei/MWh.

Față de aceste valori estimate trimestrial, au fost determinate diferențele dintre costurile efectiv înregistrate de operatori pentru achiziția gazelor naturale (pe baza tuturor documentelor justificative prezentate de către operatori, facturi de achiziție a gazelor naturale, facturi de import de gazele naturale și facturi de prestări de servicii transport și înmagazinare) și valoarea estimată de ANRE la începutul fiecărui trimestru. Valoarea menționată nu include acciza pentru gazele naturale și TVA, dar acoperă costurile cu transportul gazelor naturale și cu serviciile de înmagazinare.

Aceste diferențe înregistrate din achiziția gazelor naturale, pe parcursul primelor trei trimestre ale anului 2008 și pe ultimul trimestru din 2007, au fost recunoscute la calculul veniturilor reglementate aferente serviciului de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizat de operatorii licențiați.

Această analiză, privind costurile de achiziție efectiv înregistrate de către furnizorii de gaze naturale pe piața reglementată, se realizează trimestrial, ajungându-se în prezent la un număr de 38 operatori. Astfel, aceștia înaintază Direcției Prețuri și Tarife:

- Contractele de achiziție gaze, contractele pentru prestarea serviciilor de transport și de înmagazinare a gazelor naturale și/sau actele adiționale la contractele încheiate;
- Declarațiile vamale de import, dacă este cazul;
- Facturile de achiziție a gazelor naturale, precum și orice alte documente încheiate în baza contractelor de achiziție;
- Facturile de transport gaze naturale, dacă este cazul, aferente aceleiași perioade.

Conform metodologiei de tarifare, aprobată prin Decizia ANRGN nr. 1078/2003, cu modificările și completările ulterioare, începând cu data de 1 aprilie 2007 a început a doua perioadă de reglementare pentru **activitatea de înmagazinare subterană**, cu o durată de 5 ani. Astfel, pentru activitatea de înmagazinare perioada 1 aprilie 2008 – 30 martie 2009 constituie al doilea an din a doua perioadă de reglementare aprilie 2007 – martie 2012.

În conformitate cu dispozițiile art. 43 alin.(1) din Decizia președintelui ANRGN nr. 1078/2003, ANRE aplică anual formule de ajustare a veniturilor operatorilor licențiați care desfășoară activități reglementate în sectorul gazelor naturale.

În cazul activității de înmagazinare ajustarea se aplică venitului total și a venitului total reglementat, la începutul fiecărui nou an al perioadei de reglementare, respectiv la data de 1 aprilie. Venitul total din cel de-al doilea an al celei de-a doua perioade de reglementare stă la baza determinării tarifelor reglementate pentru al doilea an al celei de a doua perioade de reglementare, tarife pe care operatorii sunt îndreptățiți să le practice în contractele de prestare a serviciilor de înmagazinare subterană.

În sensul respectării prevederilor din Metodologie, S.N.G.N. Romgaz Mediaș S.A., S.C. Amgaz S.A. și S.C. Depomureș S.A au solicitat ANRE ajustarea veniturilor totale și veniturilor totale reglementate aferente anului doi (aprilie 2008 – martie 2009) al celei de-a doua perioade de reglementare și stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale pentru perioada în cauză.

În urma analizei efectuate de către Direcția Prețuri și Tarife, a documentațiilor transmise de cei trei operatori licențiați, demersurile companiilor s-au finalizat cu stabilirea veniturilor totale, a veniturilor totale reglementate și a tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale, aferente fiecărui operator licențiat.

Astfel au fost emise ordine pentru fiecare operator în parte, și anume:

- Ordinul președintelui ANRE nr. 42/11.04.2008 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale realizat de Societatea Comercială Amgaz S.A. Mediaș,
- Ordinul președintelui ANRE nr. 40 / 27.03.2008 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale realizat de Societatea Comercială Depomureș S.A. Târgu Mureș,
- Ordinul președintelui ANRE nr. 39/27.03.2008 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale realizat de S.N.G.N. ROMGAZ S.A.

Conform metodologiei de tarifare, aprobată prin Decizia ANRGN nr. 1078/2003, începând cu data de 1 iulie 2008 a început al doilea an al celei de-a doua perioade de reglementare (iulie 2007 - iunie 2012) pentru **activitatea de transport al gazelor naturale**.

În conformitate cu prevederile metodologiei menționate, S.N.T.G.N. Transgaz S.A. a transmis ANRE solicitarea privind ajustarea veniturilor companiei, însoțită de datele și informațiile necesare în vederea ajustării, precum și propunerea privind tarifele de transport al gazelor naturale, pentru al doilea an al celei de-a doua perioade de reglementare.

Analiza documentelor efectuată s-a finalizat cu stabilirea venitului total și venitului total reglementat aferente anului doi al celei de-a doua perioade de reglementare și cu stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale realizat de Societatea Națională de Transport Gaze Naturale TRANSGAZ S.A. Mediaș, toate acestea fiind publicate în Ordinul președintelui ANRE nr. 72/26.06.2008.

În temeiul prevederilor art. 17, lit. g) din Legea gazelor nr. 351/2004, cu modificările și completările ulterioare, agenții economici titulari de licențe din sectorul gazelor naturale au avut obligația ca, de la data de 1 iulie 2008, să ia toate măsurile necesare în vederea trecerii la **măsurarea cantităților de gaze naturale în unități de energie**, astfel încât, facturarea cantităților de gaze naturale să se facă în baza energiei conținute de acestea.

În vederea aducerii la îndeplinire a prevederilor Legii gazelor, Direcția Prețuri și Tarife a elaborat un proiect de metodologie pentru stabilirea modalităților prin care prețurile și tarifele reglementate din sectorul gazelor naturale, în vigoare până la 1 iulie 2008, exprimate în lei/unitate de volum (lei/1000mc), sunt transformate în vederea exprimării acestora în lei/unitate de energie (lei/MWh) și emiterii facturilor în unități de energie.

În urma aprobării acestui proiect în Comitetul de Reglementare al ANRE, a fost emis Ordinul președintelui ANRE nr. 56/03.06.2008 privind aprobarea Metodologiei pentru trecerea de la facturarea cantităților de gaze naturale în unități volumetrice la facturarea în unități de energie.

În contextul noilor prevederi normative, ANRE a procedat de asemenea la modificarea corespunzătoare a *Criteriilor și metodelor privind aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*, aprobate prin anexa la Decizia Președintelui ANRGN nr. 1078/2003, cu modificările și completările ulterioare, prin emiterea Ordinului președintelui ANRE nr. 68/2008 pentru modificarea unor reglementări din sectorul gazelor naturale.

Pentru trecerea efectivă a prețurilor și tarifelor în vigoare de la exprimarea în lei/1000mc la exprimarea în lei/MWh, Direcția Prețuri și Tarife a realizat, pe baza datelor furnizate de operatori în urma solicitărilor autorității, o bază de date cu puterile calorifice medii superioare ale operatorilor licențiați din sectorul gazelor naturale care a fost postată pe site-ul propriu al ANRE.

Pe baza puterilor calorifice superioare stabilite s-a realizat trecerea tuturor prețurilor și tarifelor reglementate valabile la momentul respectiv, la exprimarea în lei/unitate de energie. Trecerea s-a concretizat prin publicarea prețurilor și tarifelor reglementate ale operatorilor licențiați, valabile de la 1 iulie 2008, exprimate în lei/MWh.

Pentru furnizorii licențiați, prețurile și tarifele reglementate exprimate în lei/MWh au fost publicate la momentul emiterii ordinelor de ajustare a prețurilor finale reglementate.

Pentru operatorii care prestează servicii de înmagazinare subterană a gazelor naturale trecerea s-a materializat prin emiterea de noi ordine privind stabilirea tarifelor reglementate, iar pentru operatorul sistemului național de transport, trecerea s-a finalizat prin publicarea tarifelor exprimate în lei/MWh la momentul emiterii ordinului de stabilire a tarifelor de transport pentru ciclul 2008-2009.

Totodată, pe baza puterilor calorifice superioare medii stabilite pentru operatorii care realizează activitate de înmagazinare subterană s-a realizat și stabilirea stocurilor de gaze naturale existente în depozitele de înmagazinare la data de 1 iulie 2008. În acest sens au fost publicate deciziile președintelui ANRE nr.:

- Decizia președintelui ANRE 1955/2008 privind stabilirea stocurilor S.C. Amgaz S.A.;
- Decizia președintelui ANRE 1956/2008 privind stabilirea stocurilor S.C. Depomureș S.A.;
- Decizia președintelui ANRE 1957/2008 privind stabilirea stocurilor S.N.G.N. Romgaz S.A.

În luna iunie 2008, prin Decizia președintelui ANRE 145/2008, a fost acordată scutirea tronsonului românesc al gazoductului Nabucco de la prevederile legislației referitoare la accesul terților la sistemele de transport al gazelor naturale și de la metodologiile de tarifare, iar reprezentanți ai departamentului de specialitate au participat la întâlniri cu reprezentanții autorităților de reglementare ale celorlalte state implicate în proiect, ai Comisiei Europene precum și cu cei ai companiei Nabucco.

Principalele problematice asupra cărora s-a concentrat activitatea de analiză costuri în domeniul gazelor naturale în cursul anului 2008 au fost următoarele:

1. Consultanță și avizare rapoarte de separare legală, funcțională, organizatorică și contabilă, după caz, a activităților reglementate desfășurate de operatorii licențiați din sectorul gazelor naturale conform art. 101 din Legea gazelor, în exercitarea principalelor atribuții ce îi revin în îndeplinirea prevederilor Regulamentului privind *separarea legală, funcțională, organizatorică și contabilă a activităților reglementate* din sectorul gazelor naturale, aprobat prin Decizia președintelui ANRGN nr. 1139/2006, modificat și completat cu Ordinul președintelui ANRE nr.51/2008.

- în ceea ce privește obligația separării contabile a activităților reglementate desfășurate, au fost avizate rapoartele prezentate de un număr de 5 operatori licențiați de autoritate pentru desfășurarea activităților de furnizare și distribuție reglementate, după cum urmează:

NR.CRT.	DENUMIREA SOCIETATII	NR. DECIZIE / DATA
1.	S.C. DESIGN PROIECT S.R.L.	200/07.02.2008
2.	S.C. AURAPLAST S.R.L.	201/07.02.2008
3.	S.C. APOPI & BLUMEN S.R.L.	298/14.02.2008
4.	S.C. MEHEDINTI GAZ S.A.	1392/03.07.2008
5.	S.C. PRISMA SERV COMPANY S.R.L.	1833/02.09.2008

În cadrul rapoartelor au fost transmise și analizate operațiile ce urmează a fi executate în cadrul fiecărei activități reglementate desfășurate și ipotezele, criteriile și regulile care vor sta la baza întocmirii evidențelor contabile separate, care să permită obținerea informațiilor cu privire la cheltuielile, veniturile, imobilizările corporale/necorporale și obiectele de inventar, aferente activităților reglementate desfășurate. De asemenea, urmare separării legale, funcționale și organizatorice a activităților reglementate de către SC DISTRIGAZ SUD SA și SC EON GAZ au rezultat persoane juridice care vor desfășura mai multe activități reglementate sau activități reglementate și activități nereglementate sau din afara sectorului. În acest sens cele 4 societăți au transmis și au fost analizate ipotezele, criteriile și regulile pe baza cărora se vor întocmi evidențele contabile reglementate pentru anul 2008.

- ulterior avizării ipotezelor, criteriilor și regulilor de alocare a cheltuielilor, veniturilor, imobilizărilor corporale/necorporale și obiectelor de inventar, aferente activităților reglementate desfășurate, la societățile CPL CONCORDIA și MEGA CONSTRUCT au apărut situații care au

impus reconsiderarea parțială sau completarea situațiilor inițial avizate, ceea ce a condus la analiza acestora și la acordul privind modificarea raportului inițial.

- în ceea ce privește separarea legală a fost avizat favorabil, conform Deciziei ANRE nr.824/24.04.2008, *Contractul de închiriere a activelor aferente activității de distribuție a gazelor naturale* încheiat în data de 05.03.2008 între S.C. Distrigaz Sud S.A., în calitate de LOCATOR și S.C. Distrigaz Sud Rețele S.R.L., în calitate de LOCATAR

2. Modificarea și completarea Deciziei ANRE nr. 1139/2006 pentru aprobarea Regulamentului privind separarea contabilă, legală, funcțională și organizatorică a activităților reglementate din sectorul gazelor naturale, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr.51/22.05.2008 și publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 453/18.06.2008.

3. Analiza evidențelor contabile reglementate aferente anului 2007. Potrivit Deciziei ANRE nr.1139/ 2006, cu modificările și completările ulterioare, operatorii din domeniul gazelor naturale au obligația transmiterii evidențelor contabile reglementate până la data de 01 iulie (pentru activitățile de distribuție și furnizare) și, respectiv, 31 august (pentru activitățile de înmagazinare și transport), ale anului de reglementare următor celui pentru care se efectuează raportarea.

Evidențele contabile reglementate cuprind următoarele situații:

- situația veniturilor
- situația cheltuielilor
- situația imobilizărilor corporale și necorporale
- situația obiectelor de inventar

În anul 2008 analiza evidențelor contabile reglementate a avut în vedere un număr de 40 operatori licențiați care desfășoară activitățile reglementate de furnizare, distribuție, înmagazinare și transport de gaze naturale și 20 operatori care desfășoară activități pe piața liberă, lista acestora fiind prezentată în capitolul **Anexe**.

4. Ajustarea veniturilor unitare reglementate aferente activităților de înmagazinare și de transport, desfășurată de operatorii licențiați din domeniul gazelor naturale. Conform metodologiei de tarificare, aprobată prin Decizia ANRGN nr. 1078/2003, cu modificările și completările ulterioare, începând cu data de 1 aprilie 2007 a început a doua perioadă de reglementare pentru activitatea de înmagazinare, cu o durată de 5 ani.

Astfel, pentru activitatea de înmagazinare perioada 1 aprilie 2008 – 30 martie 2009 constituie al doilea an din a doua perioadă de reglementare aprilie 2007 – martie 2012. În conformitate cu dispozițiile art. 43 alin.(1) din Decizia președintelui ANRGN nr. 1078/2003, ANRE aplică anual formule de ajustare a veniturilor operatorilor licențiați care desfășoară activități reglementate în sectorul gazelor naturale.

Analiza efectuată a vizat următoarele aspecte principale:

- evaluarea diferențelor dintre costurile preluate direct fundamentate și cele efectiv înregistrate de la aprilie 2007- decembrie 2007, precum și valorile estimate a se realiza în primele 3 luni ale anului 2008;
- investițiile puse în funcțiune în perioada dintre stabilirea venitului de bază din primul an al perioadei de reglementare și momentul ajustării (realizate până la data de 31 decembrie 2007 și estimate a se realiza în primele 3 luni ale anului), aferente activității de înmagazinare subterană.

Astfel au fost emise ordine pentru fiecare operator în parte, și anume:

- Ordinul președintelui ANRE nr. 42/11.04.2008 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale realizat de Societatea Comercială Amgaz S.A. Mediaș,
- Ordinul președintelui ANRE nr. 40 / 27.03.2008 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale realizat de Societatea Comercială Depomureș S.A. Târgu Mureș,

- Ordinului președintelui ANRE nr. 39/27.03.2008 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale realizat de S.N.G.N. ROMGAZ S.A.

Conform metodologiei de tarifare, aprobată prin Decizia ANRGN nr. 1078/2003, începând cu data de 1 iulie 2008 a început al doilea an al celei de-a doua perioade de reglementare (iulie 2007 - iunie 2012) pentru activitatea de transport al gazelor naturale. Analiza efectuată vizat evaluarea diferențelor dintre costurile preluate direct fundamentate și cele efectiv înregistrate precum și investițiile puse în funcțiune în perioada dintre stabilirea venitului de bază din primul an al perioadei de reglementare și momentul ajustării. Analiza documentelor efectuată s-a finalizat cu stabilirea venitului total și venitului total reglementat aferente anului doi al celei de-a doua perioade de reglementare și cu stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale realizat de Societatea Națională de Transport Gaze Naturale TRANSGAZ S.A. Mediaș, toate acestea fiind publicate în Ordinul președintelui ANRE nr. 72/26.06.2008.

5. Ajustarea veniturilor unitare reglementate aferente activităților de distribuție și de furnizare reglementată desfășurată de operatorii licențiați din domeniul gazelor naturale pentru cel de al doilea an al celei de-a doua perioade de reglementare se realizează potrivit prevederilor art. 46 și 47 conform prevederilor Deciziei președintelui ANRGN nr. 1078/2003 privind aprobarea „Criteriilor și metodelor pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale”,

Analiza efectuată a vizat următoarele aspecte principale:

- evaluarea diferențelor dintre costurile preluate direct fundamentate și cele efectiv înregistrate în anul 2008, precum și valorile estimate a se realiza în ultimele 3 luni ale anului 2008;
- investițiile puse în funcțiune în perioada dintre stabilirea venitului de bază din primul an al perioadei de reglementare și momentul ajustării (realizate până la data de 30 septembrie 2008 și estimate a se realiza în ultimele 3 luni ale anului), aferente activității de furnizare reglementată.

În susținerea analizei, operatorii licențiați au prezentat fisele contabile ale conturilor 6451, 6452, 6453, 6458, 635 și 612 pentru 9 luni din anul 2008, acestea analizându-se înregistrare cu înregistrare pentru a identifica cheltuieli ce nu se includ în categoria costurilor preluate direct.

Au fost verificate documentele de ajustare pentru un număr de 40 operatori licențiați din domeniul gazelor naturale. Între aceștia poate fi menționat S.C. Distrigaz Sud S.A. și EON prin numărul semnificativ al înregistrărilor patrimoniale (aproximativ 14 000 înregistrări privind imobilizările corporale și necorporale și 34 000 înregistrări pentru costurile preluate direct).

6. Pentru cei 5 operatori de distribuție/furnizare care au obținut licențe în anul 2008, au fost verificate imobilizările corporale și necorporale incluse în calculul prețurilor și tarifelor stabilite.

7. Completarea bazei de date a operatorilor licențiați din domeniul gazelor naturale, cuprinzând situațiile financiare pe anul 2007. Având în vedere că începând cu anul 2007, operatorii au fost obligați să realizeze separarea activităților reglementate, primul an ce poate fi analizat din punct de vedere al costurilor efectiv înregistrate pentru fiecare activitate reglementată, este anul 2007.

Datele economice privind veniturile, cheltuielile și obiectele de inventar aferente celor 60 operatori activi în anul 2007, au fost prelucrate în EXCEL, fiind în curs de realizare o bază de date, în vederea analizei costurilor. În acest sens la acest moment se află în lucru în colaborare cu serviciul IT definirea și realizarea unei baze de date la nivel local, urmând ca ulterior, în funcție de posibilitățile financiare ale ANRE, aceasta să fie preluată într-un Modulul de raportare SAP BIW.

In acest sens, direcția de specialitate a colaborat în decursul anului 2008 cu firma Ascenta Softwin Company în vederea implementării unei soluții de analiză a evidențelor contabile reglementate pentru operatorii licențiați de pe piața gazelor naturale (venituri, cheltuieli, imobilizări corporale și necorporale). A fost finalizată etapa de analiză a aplicațiilor solicitate de DAC, rezultând un număr de 10 rapoarte privind datele economice ale operatorilor licențiați de pe piața gazelor naturale.

De asemenea, au fost efectuate consultări cu operatorii de distribuție, în special E.ON GAZ și DISTRIGAZ SUD, la solicitarea acestora, privind înregistrarea în evidențele reglementate a activelor reglementate și a unor cheltuieli realizate de societate pentru desfășurarea activităților reglementate

V. PROTECȚIA CONSUMATORULUI ȘI CONTROL

Obiectivul principal al activității de control și protecție a consumatorului îl reprezintă, realizarea de către participanții care intervin în activitățile de producție, transport, tranzit, înmagazinare, distribuție, furnizare, utilizare, a energiei electrice și a gazelor naturale, inclusiv proiectarea și realizarea instalațiilor și echipamentelor folosite pentru realizarea acestor activități, a unor lucrări și servicii de calitate corespunzătoare exigențelor de performanță cerute prin lege.

Activitatea desfășurată în anul 2008 s-a concentrat asupra a trei planuri principale:

- **Control**, activitate ce are drept scop stabilirea modului în care sunt respectate reglementările, emise în domeniul energiei electrice și în domeniul gazelor naturale, în vigoare;
- **Soluționarea petițiilor și divergențelor**, activitate ce are drept scop soluționarea petițiilor și divergențelor din domeniul energiei electrice și al gazelor naturale, în condițiile legii;
- **Protecție a consumatorilor**, activitate ce are drept scop realizarea de activități specifice privind protecția consumatorilor.

Rezultatele acestor activități contribuie la funcționarea sectorului energiei electrice și a gazelor naturale, în condiții de eficiență, siguranță, concurență, transparență, la tratament nediscriminatoriu al participanților la piața de energie electrică și a gazelor naturale și la o îmbunătățire continuă a gradului de protecție a consumatorilor.

1. Activitatea de Control

Activitatea de control a fost realizată conform programului anual de control, aprobat și a fost desfășurată în baza atribuțiilor stabilite, în principal, prin prevederile următoarelor acte normative:

- Legea Energiei Electrice nr. 13/2007, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea gazelor nr. 351/2004, cu modificările și completările ulterioare;
- O.G. nr. 2/2001, privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată prin Legea nr. 180/2002 cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul președintelui ANRE nr. 56/2007 privind aprobarea Regulamentului de constatare, notificare și sancționare a abaterilor de la reglementările emise în domeniul energiei electrice și în domeniul gazelor naturale.

În programul de control pe anul 2008 au fost planificate un număr total de **767** acțiuni de control din care au fost realizate **638**. La un număr de 13 agenți economici nu au fost efectuate acțiunile planificate, deoarece se aflau în procedură de lichidare sau aveau atestatele/ autorizațiile retrase/expirate și nu au mai efectuat demersuri pentru reatestare/reautorizare. Acțiunile de control neefectuate au fost reprogramate, fiind cuprinse în programul de control aferent anului 2009.

Totodată, ca urmare solicitărilor din partea departamentelor de specialitate din cadrul ANRE pentru efectuarea de controale cu tematici specifice activităților acestora și în vederea soluționării unor petiții adresate, au fost efectuate, suplimentar față de programul aprobat, **163** acțiuni de control **astfel încât, din punct de vedere numeric, pe parcursul anului 2008, au fost efectuate un număr total de 801 acțiuni de control față de 767 planificate.**

Din punct de vedere structural, pentru fiecare entitate organizatorică, situația realizărilor acțiunilor de control arată astfel:

Serviciu/Oficiu Teritorial (OT)	Planificate conform programului aprobat	Efectuate din cele planificate	Efectuate în afara programului aprobat	Total efectuate
Serviciul Control EE (SCE)	35	30	2	32
Serviciul Control GN (SCG)	80	51*	28	79
<i>OT. ARAD</i>	45	43	10	53
<i>OT. BRAȘOV</i>	57	55	7	62
<i>OT. BUCUREȘTI</i>	146	97**	42	139
<i>OT. CLUJ</i>	52	51	4	55
<i>OT. CRAIOVA</i>	72	66	12	78
<i>OT. CONSTANȚA</i>	84	67	12	79
<i>OT. IAȘI</i>	105	93	39	132
<i>OT. SIBIU</i>	57	52	2	54
<i>OT. TG. MUREȘ</i>	34	33	5	38
TOTAL PLANIFICAT 767		638	163	801

Acțiunile de control efectuate pe parcursul anului 2008 pot fi diferențiate, în principal, pe următoarele categorii:

Acțiuni	Număr
La operatori economici Licențiați în domeniul energiei electrice, astfel: Producători – 4 Furnizori – 6 Distribuitori – 3	13
La operatori economici Atestați în domeniul energiei electrice	42
La operatori economici Licențiați în domeniul gazelor naturale, astfel: Transportatori – 1 Furnizori – 21 Distribuitori – 36 Distribuitori + Furnizori – 29	87
La operatori economici Autorizați în domeniul gazelor naturale	578
Acțiuni de control efectuate ca urmare a unor petiții, în vederea soluționării acestora	81
TOTAL ACȚIUNI CONTROL	801

Repartizarea acțiunilor de control efectuate, după tipul acestora, pe fiecare entitate organizatorică, având în vedere redistribuirile din timpul anului datorate fluctuațiilor de personal, este următoarea:

OFICII TERITORIALE SERVICII	TIPUL ACȚIUNII DE CONTROL						TOTAL
	LICENȚIAȚI		ATEST./AUTR.		RECLAMAȚII		
	EE	GN	EE	GN	EE	GN	
SCE	13	--	19	--	0	--	32

SCG	--	4	--	14	--	23	41
OT. ARAD	--	11	--	39	--	3	53
OT. BRAȘOV	--	6	--	52	--	4	62
OT. BUCUREȘTI	--	17	23	119	--	16	175
OT. CLUJ	--	7	--	48		2	57
OT. CRAIOVA	--	6	--	64	--	8	78
OT. CONSTANȚA	--	10	--	65	--	4	79
OT IAȘI	--	14	--	98	--	20	132
OT. SIBIU	--	4	--	49	--	1	54
OT. TG. MUREȘ	--	8	--	30	--	0	38
SUBTOTAL	13	87	42	578	0	81	801
TOTAL GENERAL	100		620		81		

În urma acțiunilor de control au fost întocmite **274** procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, **38** pentru persoane fizice și **236** pentru agenți economici, fiind aplicate amenzi în cuantum total de **1121000 lei** (din care **160.000 lei** în domeniul energiei electrice și **961.000 lei** în domeniul gazelor naturale).

Pentru **11** din cele **274** procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor întocmite, au fost depuse plângeri, în termenul prevăzut de lege. Plângerile, împreună cu dosarele cauzelor, au fost trimise către judecătoriile în a căror circumscripții au fost săvârșite contravențiile, în vederea soluționării.

Până la finalul anului 2008, instanțele judecătorești s-au pronunțat în trei dintre cazuri în favoarea ANRE, pentru celelalte 8, procesele fiind în derulare. Repartizarea sancțiunilor contravenționale pe cele 11 entități organizatorice și pe tipuri de contravenții este prezentat în capitolul **Anexe**.

Concomitent cu măsurile contravenționale principale mai sus enumerate, au fost făcute propuneri pentru aplicarea de măsuri complementare, în urma cărora ANRE a emis decizii pentru:

- suspendarea, unor categorii de activități, la **30** de agenți economici;
- retragerea definitivă a unor autorizații, deținute de către **19** agenți economici.

Sanctiunile contravenționale aplicate s-au datorat în general următoarelor aspecte:

- neprezentarea documentelor solicitate de ANRE și/sau furnizarea de informații incomplete sau eronate;
- nerespectarea condițiilor de racordare la sistemele de distribuție a gazelor naturale, prevăzute în H.G. nr. 1043/2004;
- nerespectarea condițiilor de valabilitate ale autorizațiilor emise de ANRE;
- nerespectarea condițiilor de valabilitate ale atestatelor emise de ANRE;
- executarea de lucrări de către persoane fizice și/sau juridice neautorizate;
- nefurnizarea datelor solicitate de ANRE și neîndeplinirea măsurilor dispuse de aceasta;
- încălcarea normelor tehnice, privind proiectarea, executarea și exploatarea sistemelor de alimentare cu gaze naturale – anexele nr. 1 și 2, aprobate prin Ordinul MIR nr. 58/2004;
- neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a condițiilor de valabilitate ale licențelor;
- exploatarea necorespunzătoare a obiectivelor din sectorul gazelor naturale;
- încheierea de contracte pentru furnizarea gazelor naturale, fără respectarea contractelor - cadru, emise de ANRE;
- executarea de lucrări fără obținerea avizelor și acordurilor necesare;

- expirarea termenului de valabilitate a unor documente ce au stat la baza autorizării societății în domeniul gazelor naturale;
- furnizarea și/sau distribuția de gaze naturale fără deținere de licență, corespunzătoare.

2. Activitatea de soluționare a petițiilor și divergențelor

Activitățile de soluționare a petițiilor și divergențelor au vizat, soluționarea petițiilor adresate ANRE de către cetățeni sau organizații legal constituite, a divergențelor cu privire la accesul la rețelele electrice de interes public și la infrastructura de gaze naturale, a neînțelegerilor legate de încheierea contractelor din sectorul energiei electrice și al gazelor naturale.

1.1. Petiții

Activitatea de soluționare a petițiilor s-a desfășurat în conformitate cu prevederile Ordonanței nr. 27 din 30 ianuarie 2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor. În cursul anului 2008 la au fost primite și soluționate un număr de **1290** petiții, ale persoanelor fizice și juridice beneficiare a serviciilor asigurate de operatorii economici din sectorul energiei electrice și al gazelor naturale. Petițiile au fost transmise fie direct Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei fie Președinției, Guvernului României, Ministerului Economiei, Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, altor organe ale administrației publice Centrale și locale și redirecționate ANRE spre analiză și soluționare. Structura petițiilor redirecționate la ANRE și cea a petițiilor adresate direct ANRE sunt prezentate în capitolul **Anexe**.

Din totalul de 1290 petiții, **803** au avut ca obiect domeniul energiei electrice **17** domeniul energiei termice și **470** domeniul gazelor naturale. Situația petițiilor din anul 2008, aferente principalilor operatori de distribuție a energiei electrice și furnizorilor de energie electrică corespondenți ai acestora și cea aferentă operatorilor licențiați în domeniul gazelor naturale este prezentată în capitolul **Anexe**.

Suplimentar față de petițiile cu referire la principalii operatori de distribuție a energiei electrice, au fost un număr de **202** petiții care au avut ca subiect, următoarele:

- modul de aplicare a accizelor la energia electrică consumată;
- probleme apărute între operatorii economici, alții decât cei enumerați în anexă;
- reclamații față de reglementările emise de ANRE sau de prevederi ale legislației primare în sectorul energiei electrice;
- contestarea unor principii care au stat la baza elaborării reglementărilor ANRE;
- propuneri de modificare a reglementărilor ANRE, etc.

Referitor la domeniul gazelor naturale, suplimentar față de petițiile cu referire la principalii operatori de licențiați în domeniul gazelor naturale, au fost un număr de **184** petiții care au avut ca subiect, următoarele:

- nemulțumiri față de serviciile prestate de agenți economici autorizați în gaze naturale
- montare contoare pasante fără respectarea prevederilor legale care au condus la sistarea furnizării gazelor naturale de către operatorii de distribuție
- solicitări de informații privind legislația din sectorul gazelor naturale
- solicitări de informații privind agenții economici autorizați pentru proiectare și execuție lucrări în sectorul gazelor naturale
- solicitări de informații privind obligativitatea montării detectoarelor automate de gaze naturale
- solicitări de informații privind facturarea în unități de energie

- solicitări de informații privind stabilirea puterii calorifice superioare pentru fiecare operator licențiat
- propuneri de modificare a reglementărilor ANRE, etc.

Toate petițiile primite au fost soluționate în termenul legal și în conformitate cu legislația și reglementările în vigoare, cu informarea petenților și a instituțiilor prin intermediul cărora au fost transmise la ANRE. Pentru a formula răspunsuri competente la cele solicitate de către petenți, s-a colaborat cu departamentele de specialitate din cadrul ANRE și cu entități din afara acesteia.

Pentru petițiile care au necesitat verificări suplimentare au fost solicitate acțiuni de control, prin Direcția Control sau prin Oficiile Teritoriale, în conformitate cu prevederile procedurilor privind soluționarea petițiilor referitoare la activitățile din sectorul și piața de energie, respectiv a gazelor naturale.

Pentru activitățile din sectorul și piața de energie electrică s-au făcut **5** solicitări de acțiuni de control, iar pentru domeniul gazelor naturale s-au solicitat un număr de **45** de acțiuni de control.

Modul de rezolvare a petițiilor în funcție de problemele abordate a fost diferit, de la răspunsuri în scris cuprinzând lămuriri, explicații și referiri la legislația în vigoare, verificări la fața locului, până la discuții directe cu părțile implicate.

În cazul când problemele sesizate în petiții referitoare la nerespectarea unor prevederi legale de către operatorii economici din sectorul energiei electrice și a gazelor naturale s-au dovedit îndreptățite, ANRE a transmis acestora scrisori de atenționare prin care s-a solicitat luarea măsurilor legale în domeniu și respectarea termenelor angajate, rămânând în sarcina ANRE, prin serviciile de specialitate, controlul respectării acestora.

2.2 Soluționarea neînțelegerilor precontractuale și a celor privind racordarea utilizatorilor la rețea

În concordanță cu cerințele directivelor europene în domeniul energiei, ANRE și-a adus o contribuție importantă la analiza:

- neînțelegerilor precontractuale apărute la încheierea contractelor între operatorii economici din sectorul și piața de energie electrică;
- neînțelegerilor privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public și emiterea avizelor de amplasament.

Analiza menționată s-a desfășurat în conformitate cu prevederile Ordinului președintelui ANRE nr. 38/2007 pentru aprobarea Procedurii de soluționare a neînțelegerilor legate de încheierea contractelor dintre operatorii economici din sectorul energiei electrice, a contractelor de furnizare a energiei electrice și a contractelor de racordare la rețea.

În anul 2008 au fost soluționate 5 (cinci) neînțelegeri precontractuale vizând în principal:

- modul de aplicare a serviciului de distribuție și furnizare a energiei electrice;
- vânzarea-cumpărarea energiei termice din sisteme de alimentare centralizată

Operatorii economici aflați în divergență au fost:

- SC SPECIAL ENERGO SRL - SC PRO FAUR INVEST SA
- SC APA SERV SA Alexandria - SC CEZ VANZARE SA
- SC APATERM SA Galați - SC FFEE Electrica Muntenia Nord SA
- SC HIDROELECTRICA SA – SC CEZ DISTRIBUȚIE SA
- SC ELECTROCENTRALE GALAȚI SA – SC APATERM SA Galați

Referitor la racordarea utilizatorilor la rețelele de interes public a fost o singură solicitare (părțile implicate fiind SC DÂMBOVIȚA CENTER SRL și SC ENEL DISTRIBUȚIE MUNTENIA SA) ce viza studiul de soluție pentru racordarea la rețeaua de distribuție a unui obiectiv.

3. Protecția Consumatorilor

Unul din aspectele importante ale activității de protecție a consumatorilor de energie electrică și gaze naturale constă în informarea corectă, completă și precisă a acestora. Pe parcursul anului 2008, direcția principală spre care s-a îndreptat activitatea de protecție a consumatorilor a fost creșterea gradului de informare a acestora.

În acest sens, în urma analizării problemelor ce au generat petițiile, rubrica „*INFO CONSUMATOR*” a paginii de internet a ANRE destinată consumatorilor de energie electrică și gaze naturale, a fost lunar actualizată și completată cu date și informații utile, referitoare, în principal, la:

- racordarea/accesul la rețelele/sistemele de energie electrică și gaze naturale;
- procedura de contractare;
- facturare eronată;
- nerespectarea parametrilor de calitate;
- întreruperi, debranșări, deconectări;
- contractul-cadru de furnizare a energiei electrice și gazelor naturale la consumatorii casnici;
- condițiile și modul de acordare a tarifului social consumatorilor casnici de energie electrică;
- contorul de energie electrică și gaze naturale;
- asigurarea continuității în furnizarea energiei electrice și a gazelor naturale, etc.

Pe parcursul lunilor septembrie, octombrie și noiembrie 2008, ANRE a desfășurat o amplă și intensă campanie de informare a consumatorilor de energie electrică, în legătură cu drepturile acestora într-o piață liberalizată, acțiune în care aspectele legate de protecția consumatorului de energie au fost abordate cu preponderență. Evaluarea rezultatelor campaniei, realizată de către IMAS Marketing & Sondaje – o companie cu experiență în cercetarea pieței, a evidențiat o creștere semnificativă a gradului de informare a consumatorilor în legătură cu drepturile acestora într-o piață a energiei electrice liberalizată, în urma acestui intens demers.

Venind în întâmpinarea așteptărilor consumatorilor de energie electrică și gaze naturale și în vederea creșterii gradului de informare a și acestora, a fost emis Ordinul ANRE nr. 122/2008 pentru aprobarea *Regulamentului privind activitatea de informare a consumatorilor casnici de energie electrică și gaze naturale*, act normativ publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 719 din 23 octombrie 2008, a cărui menire este de a responsabiliza, în mai mare măsură, furnizorii de energie electrică și gaze naturale în a informa corect, complet și precis proprii consumatori casnici de energie electrică și gaze naturale.

VI. COOPERARE ȘI STRATEGIE

Activitatea ANRE în domeniul cooperării și strategiei desfășurată în cursul anului 2008 a urmărit coordonarea alinierii sistemului de reglementări din domeniul energiei electrice și din domeniul gazelor naturale la legislația Uniunii Europene, în vederea integrării pieței naționale de energie electrică și, respectiv de gaze naturale în piața regională și europeană de energie, precum și menținerea unor relații optime și a unei comunicări corespunzătoare cu instituțiile Uniunii Europene și cu entitățile naționale care coordonează transpunerea și implementarea acquis-ului comunitar.

Astfel, în perioada de raportare a continuat colaborarea cu Ministerul Economiei și Finanțelor-MEF, Comisia Națională de Prognoză -CNP, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare -CNVM, Agenția pentru Strategii Guvernamentale -ASG, Departamentul pentru Afaceri Europene -DAE și Ministerul Afacerilor Europene -MAE, concretizată prin:

- elaborarea componentei ANRE din cadrul *Raportului privind modul de îndeplinire a obiectivelor și măsurilor prevăzute în Programul de guvernare la doi ani și jumătate, respectiv la trei ani de mandat*,
- contribuții la realizarea Planului Național de Reformă – PNR, instrument de îndeplinire a prevederilor Strategiei Lisabona, elaborarea acțiunilor preconizate pentru perioada 2007-2010, contribuții la realizarea rapoartelor de implementare a PNR. În conformitate cu raportul Comisiei Europene pentru România din anul 2008, în cazul ANRE, reprezentanții Comisiei au solicitat prezentarea realizării principalilor indicatori monitorizați în cadrul PNR, și anume:
  - independența instituției și sursele de finanțare ;
  - colaborarea cu Consiliul Concurenței, ministere, ANPC, cu asociațiile consumatorilor de energie electrică și de gaze naturale, cu operatorii economici specializați care prestează servicii pentru sector, cu asociațiile profesionale din domeniul energiei și cu asociațiile patronale și sindicale, cu autorități de reglementare din alte state.
  - pregătirea continuă a personalului la nivelul cerințelor europene astfel încât să fie asigurată creșterea capacității de analiză, monitorizare și reglementare, la un nivel similar cu cel existent în autoritățile de reglementare din domeniu din statele membre.
  - participările reprezentanților ANRE la ședințele grupurilor de lucru ale Consiliului European la Reglementatorilor din domeniul Energiei (CEER) și al Grupului European al Reglementatorilor din Domeniul Electricității și Gazelor (ERGEG) confirmă importanța acordată cooperării între autoritățile statelor membre.
  - numărul de schimburi de experiență cu alte autorități de reglementare din statele membre, din domeniul energiei, realizate de ANRE în scopul preluării celor mai bune practici europene în domeniul reglementărilor din sectorul energiei, precum și îmbunătățirea continuă a pregătirii profesionale a personalului.
  - structura piețelor de electricitate și gaze din România, cât și prețurile medii pentru consumatorii casnici și industriali din ambele sectoare.
- elaborarea și transmiterea către ASG a Raportului ANRE privind evaluarea aplicării prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, publicarea acestuia pe pagina de internet a instituției,
- participarea la reuniunile săptămânale de coordonare organizate de către Ministerul Afacerilor Europene și Departamentul pentru Afaceri Europene și elaborarea de puncte de vedere privind noul pachet legislativ comunitar dedicat sectoarelor energie electrică și gaze naturale,

- participare și contribuții la activitatea grupului de lucru interministerial organizat la nivelul Ministerului Afacerilor Europene privind schimbările climatice și promovarea energiilor regenerabile,
- participări la întâlnirile grupurilor de lucru organizate de Direcția Piață Internă din cadrul Ministerului Economiei și Finanțelor respectiv de Departamentul pentru Afaceri Europene unde au fost discutate aspecte privind preluarea acquis-ului comunitar în sectorul energiei electrice și gazelor naturale, în sectorul serviciilor economice de interes general și în cel al eficienței energetice. Colaborarea s-a concretizat prin:
  - publicarea în Monitorul Oficial al României nr. 628/29.08.2008, Partea I, a OUG nr. 22/2008 privind eficiența energetică și promovarea utilizării la consumatorii finali a surselor regenerabile de energie, act normativ ce transpune în legislația națională prevederile Directivei 2006/32/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice și de abrogare a Directivei 93/76/CEE a Consiliului;
  - finalizarea raportărilor privind rezultatele evaluării și amendării legislației naționale – aplicația IPM, în contextul transunerii în legislația națională a prevederilor Directivei 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile pe piața internă;
  - publicarea în Monitorul Oficial al României nr. 787/25.11.2008 a OUG nr. 172/2008 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice nr. 13/2007, act normativ ce transpune în legislația națională și prevederile Directivei 2005/89/CE privind măsurile menite să garanteze siguranța aprovizionării cu energie electrică și investițiile în infrastructuri;
- formularea, împreună cu reprezentanții CNVM, a unui răspuns unitar la chestionarul elaborat de grupul de lucru *Financial Services* al CEER privind piețele de energie și cele financiare, chestionar destinat elaborării recomandărilor CESR/ERGEG către Comisia Europeană în vederea clarificării unor aspecte conținute în prevederile celui de-al treilea pachet legislativ.

În conformitate cu atribuțiile și responsabilitățile ANRE, stabilite prin prevederile legislației naționale armonizate privind schimbul de informații - HG nr. 1016/25.06.2004, actualizată a fost realizată comunicarea către Compartimentul pentru schimb de informații pentru reglementări tehnice din cadrul Ministerului Economiei și Comerțului (MEC). Comunicarea a vizat proiectele de reglementări tehnice, care intră sub incidența procesului de notificare către Comisia Europeană, în conformitate cu prevederile HG nr. 1016/25.06.2004, actualizată și cu metodologia prevăzută în Ordinul comun al ministrului economiei și comerțului, ministrului comunicațiilor și tehnologiei informațiilor și al ministrului integrării europene nr. 732/2/72 din 2005. Astfel, au fost notificate/comunicate proiectele de reglementări tehnice, aflate într-un stadiu avansat de elaborare, care au permis acordul tuturor instituțiilor implicate.

După momentul integrării în Uniunea Europeană, ANRE a continuat să participe activ, alături de autoritățile similare din statele membre și țările candidate sau observatori, la lucrările celor mai importante organisme și organizații, inclusiv la forumurile și evenimentele organizate de acestea. În cadrul lucrărilor au fost stabilite principiile de bază ale creării pieței unice de energie în Uniunea Europeană și modificările legislative necesare, aflate în coordonarea sau supervizarea Comisiei Europene-Direcția pentru Transport și Energie (DG TREN), Consiliului Uniunii Europene și Parlamentului European. Informațiile de profil-primate sau colectate- au fost diseminate compartimentelor și specialiștilor ANRE.

Au fost elaborate raportările naționale cu privire la evoluția pieței naționale de energie electrică și gaze naturale și liberalizarea sectorului în conformitate cu cerințele Directivelor 54/2003/CE și

55/2003/CE și a răspuns la chestionarele referitoare la sectorul energiei electrice respectiv gazelor naturale solicitate în conformitate cu prevederile legislative în vigoare.

Au fost emise puncte de vedere față de activitățile desfășurate și documentele de lucru primite de la secretariatul Tratatului Comunității Energetice, CEER, ERGEG, CEEC Scout sau alte organisme și organizații, în legătură cu legislația secundară emisă de ANRE pentru preluarea condițiilor aferente și atribuțiilor stabilite în documentele acquis-ului comunitar, Directiva Europeană 55/2003/EC și Directiva Europeană 54/2003/EC, regulamente și alte directive privind domeniul energiei (pentru transparență, prețuri, siguranță în aprovizionare, acces etc).

Prin Decizia internă nr. 874/2008 a fost aprobată componența grupurilor și subgrupurilor de lucru din cadrul ANRE, participante la activitățile principalelor organizații și instituții internaționale, pe diferite categorii de probleme specifice industriei energetice și gaziere. Astfel în cursul perioadei de raportare, au fost dezvoltate relațiile cu CEER, organism care reunește autoritățile de reglementare din Uniunea Europeană și din Zona Economică Europeană (EEA), ERGEG, Eurelectric, ERA (Energy Regulators Regional Association), EASEE-gas (European Association for the Streamlining of Energy Exchange-gas), ENGVA (European Natural Gas Vehicle Association) și GIE (Gas Infrastructure Europe). Alte acțiuni au vizat relaționarea cu activitățile desfășurate în cadrul inițiativelor regionale, Procesului de la Florența, Procesului de la Atena și Forumurilor de la Madrid și Maribor. Pe plan intern, s-a avut în vedere informarea operativă a diferitelor poziții ierarhice și de execuție, corespunzător priorităților ANRE și programului anual de reglementări, iar pe plan extern, a fost informată Comisia Europeană cu privire la măsurile adoptate pentru aplicarea directivelor comunitare și de realizare a sarcinilor ce revin ANRE.

În condițiile în care concurența din domeniul energiei electrice și gazelor naturale se va dezvolta la nivel paneuropean, este important ca piețele naționale să interacționeze în mod eficient. Dezbaterile publice desfășurate în 2006 în organizarea de ERGEG asupra strategiei privind o singură piață europeană competitivă a energiei, au condus la lansarea Inițiativelor Regionale, elemente de mare actualitate și o importanță deosebită, aflate permanent în vederea specialiștilor ANRE. Referitor la participarea ANRE la aceste inițiative, instituția este membru al inițiativei regionale Sud-Est Europene de gaze naturale. În această calitate, ANRE a semnat Memorandumul privind acordul de cooperare între reglementatorii din regiunea Sud-Sud Est Europeană, existând astfel premisele atingerii unui nivel adecvat de coordonare și înțelegere asupra aspectelor de reglementare de interes major din regiune. În cazul energiei electrice, propunerea Comisiei Europene pentru integrarea celor două noi state membre, România și Bulgaria în inițiativele regionale, a fost de formare a unei a 8 –a regiuni alcătuită din Ungaria, România, Bulgaria, Grecia și Slovenia la care se adăugă cele 9 state semnatare ale Tratatului Comunității Energetice. Un memorandum privind cuplarea piețelor de energie electrică din România, Ungaria și Austria a fost discutat în cursul anului 2008, urmărindu-se extinderea cooperării între cele trei țări în scopul creșterii siguranței în alimentarea cu energie electrică și integrării piețelor de energie electrică îndată ce o piață pentru ziua următoare va fi funcțională în Ungaria.

În luna iulie 2008 a fost programat un schimb de experiență la nivel înalt, pe parte de gaze naturale, cu Autoritatea de Reglementare a Energiei din Austria (E-Control). Schimbul de experiență româno-austriac derulat între cele două autorități naționale de reglementare din domeniul energiei a vizat consolidarea cooperării strânse și eficiente dintre cele două instituții, din perspectiva intereselor comune aferente dezvoltării Inițiativei Regionale gaze Sud-Sud Est Europene, cât și a realizării cadrului de reglementare aferent gazoductului Nabucco, a cărui importanță strategică privind securitatea aprovizionării cu gaze în Europa a fost recunoscută de către Comisia Europeană încă din anul 2003, prin includerea în Trans European Network Program.

În vederea valorificării de o manieră optimă a experienței austriece în sectorul gazelor naturale, în cadrul acestei vizite au fost organizate întâlniri cu reprezentanții celor mai importante entități implicate în procesul de reglementare și operare a sectorului gazelor naturale din Austria, respectiv:

Autoritatea de Reglementare în domeniul Energiei (E-Control), operatorul sistemului de transport și înmagazinare al gazelor naturale (OMV Gas), de dispacherizare gaze naturale (AGGM Austrian Gas Grid Management), cât și operatorul hub-ului de gaze de la Baumgarten (CEGH Central European Gas Hub).

În cursul anului 2008, ANRE a continuat să-și exercite mandatul de membru cu drepturi depline al CEER (Council of European Energy Regulators) și ERGEG (European Regulators Group for Electricity and Gas).

Reprezentanți ai ANRE au participat la întâlnirile Comitetelor de Tarife/Prețuri, respectiv Licențe/Concurență, întâlniri organizate cu sprijinul acordat de National Association of Regulatory Utility Commissioners (NARUC) și US Agency for International Development (USAID). În anul 2008 au avut loc de asemenea întâlniri ale juriștilor în cadrul grupului ERRA dedicat acestora. În ultimele luni ale anului 2008, ERRA a propus înființarea unui nou grup de lucru dedicat sectorului gazelor naturale care își propune discutarea proiectului NETS (New Europe Transmission System), proiect inițiat de compania MOL la sfârșitul anului 2007 și care presupune conectarea sistemelor de transport a mai multor state din centrul și sud-estul Europei.

ANRE a fost prezentă la conferința anuală ERRA dedicată investițiilor și a avut reprezentanți la activitățile de instruire organizate de ERRA. Aceste participări au facilitat atât schimbul de informații între autoritățile de reglementare din domeniul energiei din țările membre ERRA cât și elaborarea de documente tehnice utile activității de reglementare.

De asemenea, în cursul anului, au fost organizate întâlniri cu reprezentanți ai investitorilor interesați atât în promovarea de proiecte privind energiile regenerabile cât și de investiții în sectorul gazelor naturale, ai Băncii Europene de Investiții și Dezvoltare și ai Băncii Mondiale. Discuțiile purtate au privit în principal stadiul reformei în sector, cadrul legislativ existent, respectarea condiționalităților convenite de către statul Român pentru acordurile semnate în domeniul energiei electrice și gazelor naturale.

Ca urmare a obținerii de către ANRE a calității de sub-contractat al EEG Vienna University of Technology – Austria, coordonator al proiectului nr. EIE/06/217/SI2.445571 din programul Intelligent Energy Europe, DCII a organizat în colaborare cu ENERO – România, în perioada 21-22.04.2008, o platformă de discuții referitoare la aspectele conectării la rețea a capacităților de producere utilizând surse regenerabile. Alături de EEG Vienna University of Technology, parteneri de proiect sunt: IER: University Stuttgart – Germania, eERG: Politecnico Milano – Italia, SINTEF Energy Research - Olanda, APE-Slovenia, ENERO- România, Wienenergie-Stromnetz – Austria, IT-Power –UK, GREENERGY Ltd. –Ungaria, Enviro – Croația, EnBW – Germania și RAE – Grecia.

Obiectivele întâlnirii au urmărit identificarea schemelor de sprijin practicate în conectarea la rețea a capacităților de producere utilizând surse regenerabile în sistemele electroenergetice europene și identificarea barierelor non-tehnologice existente care împiedică conectarea la rețea a acestor capacități. La întâlnire au participat reprezentanți ai EEG, alți reprezentanți ai partenerilor de proiect, CN Transelectrica SA, SC OPCOM SA, operatori de distribuție, institute de proiectare și cercetare, reprezentanți ai asociațiilor de profil. Tot în scopul identificării practicilor internaționale privind conectarea la rețea a surselor regenerabile eoliene, ANRE a organizat împreună cu reprezentanții General Electric, un seminar pe această temă în data de 12.05.2008, la care au fost invitați să participe reprezentanți ai institutelor de studii și proiectări energetice, firme de consultanță, agenți economici din sector.

Pe plan intern, dar și internațional, ANRE a colaborat îndeaproape cu Comitetul Național Român din cadrul Consiliului Mondial al Energiei (WEC), pentru organizarea în luna iunie, la Neptun, a

Forumului regional pe probleme de energie, FOREN 2008. Datorită importanței deosebite a sectorului național de energie electrică și gaze naturale și a poziției sale pe piață, ANRE a fost desemnat ca președinte și coordonator general al secțiunii a patra a acestei importante reuniuni profesionale, dedicată energiei electrice, petrolului și gazelor naturale și co-organizator al secțiunii a doua alături de S.C. OPCOM S.A. și C.N. Transelectrica S.A.

Printre evenimentele de profil care au avut loc în anul 2008, în organizarea ANRE, s-a numărat întâlnirea regională de lucru NARUC/USAID intitulată „Sistemul uniform de conturi și raportări de reglementare”, la care au luat parte reprezentanți ai aproximativ 30 de autorități de reglementare și ai companiilor de transport și distribuție a energiei electrice din SE Europei, ai NARUC și ai firmei de consultanță Pierce Atwood LLP. Obiectivele vizate au fost atât prezentarea și discutarea practicilor internaționale privind raportările de reglementare și sistemele de contabilitate și examinarea căilor prin care raportările către reglementatori pot susține transparența, separarea efectivă a activităților, monitorizarea și stabilirea tarifelor, cât și susținerea unor prezentări privind situația din România și a experienței ANRE privind cerințele de raportare și a modului de transmitere a rapoartelor anuale către autoritatea competentă.

De asemenea, în luna octombrie a anului 2008, în cadrul Inițiativei regionale de gaze naturale a ERGEG, ANRE a găzduit la București cea de-a 12-a reuniune a Comitetului de Coordonare al Reglementatorilor din piața regională Sud-Sud Est Europeană - RCC SSE și cea de-a 5-a întâlnire a grupului de implementare IG SSE. La întâlniri au participat cca. 50 de reprezentanți ai autorităților de reglementare din regiune, reprezentanți ai ministerelor, operatorilor sistemului de transport și ai firmelor de consultanță implicate în proiectele dezvoltate în cadrul inițiativei. La reuniunea IG SSE au participat de asemenea, în calitate de invitați, reprezentanți ai Gazprom.

În perioada 08-12.12.2008, la solicitarea Comisiei de Reglementare în domeniul Energiei din Ucraina (NERC), a fost organizată o vizită de lucru a unui grup de 15 specialiști din Ucraina, reprezentanți ai NERC, ai operatorului de transport și sistem “Ukrenergo” și ai operatorului comercial al pieței de energie “Energorynok” având ca obiectiv principal prezentarea modelului de piață aplicat în sectorul energiei electrice din România, în perspectiva trecerii de la modelul de tip single-buyer aplicat în acest moment în Ucraina la un model similar cu cel aplicat în România. Au fost de asemenea organizate vizite ale delegației la C.N. „Transelectrica” S.A., S.C. OPCOM S.A. și S.C. „Hidroelectrică” S.A.

În cursul anului 2008 au fost derulate următoarele programe:

1. *Proiectul PHARE RO 2005/017-553.03.10.1.3 “Campanie de informare a consumatorilor asupra efectelor liberalizării integrale a pieței de energie electrică”*. Scopul proiectului a fost acela de a stabili obiectivele comunicării și de a dezvolta o strategie de comunicare pentru ANRE, de a identifica mijloacele prin care strategia de comunicare urmează a fi concretizată și de a implementa efectiv strategia de comunicare elaborată în cadrul proiectului.

2. *Facilitatea de Tranzitie - 2007/19343.06.02 – „Întărirea eficienței funcționării pieței de energie electrică”*. În urma aprobării de către Comisia Europeană a Fișei aferente acestui proiect, au fost demarate activitățile de întocmire a documentației de atribuire a contractului de achiziție publică a serviciilor de asistență tehnică necesare pentru implementarea proiectului, ținând cont de faptul că, pentru contractarea serviciilor aferente acestui proiect se aplică legea română a achizițiilor publice, chiar dacă fondurile provin de la Comisia Europeană.

3. *Programe de asistență tehnică finanțate de Guvernul Olandei - „Asistență tehnică pentru ANRE”*, finanțat, pentru al doilea an consecutiv, de către Guvernul Olandei, constând în organizarea a doua seminarii de câte o zi, în perioada 8-9 aprilie 2008 pentru personalul propriu din cadrul ANRE, urmate, în luna aprilie, de organizarea unei conferințe cu participarea operatorilor din sectorul energiei.

4. *Proiect PHARE – Ucraina*. Prin adresa Autorității pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale (ACIS) din cadrul Ministerului Economiei și Finanțelor, a fost transmisă ANRE fișa proiectului de twinning UA08/PCA/EY/12 – “Regulatory and Legal Capacity Strengthening of Natural Gas Regulation in NERC” în vederea analizării acesteia și, eventual, a formulării unei propuneri de colaborare cu autoritatea de reglementare în domeniul energiei din Ucraina.

VII. INFORMARE ȘI COMUNICARE

Activitatea de informare și comunicare desfășurată în anul 2008 a avut ca prim obiectiv consolidarea acțiunilor începute în anul precedent în cadrul campaniei de conștientizare a publicului cu privire la liberalizarea piețelor de energie, campanie inițiată de Comisia Europeană, împreună cu Grupul Reglementatorilor Europeni în domeniul Energiei Electrice și al Gazului Natural (ERGEG) și în colaborare cu autoritățile de reglementare și de protecție a consumatorilor, acțiune la care ANRE a participat în calitate de partener de campanie.

Astfel, în cadrul programului Phare Europe Aid/123258/D/SER/RO2005/017-553.03.1.3. intitulat "Creșterea gradului de conștientizare a liberalizării pieței de electricitate din România", ANRE a beneficiat de consultanță de specialitate acordată de consorțiul IPA Energy + Water Ltd și Mercury 360 Communications SRL, proiect care a avut ca obiective generale dezvoltarea unei strategii de comunicare pentru ANRE, dezvoltarea materialelor informative adaptate pe diferitele tipuri de publicuri, organizare de evenimente de diseminare a informațiilor, precum și realizarea unei campanii de informare având ca temă liberalizarea pieței de energie electrică.

Sub coordonarea consorțiului de consultanță, ANRE, prin structurile de specialitate, a participat la evenimentele și la campania de relații publice prin organizarea de conferințe și ateliere de lucru pentru grupurile țintă și evenimente de instruire a personalului instituției și a ziaristilor și a reprezentanților asociațiilor de consumatori, la campania de materiale tipărite prin producerea și, unde a fost posibil, distribuirea acestor materiale (broșuri, pliante, postere, etc.), la campania de presă prin producția reclamelor și articolelor care au fost introduse în presa scrisă, la campania de radio prin producerea spoturilor radio care au fost difuzate pe durata desfășurării efective a campaniei.

Pornind de la propunerile și sugestiile primite din partea consultantului Phare, pagina de internet a ANRE a fost îmbunătățită prin introducerea unor noi secțiuni specializate destinate consumatorilor casnici/necasnici/industriali și reprezentanților ai mass-media, secțiuni care să poată fi accesate direct din pagina principală a site-ului și care să conțină informații practice privind oportunitățile existente pentru fiecare grup țintă al campaniei implicat în procesul de liberalizare.

În cadrul campaniei au fost organizate:

- o conferință de presă pentru lansarea proiectului Phare;
- o conferință națională pentru marii jucători din piață;
- o conferință națională pentru principalele asociații de consumatori;
- un seminar de informare pentru principalele asociații de consumatori;
- un seminar de informare pentru reprezentanții mass-media pe tema liberalizării,
- un seminar privind interacțiunea cu mass-media a personalului ANRE;
- un seminar privind întărirea capacității instituționale a ANRE.

Au fost editate două pliante cu informații practice privind liberalizarea pieței de energie electrică și a modalităților prin care consumatorii își pot schimba furnizorul de energie electrică, unul pentru consumatorii casnici și unul pentru consumatorii necasnici și industriali, pliante care au fost afișate, spre consultare, și la pagina de internet a ANRE.

Au fost publicate 3 articole în presa scrisă și a fost difuzat un interviu susținut de un reprezentant al ANRE la postul de radio România Actualități.

Informarea opiniei publice s-a realizat, de asemenea, prin intermediul mass media, prin comunicate de presă transmise ziarelor cotidiene, posturilor de televiziune și de radio, interviuri și răspunsuri la întrebările adresate de jurnaliști.

Ca urmare a acestor informații, în presa scrisă au apărut **1087** articole sau știri în care se menționau acțiuni, realizări, evenimente, obiective și planuri de perspectivă ale ANRE. Principalele teme abordate au fost cele referitoare la deschiderea piețelor de energie electrică și de gaze naturale din România, protecția consumatorilor într-o piață liberalizată, tarifele reglementate la energia electrică și gaze naturale, reglementări în domeniul gazelor naturale cu accent pe schimbarea sistemului de tarificare și obligativitatea instalării detectoarelor de gaze, prețurile la energia termică în co-generare, comercializarea energiei electrice pe piața de energie, cogenerarea de înaltă eficiență, producția de energie electrică din surse regenerabile și schemele de sprijin prevăzute de legislația primară și secundară în domeniu. Distribuția pe publicații, agenții de presă, site-uri de presă sunt prezentate mai jos:

O altă modalitate eficientă de diseminare a informațiilor a fost pagina de internet a instituției, permanent actualizată și îmbogățită în cursul anului.

A fost asigurată participarea reprezentanților ANRE la seminarii, conferințe, mese rotunde, în cadrul cărora au fost susținute prezentări asupra activității autorității și a implicațiilor ordinelor și deciziilor sale asupra activității agenților economici, investitorilor și consumatorilor. Dintre evenimentele mai importante menționăm: Simpozionul Internațional de Eficiență Energetică, organizat de SC Electrica SA; Conferința „Eficiența energetică și sursele de energie din România”, organizată de Ministerul Economic și Finanțelor și Agenția Română pentru Conservarea Energiei (ARCE); Conferința de lansare a proiectului " Resurse regenerabile de energie - o soluție pentru dezvoltarea durabilă a două regiuni Europene" (RenERgEuReg), organizată de Agenția pentru Dezvoltare Regională CENTRU; masa rotundă cu tema „Strategia energetică a României pentru perioada 2007-2020 - problematica infrastructurilor critice”, organizată de Ministerul Economic și Finanțelor; masa rotundă cu tema „Generarea distribuită și impactul asupra rețelelor de distribuție”, organizată de Institutul de Studii și Proiectări Energetice (ISPE); seminarul „Centralele electrice de cogenerare cu utilizare de biomasă în contextul general al energiilor regenerabile”, organizat de Biroul Comercial al Ambasadei Finlandei la București; seminarul „Piața românească de energie - opinia furnizorilor”, organizat de Asociația Furnizorilor de Energie Electrică din România (AFEER) și CMS Cameron McKenna; consfătuirea „Cogenerarea eficientă și încălzirea centralizată, au un viitor în România?”, organizată de Cogen România; panelul de dezbateri cu tema „Valorificarea surselor de energie alternative din România”, organizat de Institutul Național Român pentru Studiul Amenajării și Folosirii Surselor de Energie (IRE).

Ca membru al CNR-CME (Consiliul Național Român - Comitetul Mondial al Energiei) și APER (Asociația pentru Politici Energetice din România) ANRE a participat la mesele rotunde organizate de aceștia, pe teme care au vizat subiecte specifice sectorului energiei.

Activitatea de relații cu publicul desfășurată în 2008 s-a concentrat, în principal, pe următoarele direcții:

- furnizarea de informații, solicitate atât telefonic, cât și personal sau în scris (pe suport electronic sau pe suport de hârtie);
- asigurarea cazării personalului ANRE deplasat în teritoriu pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu (misiuni de control);
- înregistrarea corespondenței venite prin intermediul serviciilor poștale, publica sau private;
- asigurarea monitorizării satisfacției clienților ANRE în conformitate cu prevederile procedurilor interne ale sistemului de management al calității și asigurarea gestionării reclamațiilor privind activitatea ANRE.

În acest context, a fost emisă și supuse aprobării procedura „Delegații interne în interesul serviciului” și procedura “Gestionarea opiniilor referitoare la activitatea ANRE”.

De asemenea, a fost conceput și supus aprobării un tip de formular de urmărire a satisfacției beneficiarilor serviciilor oferite de ANRE, care să ofere o mai bună urmărire a opiniilor formulate.

În ceea ce privește activitatea de difuzare a informațiilor de interes public, acestea au fost solicitate personal, la sediul ANRE, verbal (prin telefon sau prin linia specială tip telverde), electronic (prin e-mail) sau în scris, pe suport de hârtie. Pentru solicitările de informații care au necesitat prelucrarea datelor și, deci, cooperarea cu alte compartimente din ANRE, solicitantul a primit răspuns conform legislației în vigoare.

În privința modului de implementare a activității de difuzare a informațiilor de interes public în conformitate cu prevederile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, structurile de specialitate au răspuns solicitărilor primite în 2008 conform tabelului de mai jos:

1.	Număr total de solicitări de informații de interes public primite	870
2.	Număr total de solicitări rezolvate favorabil	796
3.	Număr de solicitări adresate pe - suport electronic	860
	- suport hârtie	10
4	Număr de solicitări adresate de persoane fizice	740
5	Număr de solicitări adresate de persoane juridice	130
6	Număr de solicitări respinse defalcăt după motivația respingerii:	
	- depășire competențe ANRE	70
	- informații exceptate	1
	- informații inexistente	3

Pentru informarea personalului autorității asupra atitudinii și reacției publicului la schimbări în cadrul de reglementare al sectorului, au fost difuzate, pe intranet, reviste zilnice ale presei precum și materiale informative referitoare la organizarea diferitelor evenimente de profil.

VIII. Dezvoltare și consolidare instituțională

Conform structurii organizatorice aprobată prin HG nr. 410/2007, la sfârșitul anului 2008, în cadrul ANRE erau angajate 235 persoane. Structura de personal a cuprins 129 ingineri, 48 economiști, 2 matematicieni, 17 juriști, 15 specialiști în sociologie, psihologie, jurnalism, științe politice și științe administrative, 3 filologi și 4 subingineri. Diferența până la 235 este reprezentată de 17 persoane cu studii medii.

În cadrul planului de formare profesională pentru anul 2008, personalul autorității a participat la o serie de cursuri și seminarii cu o tematică variată, cum ar fi noile reglementări ale contenciosului administrativ, comunicare și relații publice, bazele managementului de proiect, managementul proiectelor cu finanțare europeană, oportunitate și riscuri, noile reglementări în contabilitatea bugetară, dezvoltarea controlului intern, sistemul de implementare a achizițiilor și investițiilor publice, cadrul legal privind achizițiile publice. De asemenea, salariați ai instituției au absolvit cursuri postuniversitare sau de master pentru domeniul specific în care își desfășoară activitatea.

Pentru asigurarea transparenței activității ANRE, pagina de internet a instituției a fost actualizată zilnic cu reglementările, deciziile și ordinele emise, cu documente de discuție, machete, anunțuri examene, comunicate de presă, etc. A fost asigurată dezvoltarea și exploatarea bazelor de date necesare desfășurării activității zilnice de reglementare privind licențierea agenților economici, examenele de autorizare pentru electricieni și instalatori gaze naturale, atestarea agenților economici, facturarea și încasarea taxelor și contribuțiilor, etc.

De asemenea, în 2008 a fost completată pagina de internet a ANRE cu rubrici noi ca harta site-ului, informații pentru consumatori, afișare de filtre noi privind vizualizarea datelor aferente domeniului gazelor naturale- licențe/ autorizare. A fost asigurată administrarea/ întreținerea/dezvoltarea rețelei hardware, software și de comunicații necesară activității curente și a fost structurată rețeaua informatică a ANRE, pentru a permite lucrul în rețea unică pentru toți utilizatorii, atât din domeniul energiei electrice, cât și al gazelor naturale.

Modificările organizatorice, structurale și ale legislației primare aplicabile activității instituției au impus trecerea la o nouă etapă de dezvoltare bazată pe metode moderne de management având în vedere creșterea eficienței și eficacității proceselor desfășurate în instituție, au creat oportunități de dezvoltare, perfecționare și completare a cadrului de reglementare și a impus totodată elaborarea și actualizarea documentelor **sistemului de management al calității**. Pe parcursul anului 2008 au fost continuate demersurile începute în anul anterior, după fuziunea celor două autorități de reglementare din sectorul energiei electrice și al gazelor naturale, de implementare a unui sistem de management al calității comun ambelor domenii de activitate.

Obiectivul principal în domeniul managementului calității propus pentru anul 2008 a fost îmbunătățirea continuă a eficacității sistemului său de management implementat în autoritate. Eforturile constante depuse pentru îndeplinirea acestui obiectiv și abordarea orientată spre obținerea plus valorii pe parcursul anului, au fost evaluate de organismul de certificare - TUV Rheinland România și confirmate prin rezultatele deosebite obținute la această evaluare.

După efectuarea unei analize complexe asupra cerințelor legale și de reglementare aplicabile, responsabilii de proces au decis să facă îmbunătățiri ale documentelor sistemului de management al calității care guvernează procesele instituției, decizii care au condus la elaborarea unor proceduri sau instrucțiuni noi și la actualizarea procedurilor existente.

Personalul de specialitate din cadrul instituției a efectuat acțiuni de instruire și evaluare atât pentru conducătorii de compartimente cât și pentru personalul de execuție, urmărindu-se obținerea unui plus de cunoștințe necesare pentru desfășurarea în mod eficace a activității, dar și o conștientizare sporită cu privire la utilizarea instrumentelor și metodelor de îmbunătățire continuă și de măsurare a performanței. Calificativele de „bine” și „foarte bine” obținute de întreg personalul instruit, au condus la realizarea indicatorului de performanță a procesului de instruire.

Evaluarea internă a sistemului de management al calității implementat în autoritate s-a realizat prin auditarea tuturor compartimentelor din ANRE. Auditurile interne ale sistemului de management al calității s-au concentrat asupra funcționării proceselor și au avut ca obiective: evaluarea conformității cu cerințele referențialelor, evaluarea eficacității sistemului de management al calității și identificarea oportunităților de îmbunătățire.

Analiza efectuată de conducerea instituției asupra performanței sistemului de management al calitatii din luna septembrie a evidențiat noi metode de îmbunătățire a eficacității sistemului de management al calității concretizate într-un program de măsuri cu acțiuni concrete, responsabili și termen de implementare.

Auditul de supraveghere efectuat de organismul de certificare – TUV Rheinland România la sediile ANRE din București și a unei părți din oficiile teritoriale a confirmat că sistemul de management al calității este implementat adecvat, funcționează eficace și satisface toate cerințele standardului de referință și ale reglementărilor aplicabile.

În contextul creat de publicarea unei noi ediții a standardului internațional ISO 9001 la finele anului 2008, obiectivele stabilite pentru anul 2009 în domeniul managementului calității vizează asigurarea tranziției la cerințele noii ediții a standardului SR EN ISO 9001: 2008 și obținerea certificării sistemului de management al calității în conformitate cu acest referențial.

IX. BUGET ȘI SURSE DE FINANȚARE

Activitatea desfășurată în cursul anul 2008 în conformitate cu atribuțiile prevăzute în Regulamentul de Organizare și Functionare al ANRE, a avut ca obiect efectuarea lucrărilor specifice privind bugetul de venituri și cheltuieli, organizarea și conducerea contabilității, contabilitatea de angajamente, finanțarea activităților instituției, evidența și gestiunea patrimoniului, organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de activ și de pasiv, precum și valorificarea rezultatelor acesteia, respectarea regulilor de întocmire a situațiilor financiare, depunerea la termen a acestora la organele în drept, evaluarea performanțelor economico-financiare ale instituției, păstrarea documentelor justificative, a registrelor și situațiilor financiare, gestionarea, paza și protecția bunurilor ce formează patrimonial instituției, achizițiile publice, dezvoltarea bazei materiale și gospodărirea acesteia, gestionarea corespondenței clasificate.

Pentru finanțarea cheltuielilor în limita prevederilor bugetare aprobate a fost organizată și condusă evidența angajamentelor bugetare și legale în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice nr. 500/2002 și a Normelor metodologice privind angajarea, lichidarea și plata cheltuielilor publice, precum și evidența, organizarea și raportarea angajamentelor financiare și legale, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr.1792/2002.

Situațiile financiare ale anului 2008 au fost întocmite în conformitate cu prevederile Legii contabilității nr.82/1991 cu modificările și completările ulterioare și a Ordinului MFP nr. 1917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia.

Situațiile financiare au fost întocmite în conformitate cu modelele stabilite prin Ordinul nr.616/2006 emis de Ministerul Economiei și Finanțelor pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea, semnarea, depunerea, componenta și modul de completare a situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice și cuprind: bilanțul, contul de rezultat patrimonial, situația fluxurilor de trezorerie, situația modificărilor în structura activelor nete/capitalurilor, conturile de execuție bugetară și anexele la situațiile financiare, care includ politici contabile și note explicative.

La întocmirea bilanțului contabil s-a avut în vedere:

- a. înregistrarea cronologică și sistematică a operațiunilor consemnate în documentele justificative;
- b. ultima balanță de verificare a conturilor sintetice la 31 decembrie 2008;
- c. analiza soldurilor conturilor contabile.

Inventarierea elementelor patrimoniale s-a efectuat în conformitate cu prevederile Legii contabilității nr. 82/1991, cu modificările și completările ulterioare și a Ordinului MF nr. 1753/2004 pentru aprobarea Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de activ și de pasiv. Inventarierea elementelor de activ și de pasiv s-a efectuat prin constatarea existenței și a apartenenței acestora, în conformitate cu cerințele prevăzute în normele privind inventarierea pentru fiecare categorie. Inventarierea a avut ca scop principal stabilirea situației reale a tuturor elementelor de activ și de pasiv ale ANRE, în vederea întocmirii situațiilor financiare pentru anul 2008 care trebuie să ofere o imagine fidelă a poziției financiare și a performanței unității pentru acest exercițiu financiar.

Prin acțiunea de reevaluare a activelor fixe corporale existente în patrimoniul ANRE s-a realizat actualizarea valorii elementelor patrimoniale, prezentate în situațiile financiare anuale ale anului 2008, în conformitate cu prevederile OMEF nr. 3.471/2008 pentru aprobarea Normelor metodologice privind reevaluarea și amortizarea activelor fixe corporale aflate în patrimoniul

instituțiilor publice. Reevaluarea activelor fixe corporale s-a efectuat cu scopul determinării valorii juste a acestora la data bilanțului, ținându-se seama de inflație, de starea, respectiv gradul de uzură fizică și morală și utilitatea fiecărui bun. Valoarea justă a activelor fixe corporale la data bilanțului s-a determinat de o comisie numită de conducătorul instituției publice.

Activele fixe corporale ale ANRE care au fost reevaluate sunt formate din instalații tehnice, mijloace de transport, mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active fixe corporale.

Activitatea ANRE s-a desfășurat în baza indicatorilor cuprinși în bugetul de venituri și cheltuieli și s-a executat pe toate subdiviziunile clasificăției bugetare pentru mijloace extrabugetare, care constituie baza de înregistrare în contabilitate a operațiunilor de încasări și plăți, precum și a celor cu caracter de gestiune a valorilor materiale și bănești.

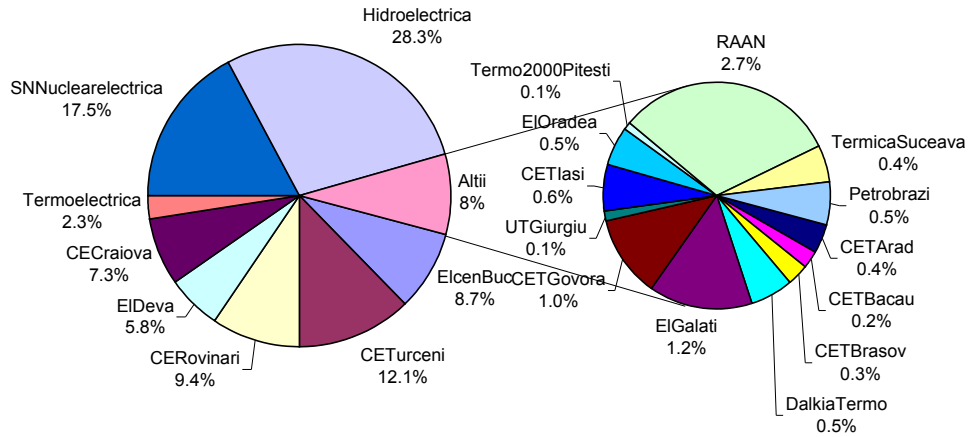
Bilanțul la 31.12.2008, ca document de sinteză a elementelor patrimoniale de activ și de pasiv întocmit pe baza balanței de verificare, este prezentat în capitolul **Anexe**.

Au fost efectuate lucrări specifice privind evidența și gestiunea patrimoniului, din care enumerăm: întocmirea și urmărirea Programului Anual al Achizițiilor Publice 2008; primirea, păstrarea și eliberarea bunurilor (mijloace fixe, active circulante și obiecte de inventar) ce formează patrimoniul instituției, indiferent de modul de dobândire și de locul unde se află bunurile; efectuarea tuturor operațiunilor legale privind gestiunea tehnico - operativă a bunurilor ce formează patrimoniul instituției; întocmirea noului Nomenclator Arhivistic al ANRE și aprobarea acestuia la Direcția Arhivelor Naționale; organizarea și gestionarea arhivei de documente și documentației a instituției; întocmirea caietelor de sarcini cu specificatiile și cerințele tehnice în vederea achiziționării de produse, servicii și lucrări necesare întreținerii și dezvoltării bazei materiale a instituției; urmărirea și derularea contractelor de achiziție publică specifice serviciului administrativ.

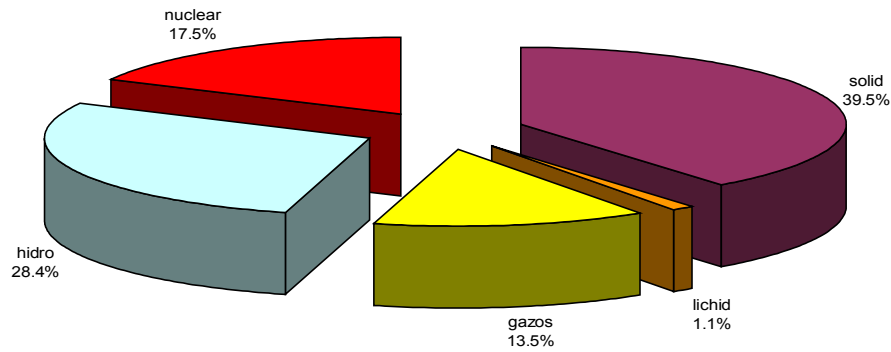
Pentru îmbunătățirea activității s-au elaborat proceduri operaționale privind: inventarierea a elementelor de activ și pasiv aflate în patrimoniul instituției; angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor; organizarea controlului financiar preventiv propriu; adaptarea planului de conturi cu dezvoltare în analitic, precum și întocmirea monografiei contabile privind activități specifice ale ANRE.

ANEXE

Cote de participare la energia electrica livrata in retele ale producatorilor cu unitati dispecerizabile - anul 2008

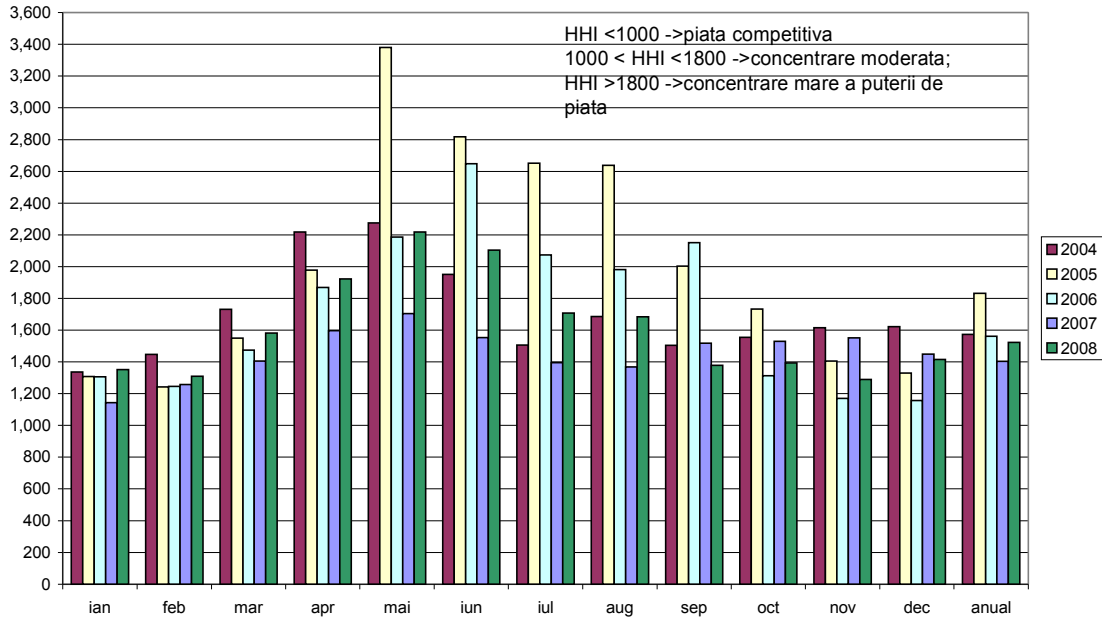

Structura pe tipuri de resurse a energiei electrice livrate in retele de producatorii cu unitati dispecerizabile in anul 2008

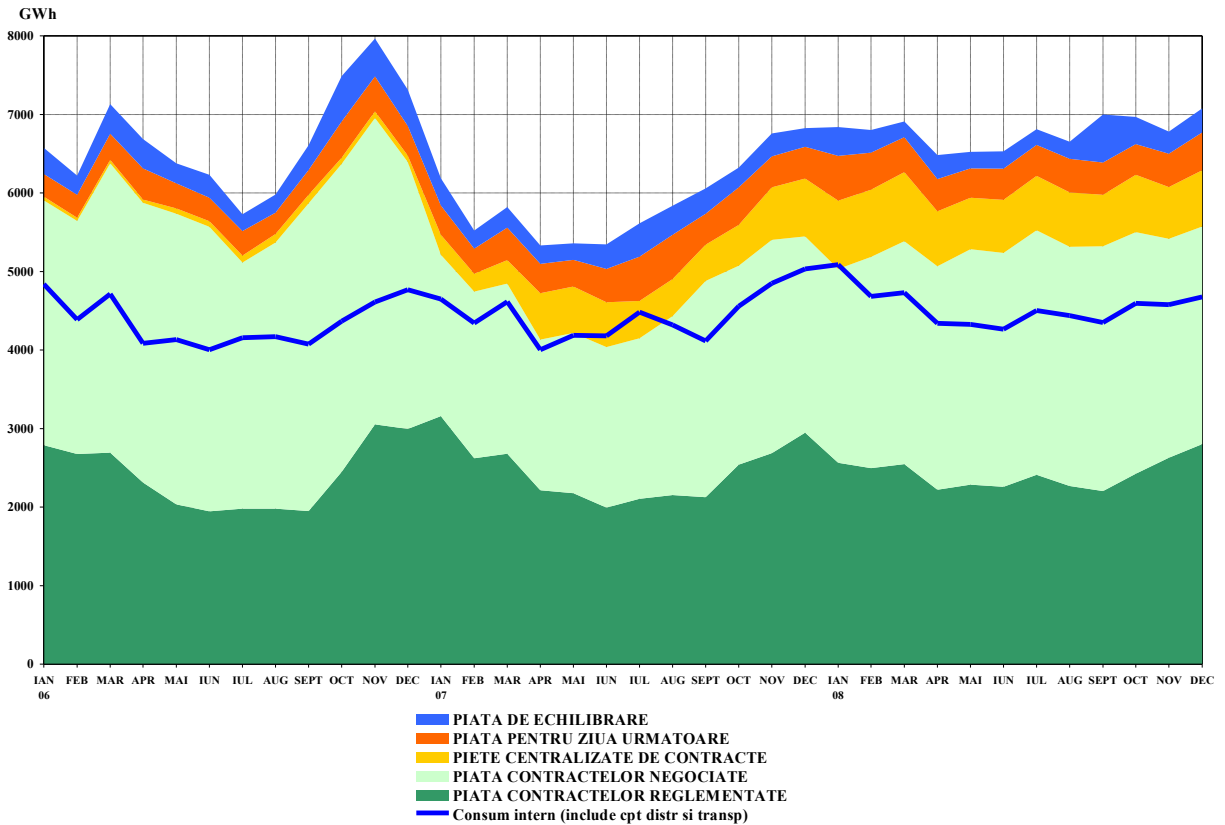

Valorile corespund energiei electrice livrate de producătorii participanți la piața angro, ținându-se seama de structura consumului de combustibil/alte resurse ale fiecăruia.

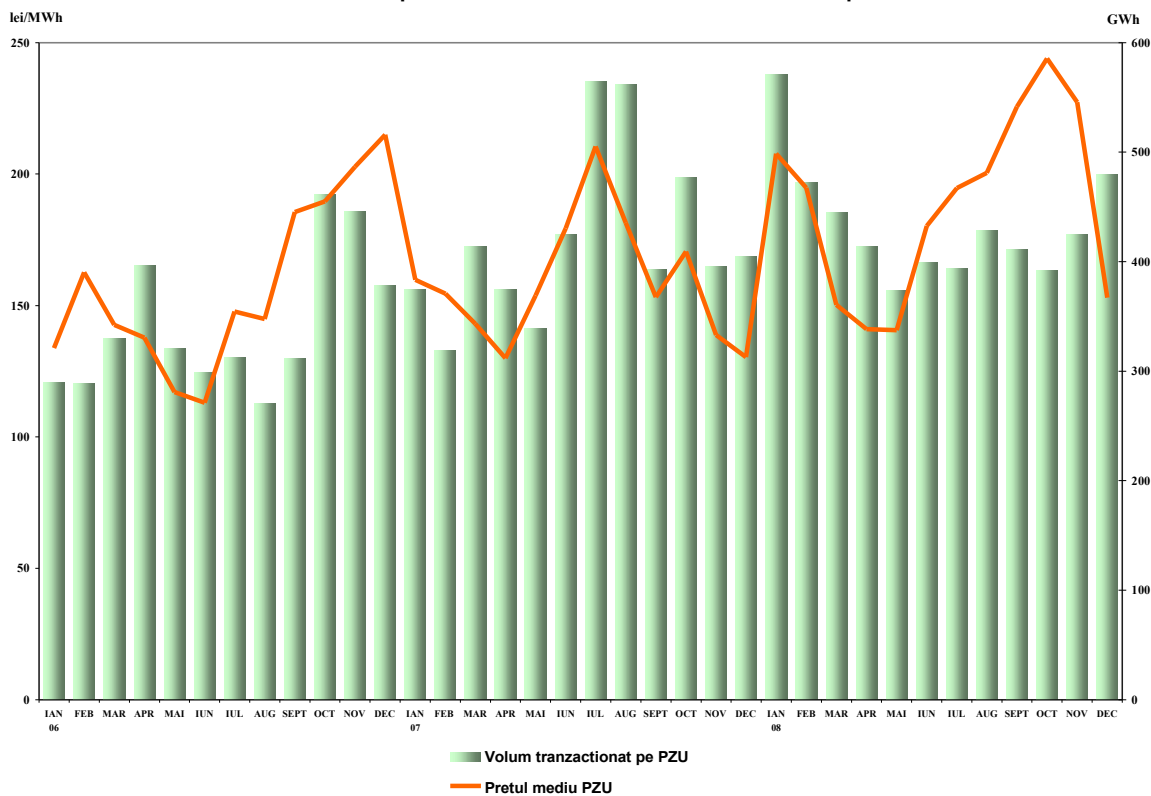
Evolutia lunara a indicelui Herfindahl-Hirschman pe piata angro de energie electrica in 2004 - 2008, calculat pe baza energiei electrice livrate

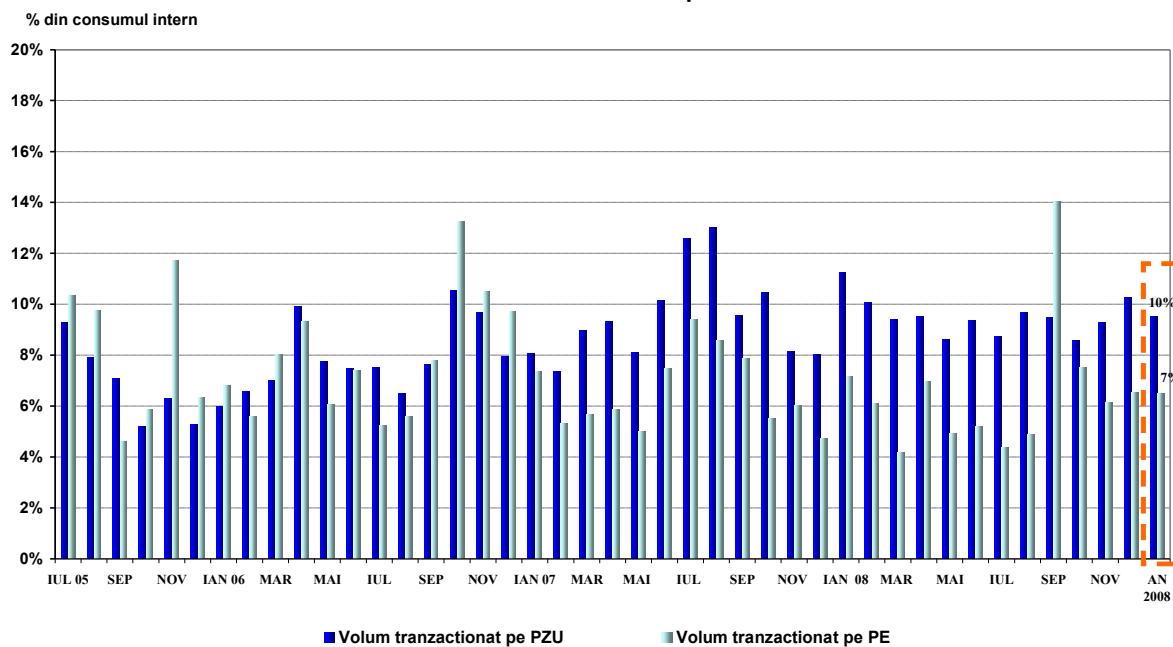
Evolutia lunara a volumelor tranzactionate pe piata angro comparativ cu consumul intern

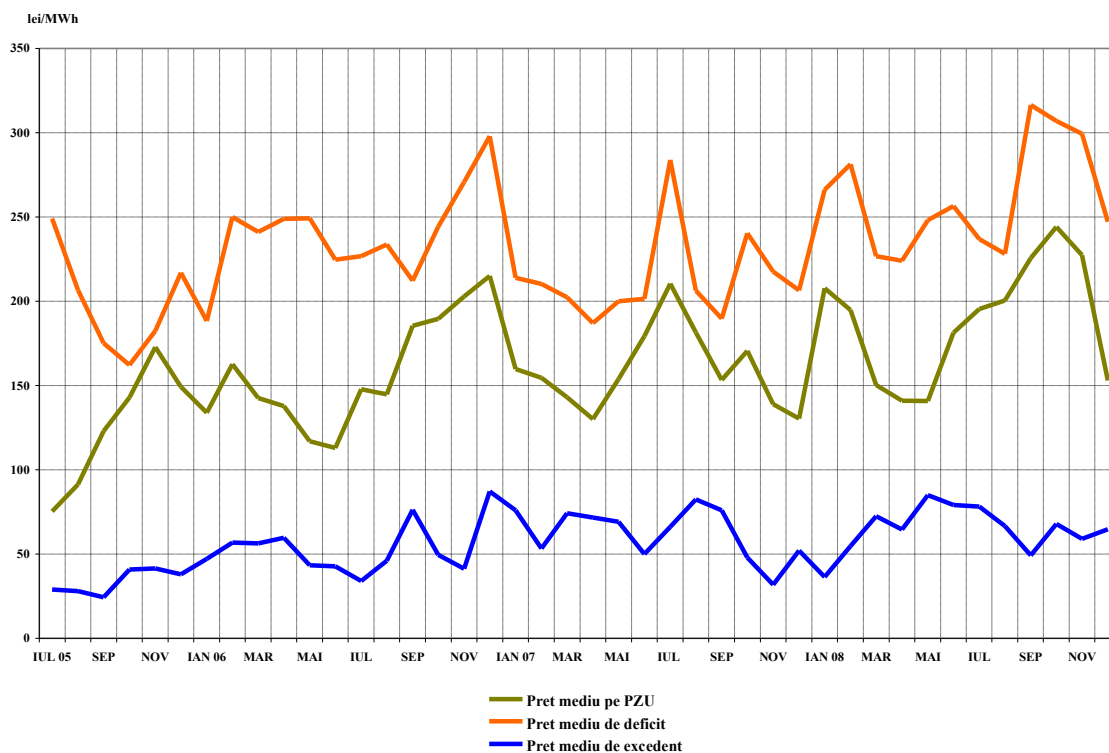
Evolutia lunara a pretului mediu si a volumului tranzactionat pe PZU

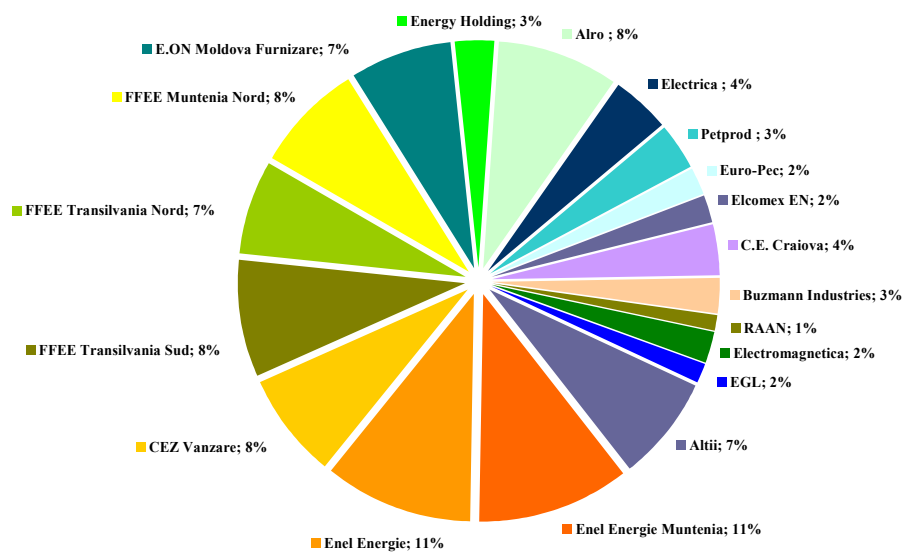
Volume tranzactionate pe PZU si PE

Preturi medii lunare inregistrate pe PZU si PE
iulie 2005 - decembrie 2008

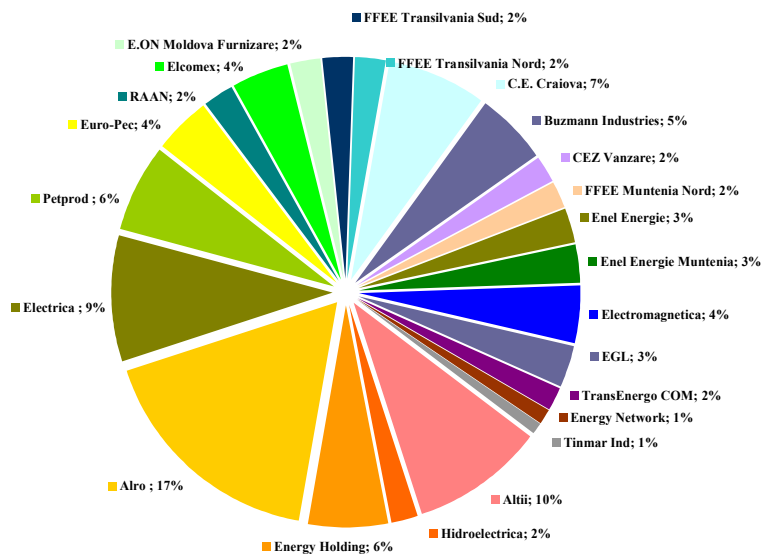
Cote de piata ale furnizorilor de energie electrica pentru consumatorii finali
- Anul 2008 -

Consum final: 45830 GWh

Categoria "Altii" include 30 de furnizori ale caror cote de piata individuale sunt sub 1%

Cote de piata ale furnizorilor pe piata concurentiala
- Anul 2008 -

Consum consumatori alimentati in regim concurential: 22414 GWh

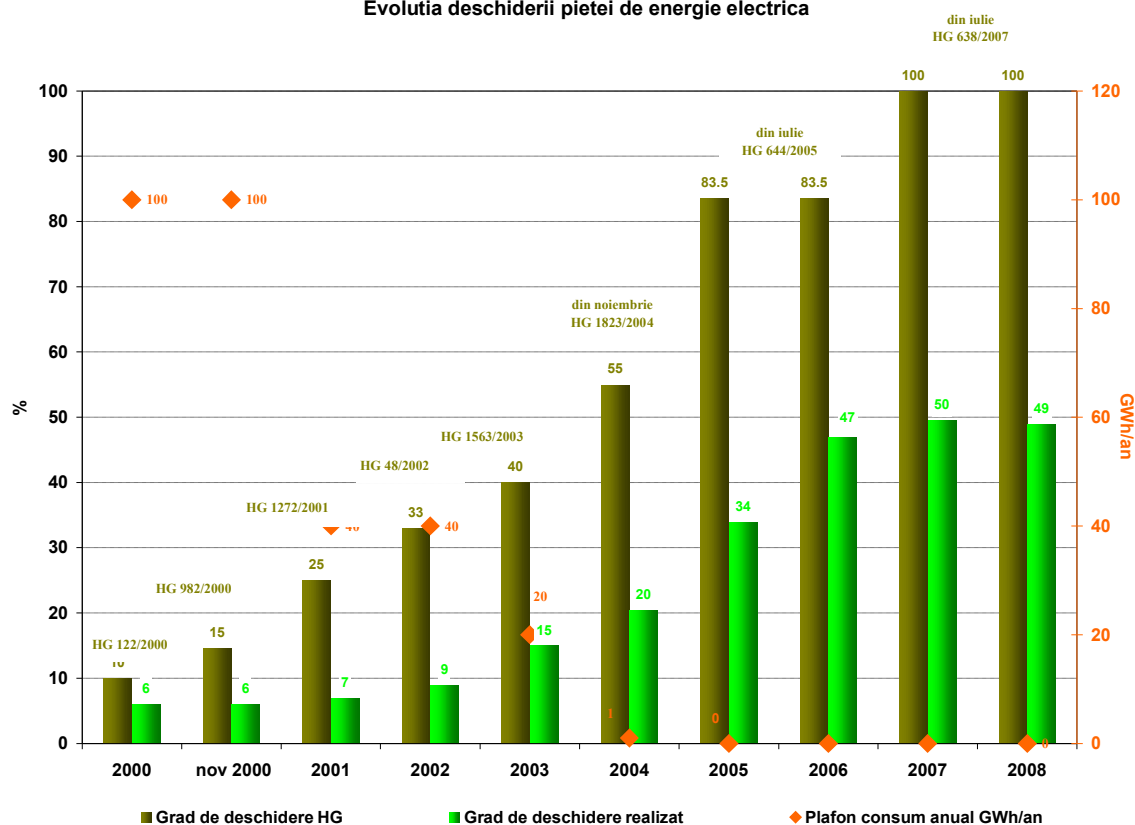
Indicatori concentrare piata:

HHI - 659

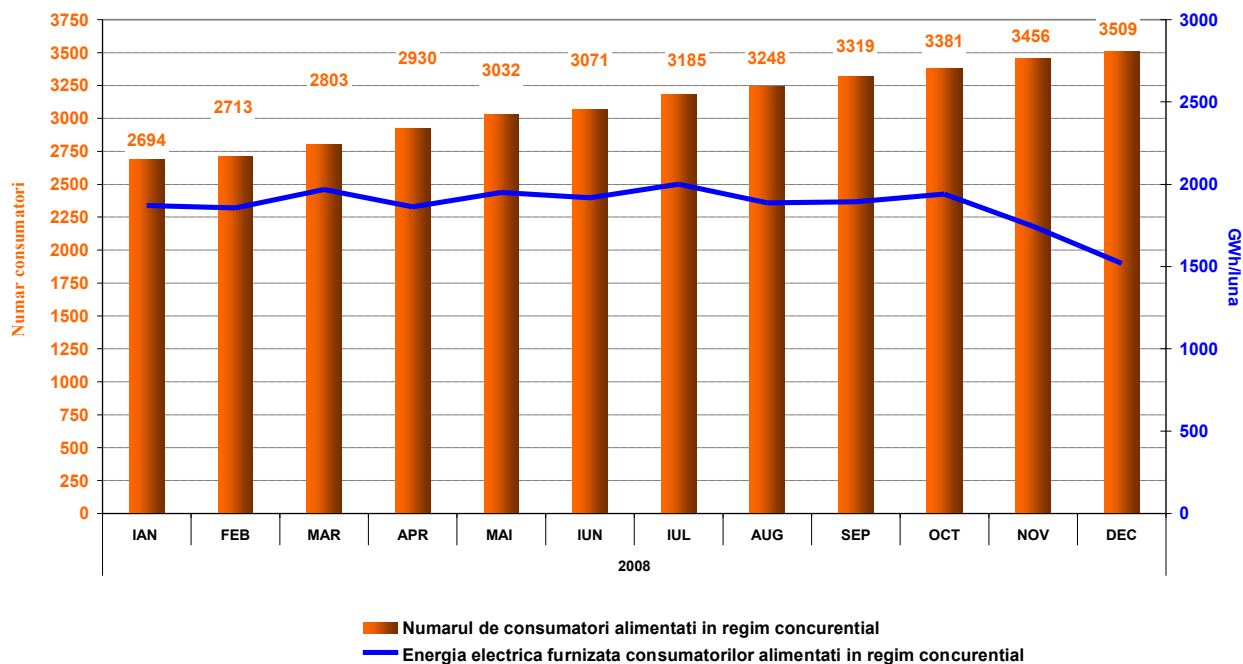
C3 - 34%; C1 - 17%

Categoria "Altii" include 26 de furnizori ale caror cote de piata individuale sunt sub 1%

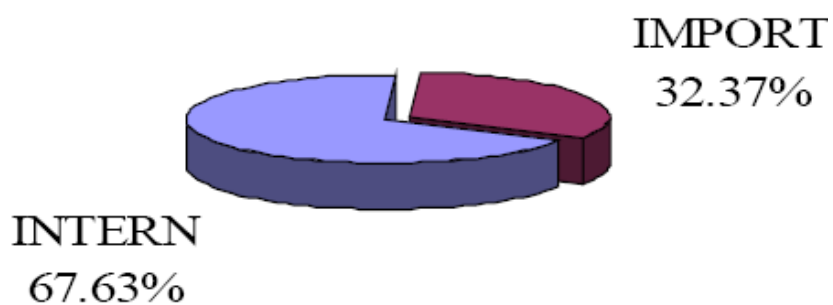
Evolutia deschiderii pietei de energie electrica

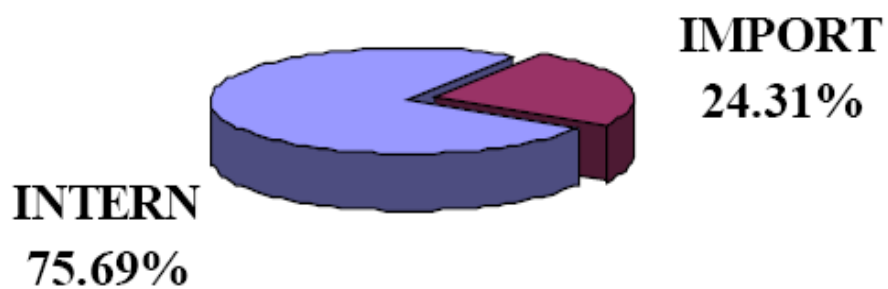
Evolutia numarului consumatorilor alimentati in regim concurential si a energiei electrice furnizate acestora

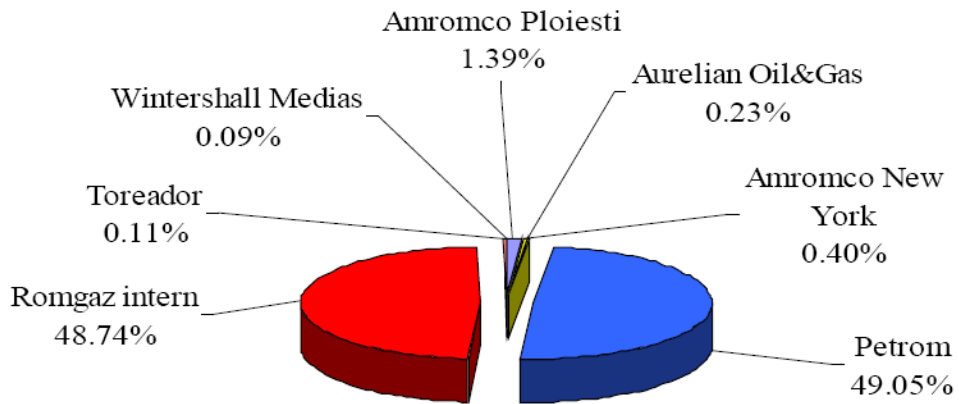
Tipul surselor de gaze naturale în perioada ianuarie – iunie 2008

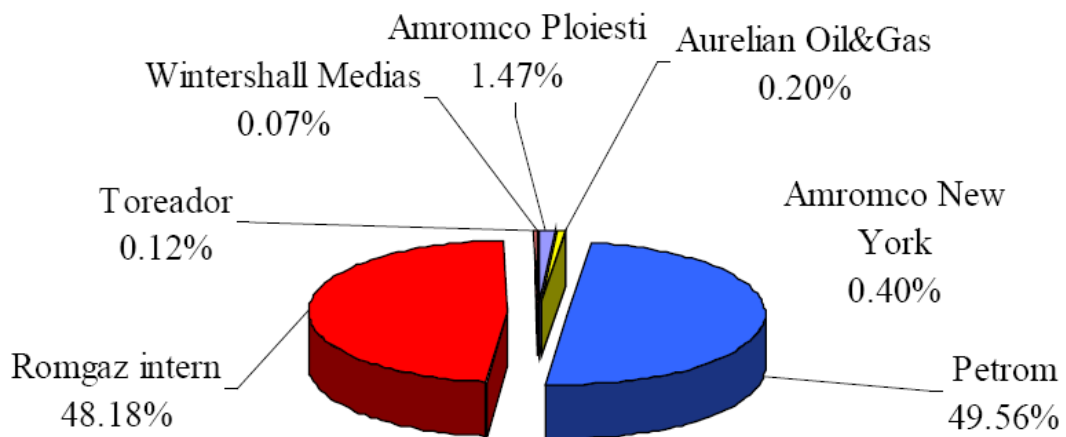
Structura importului de gaze naturale în perioada iulie – decembrie 2008

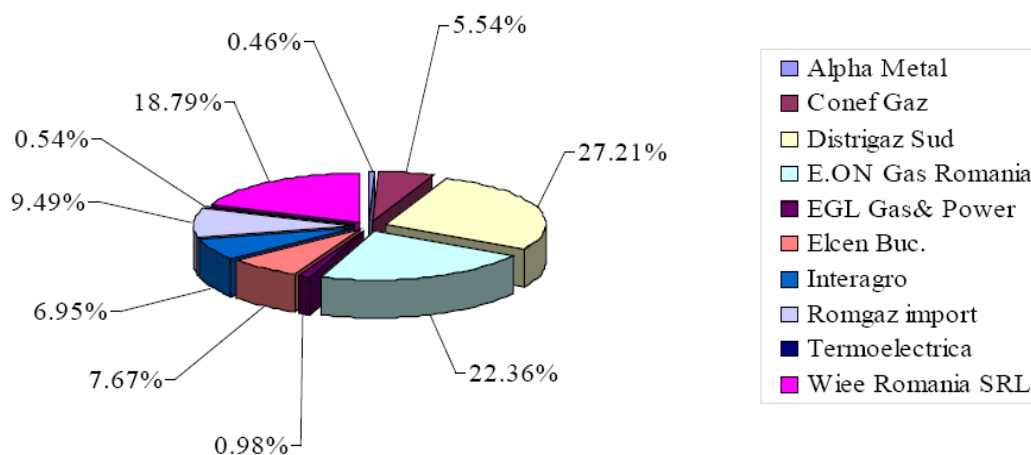
**Structura gazelor din producția internă, în mii mc în perioada
ianuarie - iunie 2008**

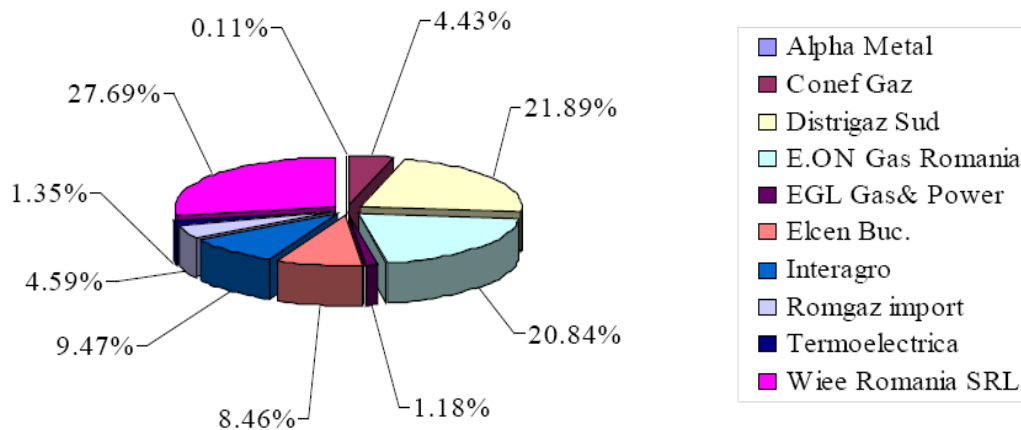
**Structura gazelor din producția internă, în MWh în perioada
iulie – decembrie 2008**

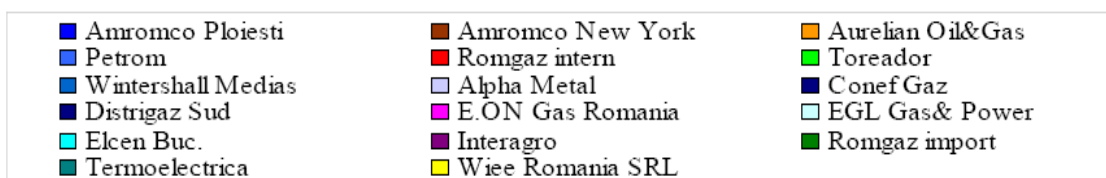
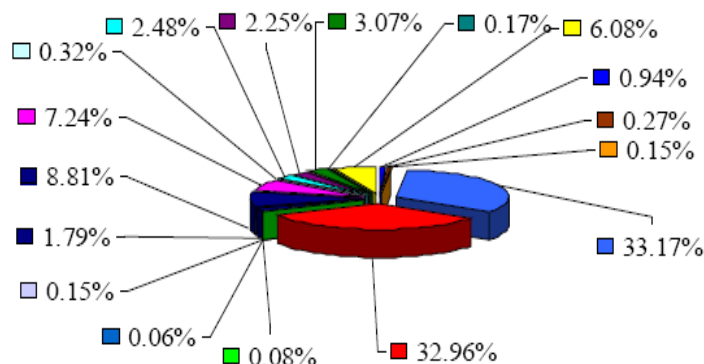
Structura importului de gaze naturale, în mii mc, în perioada ianuarie - iunie 2008

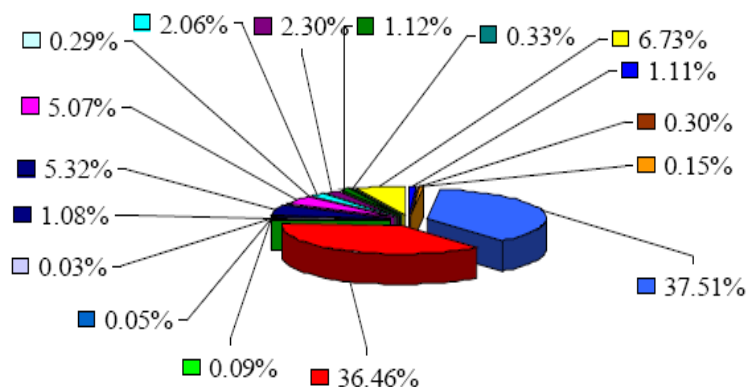
Structura importului de gaze naturale, în mii mc, în perioada iulie - decembrie 2008

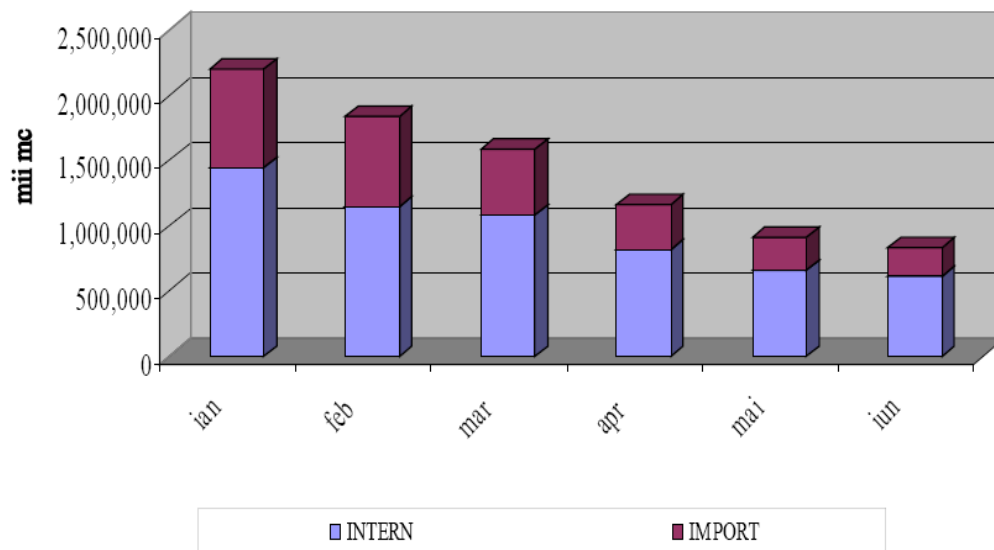
**Totalul furnizorilor de gaze naturale, în mii mc, în perioada ianuarie - iunie 2008
- surse (primare, import) -**

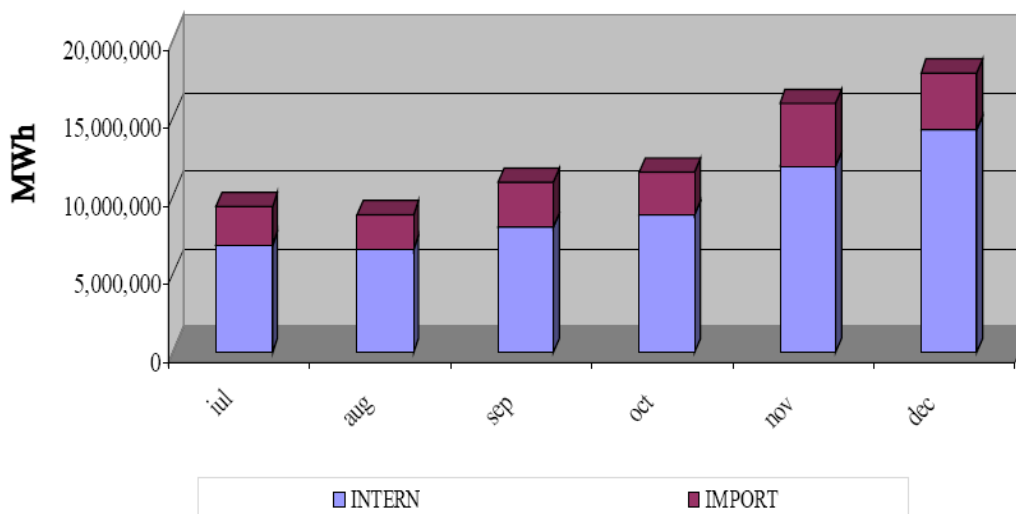
**Totalul furnizorilor de gaze naturale, în MWh, în perioada ianuarie - iunie 2008
- surse (primare, import) -**

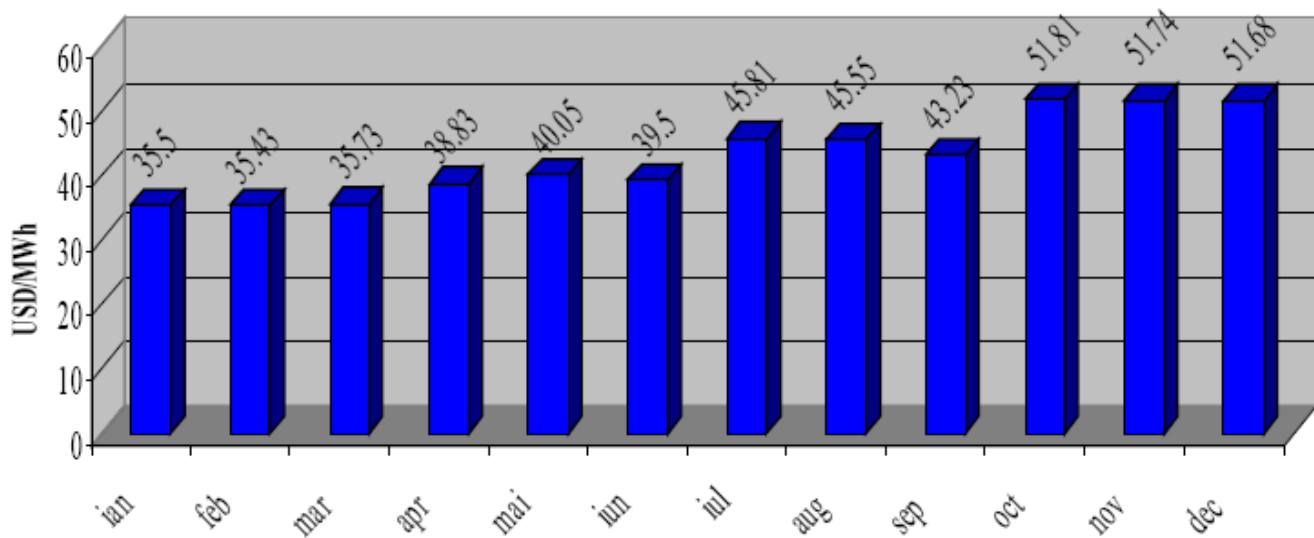
**Consumul intern lunar și acoperirea cu gaze naturale, în mii mc, în perioada ianuarie - iunie 2008
(intern,import)**

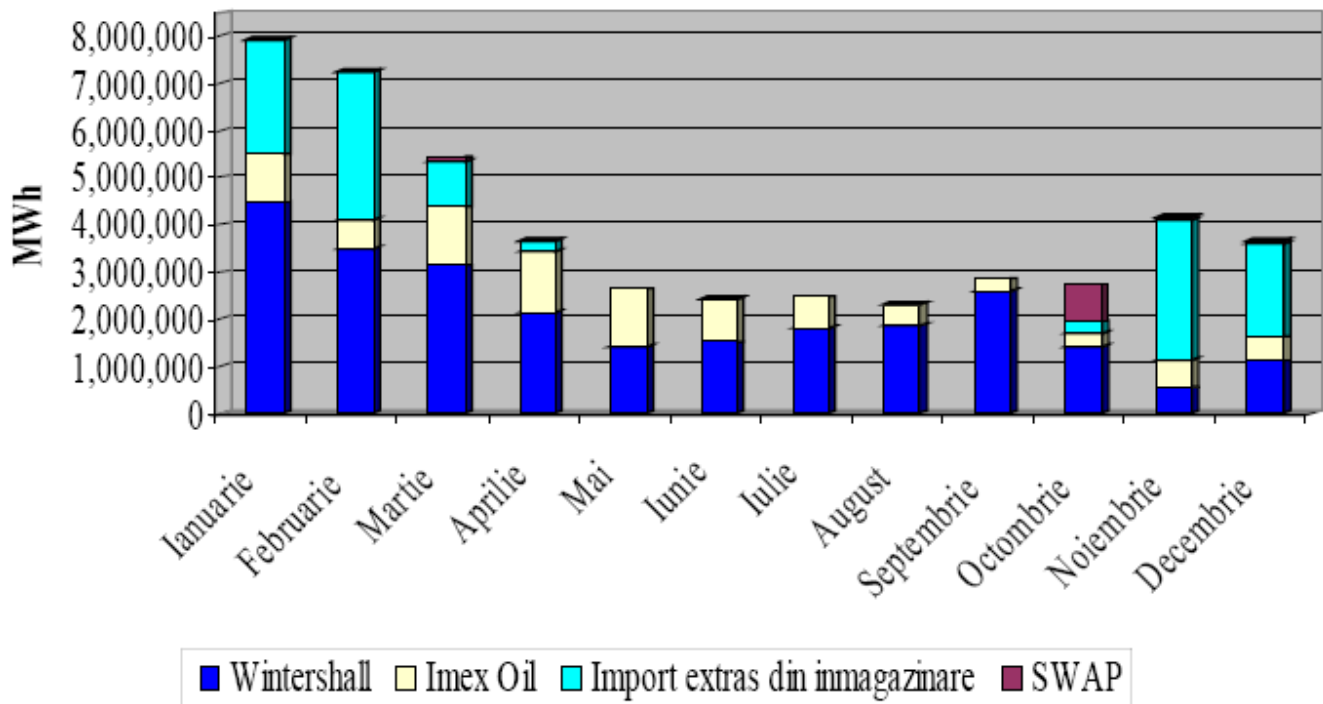
**Consumul intern lunar și acoperirea cu gaze naturale, în mii mc, în perioada iunie + decembrie 2008
(intern,import)**

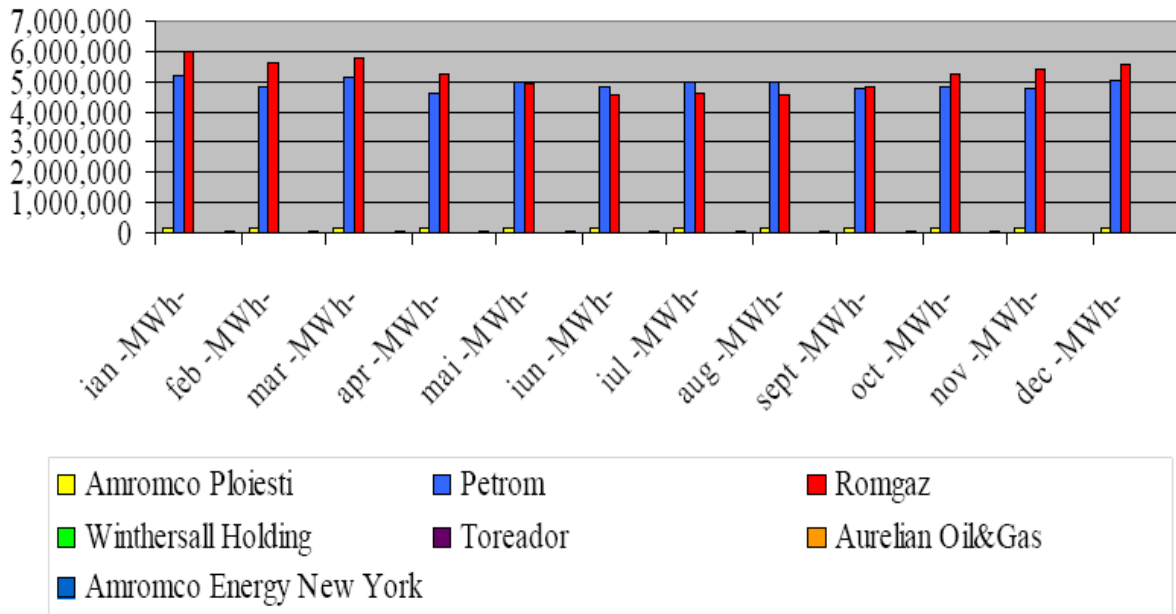
Evoluția lunară a prețului gazelor naturale din import în anul 2008

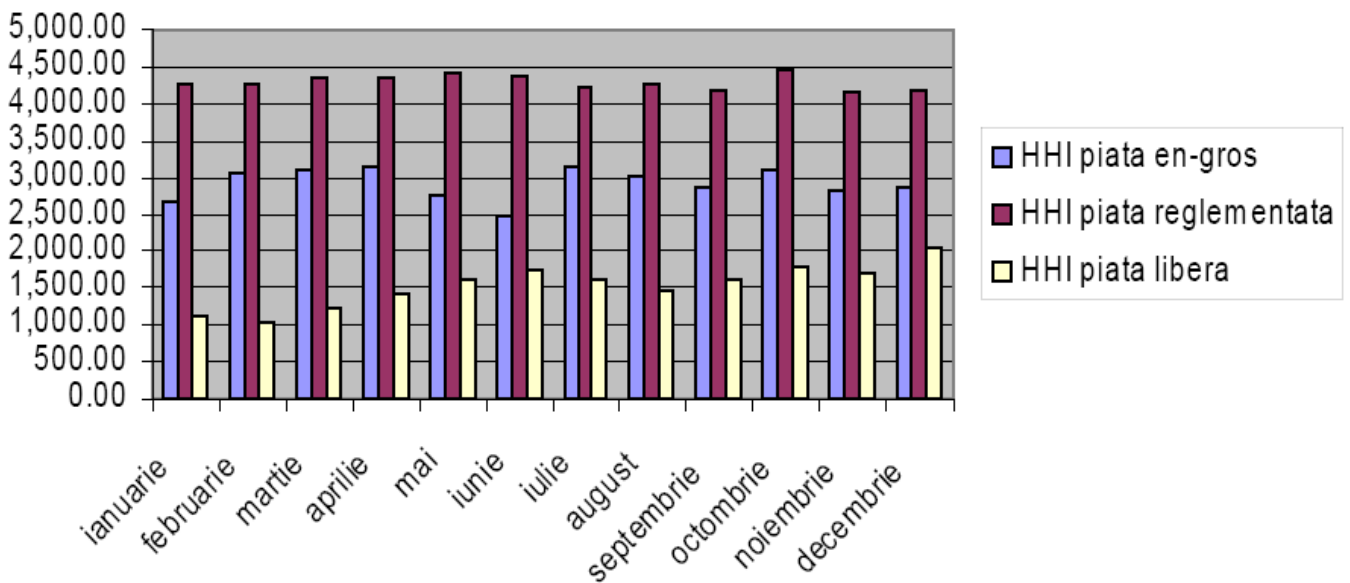
Structura lunară a consumului de gaze naturale din import în anul 2008

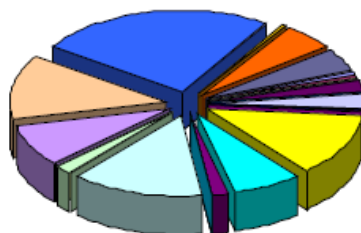
Evoluția lunară a cantităților de gaze naturale realizate de producătorii interni în anul 2008

Indicii de concentrare ai pieței HHI, Indexul Herfindahl Hirshman

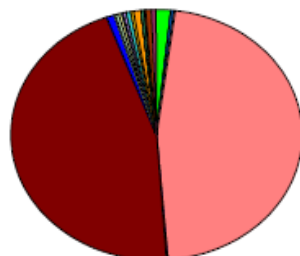

Cota de piață a furnizorilor interni de gaze naturale pe piața liberă în anul 2008

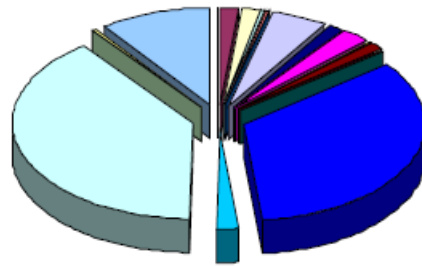
Alpha Metal 0.61%	Amgaz 0.41%	Apopi & Blumen 0.01%
Arelco 2.09%	Ben & Ben 0.01%	Cis Gaz 0.20%
Conef Gaz 2.90%	Congaz 0.23%	Design Proiect 0.01%
Distrigaz Sud 12.72%	E.On Gas Romania 7.09%	EGL Gas&Power 1.63%
Gaz Est 0.01%	Gaz Sud 0.12%	Hargaz Harghita Gaz 0.01%
Interagro 13.60%	Intergaz 1.51%	Limodi 0.07%
Oligopol 0.01%	Pado Group 0.07%	Petrom 8.61%
Petrom Gas 12.84%	Romgaz 24.63%	Tinmar- Ind 0.01%
Total Electric Oltenia 0.01%	Transenergo Com 0.09%	Vital Gaz 0.01%
Wiee 5.33%	Wintersall Holding 4.68%	Wirom Gas 0.10%

Cota de piață a furnizorilor pe piața reglementată în anul 2008

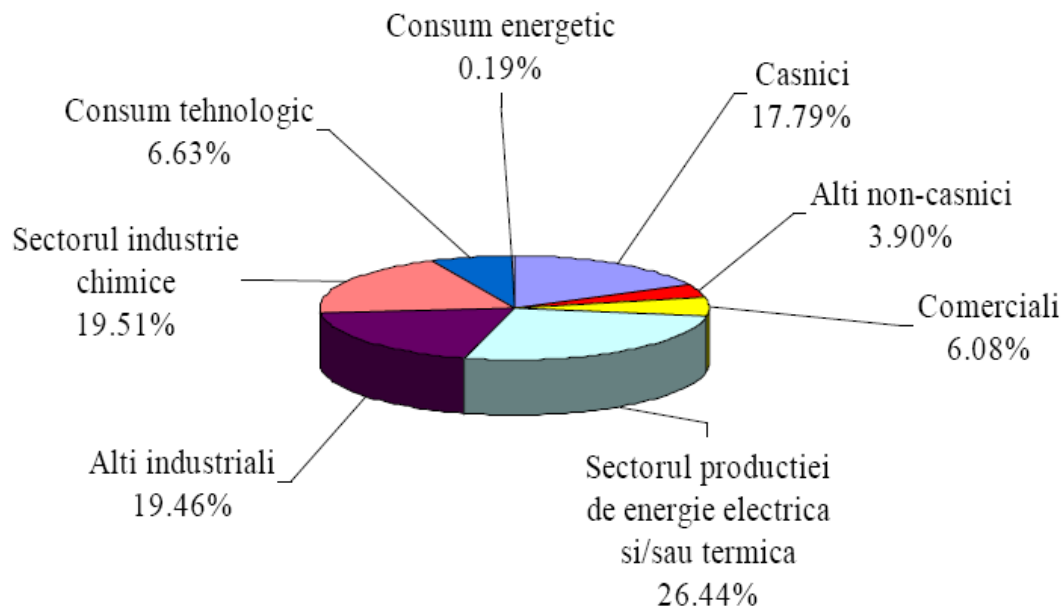
Amarad 0.05%	Apopi & Blumen 0.01%	Auraplast 0.01%
Ben & Ben 0.01%	Berg Sistem Gaz 0.03%	Congaz 1.45%
Construct P&G 0.02%	Cordun Gaz 0.01%	Coviconstruct 0.25%
CPL Concordia 0.35%	Design Proiect 0.01%	Distrigaz Sud 46.41%
Distrigaz Vest 0.13%	E.On Gas Romania 45.56%	Euro Seven Industry 0.03%
Gaz Est Vaslui 0.82%	Gaz Nord Est 0.06%	Gaz Sud 0.32%
Gazvest 0.41%	G.D.R. 0.26%	Hargaz Harghita Gaz 0.25%
Intergaz 0.02%	MM Data 0.03%	Megaconstruct 0.13%
Mehedinti Gaz 0.04%	Nord Gaz 0.42%	Oligopol 0.01%
Ottogaz 0.27%	Petrom Distribuție 0.90%	Prisma Serv Company 0.01%
Progaz Distribution 0.06%	Romgaz 0.01%	Salgaz Salonta 0.11%
Timgaz 0.05%	Tulcea Gaz 0.36%	Vega 93 0.01%
Vital Gaz 0.59%	Wirom Gas 0.51%	

Cota furnizorilor interni pe piața en-gros în anul 2008

Amgaz 1.58%	Amromco Ploiesti 1.61%	Amromco New York 0.45%
Armax Gaz 0.05%	Aurelian Oil&Gas 0.24%	Cis Gaz 0.01%
Conef Gaz 4.94%	Distrigaz Sud 1.53%	E.ON Gaz Romania 2.37%
Egl Gas&Power 0.20%	Pado Group 0.04%	Petrom 33.79%
Petrom Gas 2.03%	Romgaz 39.35%	Toreador 0.13%
Transenergo Com 0.07%	Wier Romania SRL 10.04%	Wintershall 0.09%

Structura cantităților de gaze naturale furnizate consumatorilor finali în anul 2008

Structura petițiilor redirecționate către ANRE

<i>Nr.crt</i>	<i>Instituția</i>	<i>Nr. petiții Total</i>	<i>din care :</i>		
			<i>Termic</i>	<i>Electric</i>	<i>Gaze Naturale</i>
1.	Președinția României	15	-	10	5
2.	Parlament/Guvernul României	66	-	31	35
3.	Ministerul Economiei	24	-	3	21
4.	Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (ANPC)	7	-	3	4
5.	ANRSC	1	1	-	-
6.	Asociația pentru Protecția Cetățeanului (APC)	6	-	3	3
7.	Consiliul Concurenței	4	-	-	4
	TOTAL	123	1	50	72

Structura petițiilor adresate direct la ANRE:

<i>Nr.crt</i>	<i>Petiționar</i>	<i>Nr. petiții Total</i>	<i>din care :</i>		
			<i>Termic</i>	<i>Electric</i>	<i>Gaze Naturale</i>
1.	Persoane fizice	858	12	559	287
2.	Persoane juridice	213	2	166	45
3.	Asociații locatari/prorietari	57	2	16	39
4.	Publicații jurnalistice	1	-	1	-
5.	Anonime	9	-	2	7
6.	Operatori furnizare/distribuție/transport	16	-	3	13
7.	Organe ale administrației publice centrale și locale	13	-	6	7
	TOTAL	1167	16	753	398

Repartizarea sancțiunilor contravenționale pe cele 11 entități organizatorice

și pe tipuri de contravenții:

Sanctiune	SCE	SCG	AR	BV	B.	CJ	CT	CR	IȘ	SB	T G.M	Total
Avertisment	83	7	14	25	6	0	9	7	18	5	8	176
1.500 lei		0	1	0	3	0	0	0	2	0	0	6
3.000 lei		2	5	2	2	1	12	3	2	4	2	35
4.000 lei		0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
4.500 lei		0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2
6.000 lei		2	3	2	1	0	2	5	1	0	0	16
10.000 lei		2	3	0	0	0	0	0	0	0	1	6
12.000 lei		6	1	0	12	1	2	0	1	1	0	14
15.000 lei	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
20.000 lei	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
25.000 lei	5	3	1	0	1	0	0	0	0	1	0	11
50.000 lei		2	0	1	0	0	0	0	0	1	0	4
160.000 lei		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Total	90	25	29	30	15	2	25	15	24	12	7	274

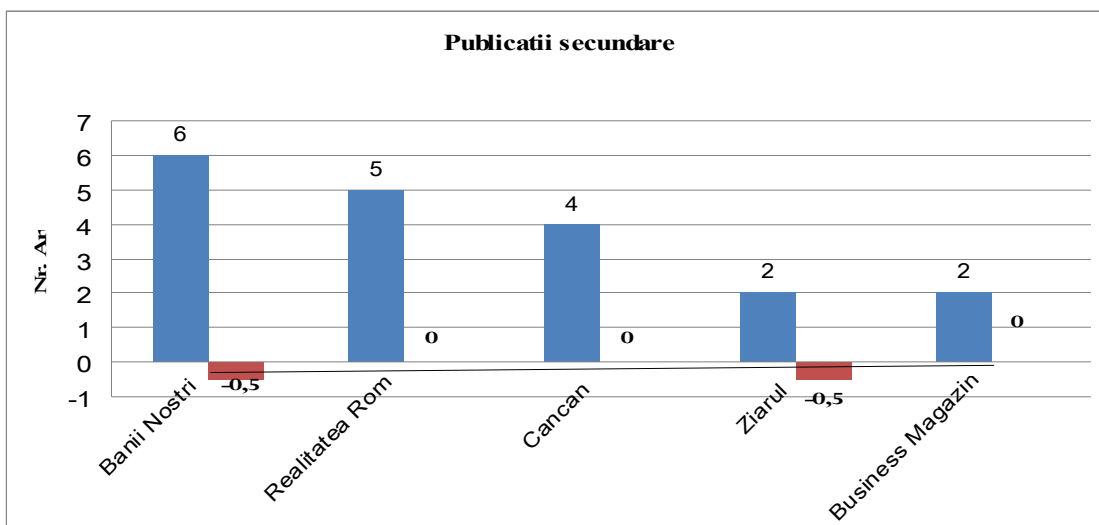
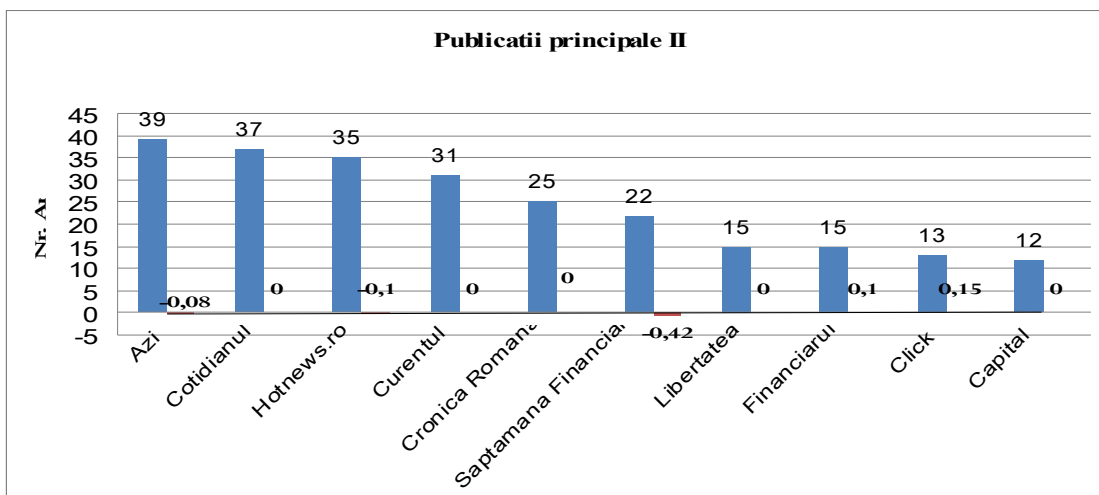
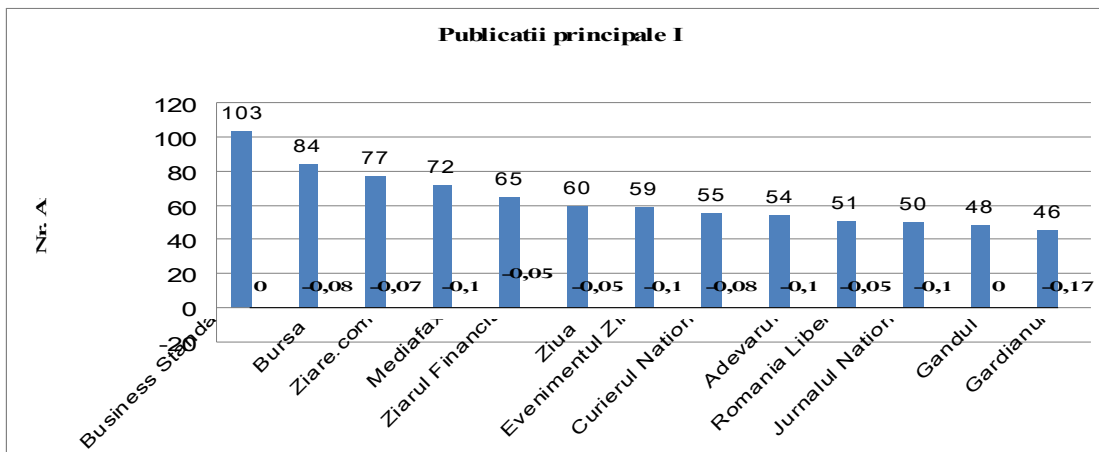
Persoane Juridice:

Sanctiune	SCE	SCG	AR	BV	B.	CJ	CT	CR	IȘ	SB	TG.M	Total
Avertisment	83	7	6	21	5	0	9	7	12	4	2	156
3.000 lei		1	3	2	1	1	12	0	0	4	2	26
4.500 lei		0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
6.000 lei		2	3	2	1	0	2	4	1	0	0	15
10.000 lei		2	3	0	0	0	0	0	0	0	1	6
12.000 lei		6	1	0	2	1	2	0	1	1	0	14
15.000 lei	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
20.000 lei	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
25.000 lei	5	3	1	0	1	0	0	0	0	1	0	11
50.000 lei		2	0	1	0	0	0	0	0	1	0	4
160.000 lei		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Total	90	24	17	26	10	2	25	11	14	11	6	236

Persoane Fizice:

Sanctiune	SCE	SCG	AR	BV	B.	CJ	CT	CR	IȘ	SB	TG.M	Total
Avertisment		0	8	4	1	0	0	0	6	1	0	20
1.500 lei		0	1	0	3	0	0	0	2	0	0	6
3.000 lei		1	2	0	1	0	0	3	2	0	0	9
4.000 lei		0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
4.500 lei		0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
6.000 lei		0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Total	0	1	12	4	5	0	0	4	10	1	1	38

Distribuția pe publicații a articolelor de presă referitoare la activitatea ANRE

Bilanțul la 31.12.2008 întocmit pe baza balanței de verificare

- lei -

DENUMIREA INDICATORILOR	SOLD la 31.12.2008
I. Active necurente, din care :	11.269.068
1. Active fixe necorporale	726.484
2. Active fixe corporale	1.100.511
3. Terenuri si clădiri	9.441.584
II. Active curente, din care :	52.928.546
1. Stocuri	1.667.893
2. Creanțe curente	8.065.951
3. Disponibilități banesti	43.187.166
4. Cheltuieli în avans	7.536
A. TOTAL ACTIVE (I+II)	64.197.614
B. Datorii curente, din care :	3.287.225
1. Datorii comerciale si avansuri	791.377
2. Datorii către buget	360.892
3. Salarii si contribuții aferente	2.134.956
ACTIVE NETE (A-B)	60.908.889
C. Capitaluri proprii, din care :	60.908.889
1. Rezerve și fonduri	3.234.245
2. Rezultat reportat	46.411.769
3. Rezultat patrimonial al perioadei de raportare	11.262.875